

Programkomiteens 2. utkast til nytt handlingsprogram

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

Innholdsfortegnelse

DEMOKRATI.....	4
Valgordningen.....	4
Folkeavstemninger	4
Likestilling	4
Valgfrihet	5
Modernisering av offentlig sektor	6
Statsforvaltningen	7
Fylkeskommunen.....	7
Fylkesmannsembetet.....	7
Kommunen	7
MARKEDSØKONOMI	8
Finanspolitikk og pengepolitikk	8
Frihandel – toll/importvern	10
Næringsliv.....	10
Små og mellomstore bedrifter	12
IKT	13
Nyskaping og gründerpolitikk	13
Skatter og avgifter.....	14
Personbeskatning	14
Bedriftsbeskatning	15
Avgifter	15
Subsidier og overføringer.....	16
Verdiskaping.....	16
Fiskeri.....	17
Havbruk	18
Sjøpattedyr	19
Landbruk.....	19
Distriktspolitikk	21
Veterinære tjenester	21
Maritim sektor	21
Handels- og servicenæringer	22
Reiselivsnæringen	23
Alkohol og tobakk	24
ENERGI	25
Vannkraft	26
Alternative energikilder	26
Kjernekraft	27
Fossile energikilder	27
Petroleumsvirksomheten	27
MILJØ	28
Naturvern og friluftsliv	28
Rovdyr, jakt og fangst	29
Forurensning og utslipp	30
Klima	31
Ressursforvaltning og avfallshåndtering.....	32
TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM.....	33
Påtalemyndigheten	35
Fengsel og kriminalomsorg.....	35

1	Domstoler	36
2	Pårørende og offeromsorg	37
3	Forebyggende arbeid	38
4	NORGE OG VERDEN	38
5	Nordområdene	39
6	Norge og Europa	40
7	Utviklingspolitikk	41
8	Menneskerettigheter	42
9	Utenriksdepartementet	43
10	Innvandringspolitikk	43
11	Sosiale ytelser	44
12	Familiegjenforening	44
13	Arbeidsinnvandring	44
14	Flyktninger	44
15	Asylsøkere	45
16	Integrering	45
17	Nordmenn i utlandet	46
18	FORSVAR OG SIKKERHET	47
19	Alliansepolitikk – NATO	48
20	Det norske forsvar	49
21	Internasjonale operasjoner	50
22	Terror – samfunnssikkerhet	51
23	Sivil beredskap	51
24	FAMILIEPOLITIKK	52
25	Aleneboere	54
26	HELSE OG OMSORG	54
27	Eldreomsorg	55
28	Tannhelse	57
29	Velferdsteknologi	57
30	Primærhelsetjenesten	58
31	Rehabilitering	59
32	Psykisk helse	59
33	Rusomsorg	60
34	Sykehusene	61
35	Legemiddelpolitikk	62
36	Gen- og bioteknologi	62
37	Organdonasjon	63
38	Xenotransplantasjon	63
39	ARBEID OG VELFERD	63
40	Et organisert arbeidsliv	63
41	Arbeidsliv	64
42	Sykelønnsordning	65
43	Dagpenger	66
44	Arbeidsmarkedstiltak	66
45	Midlertidige ansettelse	67
46	Folketrygden	68
47	NAV	68
48	Sosialt sikkerhetsnett	69
49	Offentlige tjenestepensjon	69
50	Avtalefestet pensjon (AFP)	70
51	Pensjon	70
52	Etterlattepensjon	71
53	Uførhet	71
54	Pleiepenger	72
55	Mennesker med nedsatt funksjonsevne	73

1	Seniorer	74
2	UTDANNING	75
3	Innledning	75
4	Grunnutdanningen	75
5	Mål med grunnutdanningen	76
6	Utvalgte områder	77
7	Realfagssatsing	77
8	Rådgivningstjeneste	77
9	Kristendom	77
10	Sidemålsundervisning	78
11	Skolemiljø	78
12	Tilpasset opplæring og spesialundervisning	78
13	Finansieringsmodell og likebehandling av offentlige og private skoler	78
14	Lærerutdanningen og kvalitet på lærerne	79
15	Videregående utdanning	80
16	Høyere utdanning	81
17	Fagskoler	81
18	Studiefinansiering	81
19	Forskning	82
20	TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON	83
21	Fornyelse	84
22	Veinettet	85
23	Bygging, drift og finansiering	86
24	Jernbanetransport	88
25	Luftfart	88
26	Sjøtransport	89
27	Kollektivtransport og bytrafikk	90
28	Førerkortopplæring	90
29	Transportsikkerhet	91
30	KULTUR OG IDRETT	91
31	Vår felles kulturarv	92
32	Frivillighet	92
33	Korps	93
34	Idrett	93
35	Kulturelle opplevelser	94
36	Åndsverk og rettigheter	94
37	Arkiv, bibliotek og museer	95
38	Språk og litteratur	95
39	Film, audiovisuell sektor og andre medier	96
40	Kultur som næring	97
41	SAMEPOLITISK PROGRAM	97
42	ILO-konvensjonen	97
43	Samisk kultur	98
44	Retten til land og vann	98
45	Språk og utdanning	98
46	Næringsvirksomhet	98
47	Reindrifft	99
48	Duodji	99
49		
50		
51		

1 DEMOKRATI

2 Fremskrittspartiet vil at enhver avgitt stemme ved stortingsvalg skal telle likt, uten hensyn til hvor i
3 landet den er avgitt. Vi vil også at folket gjennom folkeavstemninger skal gis adgang til å avgjøre
4 viktige politiske saker. Stemmeretten skal være allmenn og ikke begrenset til bestemte etniske
5 grupper, derfor vil vi avvike Sametinget.

6
7 Stortinget bør i langt mindre grad gi fullmaktslover, og lovene skal sette klarere grenser for
8 forvaltningens adgang til å treffe skjønsmessige vedtak.

9
10 Utnevning av dommere i Høyesterett bør godkjennes av Stortinget med to tredjedels flertall, og
11 dommere i lavere retter bør utnevnes av domstolsadministrasjonen.

12
13 Når minst en tredjedel av Stortingets medlemmer krever det, skal Høyesterett avgi uttalelse om
14 hvorvidt en lovbestemmelse er i strid med Grunnloven.

15
16

17 Valgordningen

18 Fremskrittspartiet vil legge ned fylkestingene og sametinget og endre dagens valgordning slik at valg
19 til kommunestyre og til Stortinget gjennomføres samlet hvert fjerde år. En slik ordning vil gjøre det
20 enklere for partiene å presentere sammenhengen i politikken på lokalt og nasjonalt nivå. Det gir en
21 mer effektiv valgordning når ressurser for gjennomføring av valg konsentreres til hvert fjerde år. En
22 slik endring av valgordningen kan også bidra til å øke valgoppslutningen.

23
24 Fremskrittspartiet ønsker at fylkenes representasjon ved stortingsvalg avgjøres ut fra hvor mange
25 stemmeberettigede som bor i hvert fylke, og ikke i forhold til antall innbyggere.

26

27 Folkeavstemninger

28 Fremskrittspartiet ønsker å legge enkelte saker frem for folkeavstemning. Vi vil også at innbyggerne i
29 store samfunnsmessige saker skal kunne kreve disse avgjort ved folkeavstemning ved at det samles
30 inn underskrifter fra minst ti prosent av de stemmeberettigede innbyggerne til støtte for kravet.

31

32 **Dissens 1: Et mindretall vil ha følgende som tillegg til avsnittet over:**

33 , eller ved at minst en tredjedel av medlemmene i storting (og inntil videre fylkesting) og
34 kommunestyre forlanger folkeavstemning.

35

36 Vi ønsker et system der folket gjennom folkeavstemninger får direkte beslutningsrett, samt veto rett
37 mot avgjørelser som treffes i politiske organer, med unntak av budsjettsaker. Folkeavstemninger bør
38 primært avholdes i forbindelse med ordinære valg, og skal følge prinsippet om simpelt flertall, det vil
39 si flertallet av de avgitte stemmene.

40

41

42 Likestilling

43 Fremskrittspartiet vil ikke akseptere diskriminering. Alle mennesker er likeverdige, derfor bør heller
44 ikke lover, forskrifter og regler forskjellsbehandle gjennom kvotering.

45

46 Vi vil innføre ektefelledelt beskatning, slik at hjemmearbeidende ektefelles innsats skatte- og
47 trygdemessig likestilles med utearbeidende ektefelles innsats.

48

1 Vi ønsker å likestille foreldre når det gjelder omsorgen for barn, og ønsker å endre barneloven, med
2 den hensikt å innføre lik rett til ansvar og omsorg.

3
4 Det er i enkelte innvandrer miljøer at likestillingen har kommet kortest. Det er derfor viktig å stimulere
5 disse miljøene til økt likestilling. Dette er også en forutsetning for en vellykket integrering.

6 7 **Fremskrittspartiet vil:**

- 8 • fjerne lovformuleringer som pålegger kvotering
- 9 • likestille foreldre ved samlivsbrudd

10 11 12 **Valgfrihet**

13 Frihet for enkeltmennesket er en grunnleggende verdi hos Fremskrittspartiet. Hvert enkelt menneske
14 kan selv bestemme hva som er rett for seg selv og sine nærmeste. Det betyr også at den enkelte
15 i større grad må ta ansvar for sitt liv og sine handlinger. Et slikt menneskesyn baserer seg på at hvert
16 enkelt menneske er unikt og skal vises verdighet.

17
18 Selvstendige og ansvarlige innbyggere som i større grad får ta egne valg uten innblanding fra det
19 offentlige, vil stimulere til mangfold, konkurranse og gode individuelle løsninger. Å stimulere til økt
20 valgfrihet i alle deler av samfunnet er derfor vesentlig i moderniseringen av Norge.

21
22 Valgfrihet har en egenverdi ved at hvert enkelt menneske blir myndiggjort, får innflytelse over eget
23 liv og økt selvrespekt. Dette er i seg selv så grunnleggende for et velfungerende samfunn at økt
24 valgfrihet bør søkes i alle deler av samfunnet.

25
26 Konkurranse på leverandørsiden inspirerer til nyskaping, modernisering, teknologisk utvikling,
27 spesialisering, kostnadsreduksjoner og effektivisering. Dette ser vi i alle deler av privat sektor der det
28 er etablert forbrukermakt og et velfungerende marked. Varer og tjenester utvikles og leveres basert
29 på etterspørselen fra den enkelte forbruker.

30
31 Tilsvarende kan etableres i produksjon av alle offentlig finansierte velferdsgoder. Lovfestede
32 rettigheter til velferdstjenester, kombinert med fri etableringsrett og stykkprisfinansiering direkte til
33 den tjenesteproducent forbruker velger, vil sikre en slik utvikling.

34 35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • at det iverksettes en egen valgfrihetsreform i offentlig sektor
- 37 • alle offentlige finansierte velferdstjenester må gjennomgå med sikte på å etablere
38 valgfrihet for tjenestemottaker, fri etableringsrett, likestilling av private og offentlige
39 tjenesteleverandører, samt finansieringssystemer som stimulerer til mangfold og
40 konkurranse
- 41 • Likestille offentlige og private leverandører, samt finansieringssystemer som stimulerer
42 til mangfold og konkurranse.

1 **Modernisering av offentlig sektor**

2 Det har i de siste tiårene vært en voldsom vekst i sentralforvaltningen. En modernisering av Norge
3 må derfor innebære klare krav om effektivisering i offentlig sektor, samtidig som bruk av privat og
4 ideell sektor i offentlig velferdsproduksjon intensiveres.

5
6 Modernisering skal ikke nødvendigvis handle om nedbygging, men for å kunne tilby gode
7 velferdstjenester innenfor kjerneområdene er det en forutsetning å avgrense den offentliges
8 virksomhet og engasjement begrenses.

9
10 Det handler ganske enkelt om at man skal utfordres mot de beste til enhver tid. Bruk av konkurranse
11 stimulerer til verdiskapning, bedre tjenester og effektivisering. Det er derfor helt nødvendig at
12 konkurranse blir et gjennomgående element i all offentlig virksomhet.

13
14 Det bør åpnes for en forsøksordning hvor deler av kommunens inntektssystem knyttes til oppnådde
15 resultater, basert på objektive kriterier.

16
17 All informasjon om ressursbruk, målte resultater og kvalitet i offentlig sektor skal være offentlig
18 tilgjengelig

19
20 En modernisering av Norge må ha til hensikt å forenkle lovverket og avregulere samfunnet. Dette
21 skal i praksis bety at detaljstyringen som finnes i dagens lovverk for regulering av næringslivet og
22 privat eiendomsrett skal fjernes. I større grad skal lovverket brukes til å fastsette rammer som sikrer
23 nøytralitet, miljøhensyn og forutsigbarhet for næringsvirksomhet.

24
25 Dette må også innebære en sterk reduksjon i antallet lovpålagte høringsinstanser, og en avgrensning
26 av innsigelsesretten i arealsaker. Nasjonale interesser som hjemler innsigelse må avklares i lov, og
27 ikke som i dag med utstrakt bruk av forskrifter, nasjonale retningslinjer og skjønn som begrenser
28 eiendomsretten og det lokale selvstyret.

29
30 Innsigelser som innskrenker eiendomsretten og det lokale selvstyret skal reduseres til et absolutt
31 minimum.

32
33 Offentlig tilsynsvirksomhet kan i vid forstand forstås som et felles begrep for all aktivitet eller
34 virkemiddelbruk som iverksettes for å følge opp et lovverks intensjoner. Myndighetene fører i ulik
35 grad aktivt tilsyn med om virksomheter følger offentlige krav. Retten og plikten til å føre tilsyn er
36 plassert hos ulike myndigheter gjennom ulike lovbestemmelser eller delegeringsvedtak.

37
38 Tilsyn kan generelt utføres av det offentlige eller av private på vegne av det offentlige. FrP mener at
39 tilsyn bør være mest mulig uavhengig, for å sikre likebehandling mellom private og offentlige
40 tjenesteleverandører, samt sikre at avvik faktisk rettes opp.

41
42 Det er behov for en gjennomgang av alle tilsynsordninger.

43
44 **Fremskrittspartiet vil:**

- 45 • gjennomføre en forenklingsreform for å modernisere offentlig sektor
- 46 • styrke den private eiendomsretten
- 47 • lovfeste innbyggerens rett til fritt brukervalg
- 48 • gjennomgå alle offentlige tilsynsordninger

49
50

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

Statsforvaltningen

Ordningen med statlige direktorater skulle i utgangspunktet være serviceenheter for det enkelte organ. Dette har etter Fremskrittspartiets vurdering utviklet seg til en situasjon hvor direktoratene både utøver politikk og har kontrollfunksjoner. Makt må tilbakeføres til folkevalgte.

Fylkeskommunen

Fremskrittspartiet vil fornye norsk forvaltning for å redusere offentlige kostnader og byråkrati. Fylkeskommunen har ikke tilstrekkelig legitimitet som selvstendig forvaltningsnivå. Fylkeskommunen har vært, og er, et unødvendig og fordyrende ledd i den offentlige forvaltning. Vi vil derfor legge ned fylkeskommunene som selvstendig forvaltningsnivå, og fordele oppgavene mellom kommunene, staten og private.

Fylkesmannsembetet

Fremskrittspartiet mener fylkesmannsembetets rolle i dagens forvaltningssystem bør gjennomgås med tanke på avvikling. Deler av embetets oppgaver knyttet til innsigelser etter plan- og bygningsloven kan utføres av en forvaltningsdomstol. På kort sikt bør Fylkesmannens innsigelsesrett og skjønn begrenses til legalitetskontroll.

I tillegg til at Fylkesmannens embete har vokst, er det etablert en rekke statlige, regionale institusjoner med betydelig byråkrati og innvirkning på det lokale, regionale og nasjonale demokrati.

Uavhengig av antall folkevalgte forvaltningsnivå bør fremtidig oppgavefordeling i offentlig forvaltning rasjonaliseres og effektiviseres. Dette innbefatter også oppgaver som tilligger regional og statlig sektorpolitikk.

Kommunen

Fremskrittspartiet mener at kommunene er selve grunnmuren i lokaldemokratiet, ved at kommunene utgjør fundamentet i det lokale folkestyret og representerer nærhet, tilhørighet og mulighet for innflytelse for befolkningen. Mye har imidlertid endret seg siden dagens kommune- og fylkesstruktur ble etablert, ikke minst teknologi, kommunikasjon og mobilitet.

Individet må være utgangspunktet for all god politikk, og poenget med demokrati og markedsøkonomi er at enkeltmennesket skal ha makt og innflytelse over sin egen hverdag og sitt eget lokalmiljø. Veien fra folk flest til makten på Stortinget og i regjeringkvartalene er ofte lang og kronglete, og vi er derfor reelt opptatt av å styrke lokaldemokratiet, med særlig vekt på det direkte demokratiet. Folkeavstemninger og innbyggerinitiativ er viktige i denne sammenheng.

Vi vil derfor at kommunene skal gis større økonomisk ansvar ved at den statlige økonomiske utjevningen mellom kommunene reduseres og at de statlige overføringene baseres på et objektivt differensiert innbyggertilskudd, fritt skattøre og eierskap til selskapskatt. I tillegg vil vi sikre 100 prosent finansiering av primæroppgavene gjennom statlig stykkpris.

Det lokale selvstyret må styrkes ved å overføre viktige samfunnsoppgaver fra staten, fylkene/regionene og regional stat til kommunene. Dette forutsetter imidlertid at kommunene er robuste nok til å kunne påta seg, og utføre disse oppgavene. Samfunnet går raskt mot et sterkere rettighetssamfunn. Mange av dagens kommuner har allerede for små ressurser, både kompetanse og

1 menneskelige ressurser vil bli vanskelig å rekruttere i små kommuner. Dette vil bli et stort hinder for
2 økt lokalt selvstyre.

3
4 FrP vil gjennomføre en demokratireform, der det utredes en moderne og hensiktsmessig
5 kommunestruktur. Kommunestruktur skal bestemmes av Stortinget, og skal utformes på en måte
6 som ivaretar god tjenesteyting og effektiv bruk av ressurser. En slik demokratireform må sikre sterke
7 kommuner, som tillegges mest mulig lokalt selvstyre.

9 **Dissens 2: Mindretallet vil ha med følgende tillegg**

10 Vi vil derfor gjennomføre en demokratireform primært basert på frivillige kommunesammen-
11 slutninger der det settes en viss minstenorm for kommuner som kan tillegges utvidede oppgaver. Vi
12 vil derfor legge inn sterke virkemidler for at kommunene skal finne det formålstjenlig å finne
13 sammen.

14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • iverksette en demokratireform
- 16 • starte omleggingen av inntektssystemet til kommunene
- 17 • erstatte fylkesmannsembeter med en forvaltningsdomstol
- 18 • gjennomgå statsforvaltningen med sikte på overføring av oppgaver
- 19 • å fjerne fylkeskommunen/fylkesmannens innsigelsesrett i kommunale plan- og arealvedtak

24 **MARKEDSØKONOMI**

25
26 Fremskrittspartiet arbeider for markedsøkonomi der den enkelte og næringslivet fritt kan operere
27 innenfor generelle rammebetingelser trukket opp av myndighetene. Et velfungerende marked
28 innebærer at forbrukerne i all hovedsak styrer tilbudet gjennom sin etterspørsel. Dette innebærer at
29 forbrukerne påvirker hva som skal produseres av varer og tjenester, gjennom sine egne valg.

30
31 Internasjonal handel har bidratt til å løfte millioner av mennesker ut av fattigdom. Handel har også
32 vært viktig for det norske næringslivet, som har kunnet selge sine produkter til utlandet og dermed
33 skapt inntekter for Norges innbyggere. En fungerende internasjonal markedsøkonomi er en viktig
34 forutsetning for god velferd. Forbrukerne nyter i dag godt av konkurranse på tvers av landegrensener.
35 Det er behov for en ytterligere liberalisering av handelsregler, og vi vil arbeide for en friest mulig
36 verdenshandel.

37 **Fremskrittspartiet vil:**

- 38 • liberalisere økonomien for å skape større vekst og mer velferd
- 39 • ha effektive tiltak for å sikre mer konkurranse
- 40 • jobbe for mer frihandel
- 41 • sikre fattige lands markedsadgang til Norge
- 42 • sikre et uavhengig, effektivt og kompetent kredittilsyn

45 **Finanspolitikk og pengepolitikk**

46
47 Finanspolitikk handler om statens økonomiske politikk. En tilrettelegging for verdiskaping er det
48 viktigste elementet i en solid økonomi. Staten må styre sine finanser på en ansvarlig og forutsigbar
49 måte. Det må skapes tillit mellom næringslivet, innbyggerne og offentlige myndigheter. Næringslivet
50 er avhengig både av gode rammevilkår for den enkelte næring, og av godt investeringsklima, med

1 forutsigbare rammer for inflasjon, renter, kronekurs. Folks trygghet i hverdagen handler om en sunn
2 økonomisk utvikling, og orden i de økonomiske forhold. Fremskrittspartiet vil legge til rette for dette.

3
4 Veksten i offentlig sektor må holdes lavere enn veksten i privat sektor. En for stor offentlig sektor vil
5 trenge så stor finansiering fra privat sektor at det vil hemme verdiskapingen. Offentlig sektor må
6 slankes og effektiviseres slik at innbyggerne får bedre og billigere tjenester.

7
8 Den norske stat har en unik økonomisk situasjon. Norge har stor netto formue og på grunn av
9 petroleumsvirksomheten er det store overskudd i de årlige statsbudsjetter. Dette handlingsrommet
10 vil FrP bruke til å bygge landet gjennom investeringer i infrastruktur, forskning og utvikling

11
12 Formuen må brukes med kløkt og langsiktighet. Selv om staten har store verdier må man unngå en
13 situasjon hvor gode velferdsordninger og høyt statlig forbruk gjør at statens økonomi over tid ikke er
14 bærekraftig. FrP mener Norge er på vei inn i en slik situasjon, og mener det er behov for å erstatte
15 dagens handlingsregel for oljepengebruk med et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken.

16
17 FrP mener det er nødvendig å skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet. Uten et slikt skille
18 har mesteparten av oljepengebruken gått til å øke statlig forbruk, noe som ikke er bærekraftig. Det
19 bør legges til grunn at statens forbruk ikke skal vokse mer enn bruttonasjonalproduktet. Samtidig må
20 samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer kunne gjennomføres hurtigere enn dagens praksis
21 legger opp til, fordi slike investeringer øker fremtidige inntekter.

22
23 Dagens handlingsregel godkjenner kjøp av aksjer og tilførsel av egenkapital til statlige selskaper som
24 såkalt «formuesomplasseringer». Slike formuesomplasseringer foretas utenfor handlingsregelen. Vi
25 mener imidlertid at denne praksisen også skal gjelde samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i
26 infrastruktur, sentral bygningsmasse og store kapitalvarer. Dette vil innebære at viktige vei- og
27 baneprosjekter som i dag skaper flaskehalser i transportnettet vil kunne løses langt raskere og vil
28 samtidig gi et godt grunnlag for økonomisk vekst. Det samme vil gjelde for blant annet investeringer
29 innen helsevesenet, politiet og IKT.

30
31 Summen av vår økonomiske politikk er at mer av oljeformuen kanaliseres til vekstskapende
32 investeringer, mens offentlig sektor gradvis vil rasjonaliseres og effektiviseres.

33
34 Oljeformuen bør innrettes og forvaltes på en bedre og mer effektiv måte enn i dag. Vi vil ha en
35 bredere inndeling, eksempelvis i form av et eiendomsfond, infrastrukturfond, obligasjonsfond,
36 inndelt aksjefond mv. Da vil en enklere også kunne se utviklingen opp mot eksterne aktører. Dette vil
37 kunne gi ulike satsingsområder for de respektive fondene, økt konkurranse og økt
38 forvaltningskunnskap i flere miljøer. Det vil også kunne føre til at det utvikles en større norsk
39 finansforvaltningsindustri, samtidig som det sikrer større innsyn og åpenhet.

40 41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • Erstatte dagens handlingsregel med et nytt ankerfeste for den økonomiske politikken
- 43 • Skille mellom drift og investeringer i statsbudsjettet og at det legges til grunn at statens
44 forbruk ikke skal vokse mer enn bruttonasjonalproduktet
- 45 • Definere samfunnsøkonomiske, lønnsomme investeringer i blant annet infrastruktur som
46 formuesomplassering.
- 47 • sikre stabile og langsiktige rammebetingelser for å sikre økt produktivitet
- 48 • sikre Norges Bank en fri rolle og sette et lavt inflasjonsmål
- 49 • redusere det offentlige byråkratiet og frigjøre arbeidskraft til privat sektor
- 50 • styrke forskning og utdanning for å stimulere verdiskapingen
- 51 • skille Norges Bank og Statens Pensjonsfond Utland.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

Frihandel – toll/importvern

Varer på vei til Norge møter i dag en vegg av særregler og tollkrav. Formålet er å beskytte innenlandske produsenter mot utenlandske produsenter. Disse handelshindrene er både ufornuftige og urettferdige.

Høye tollsatser og beskyttelsesregimer fører til at varer blir dyrere for nordmenn. Spesielt på matområdet er tollsatsene høye, men også på andre områder bidrar høye tollsatser til dårligere tilbud og dyrere varer for norske forbrukere og næringsliv. På toppen kommer et fordyrende og komplisert regelverk.

Norges verdiskaping og velstandsutvikling er avhengig av gode rammevilkår for eksport av varer til andre land, likevel er ikke norske ønsket om globale tollreduksjoner gjensidig når andre land som vil selge varer til oss blir møtt med importbarrierer og beskyttelsestiltak i verdenstoppen. I verste fall kan en slik politikk føre til at norske produkter blir vanskeligere å få solgt, fordi det ofte vil være slik at dersom Norge innfører toll på et annet lands produkter så vil dette landet innføre toll på norske produkter. Samtidig som det betyr at Norge bidrar til effektivt å stenge ute mange av verdens fattigste land fra den velstandsveksten vi selv har opplevd gjennom handel.

Selv om de aller fattigste landene (MUL) har toll- og kvotefri adgang til det norske markedet for alle varer, har andre utviklingsland, som for eksempel Kenya, Vietnam og Guatemala, tollmurer i 100 prosentklassen for ulike landbruksvarer.

Handel er et verktøy for å få i gang produktivitetsvekst, diversifisering, effektivisering og innovasjon. Dagens tollsystem fører dessverre til at kapital blir anvendt på en ineffektiv måte sammenlignet med et system med frihandel der man utnytter forskjellene mellom land.

Forbrukerne er tjent med et system som gir dem stabile priser og fulle butikkhyller. Samtidig er en friere handel til gunst både for norsk eksportnæring og for en mer rettferdig verdenshandel.

Norske tollsatser og beskyttelsesregimer bør derfor på sikt fjernes som en del av internasjonale forhandlinger. Det bør innføres nulltoll for samtlige u-land og grensen for tollfri import bør økes umiddelbart.

Fremskrittspartiet vil:

- at norske tollsatser og beskyttelsesregimer på sikt fjernes som en del av internasjonale forhandlinger
- fremforhandle bilaterale frihandelsavtaler
- at det innføres nulltoll for samtlige u-land
- at grensen for tollfri import økes

Næringsliv

Norge har store naturressurser, god bedriftskultur, kompetent, ansvarlig arbeidskraft, mye kapital. Vi har lang historie innen skipsfart og fiskeri. Vår natur er attraktiv for turister. Gjennom over hundre år har norsk industri benyttet norsk vannkraft til å lage metaller til eksport. Bergverksindustrien kan fortsatt høste av mineraler og kraftbransjen kan høste av nye fornybare kraftressurser. Vår olje- og gassnæring har vokst med store oppgaver, og er verdensledende. Aktiviteten har løftet med seg leverandørindustrien til en stor eksportrettet næring. Den har også vært en katalysator for utvikling av norsk IKT næring.

1
2 Fremskrittspartiet vil føre en næringspolitikk som stimulerer videre utvikling av næringer hvor Norge
3 har historiske og naturlige fortrinn.

4
5 Hovedoppgaven i næringspolitikken er å stimulere til økt verdiskaping i næringslivet. Alle skal i
6 utgangspunktet ha anledning til å etablere en ny bedrift uten tillatelse fra det offentlige eller fra
7 private organisasjoners side. Vi vil derfor arbeide for å fjerne og forenkle byråkratiske lover og
8 bestemmelser som hindrer dette.

9
10 FrP mener at alle bransjer skal drive næringsvirksomhet basert på prinsippet om fri konkurranse,
11 fordi dette også i praksis gir de beste samfunnsmessige løsninger. Med dette menes at man i
12 hovedsak ikke forskjellsbehandler enkeltbedrifter og næringer.

13
14 Dagens utstrakte offentlige eierskap konsentrerer makt og innflytelse på få hender. Politisk styring av
15 bedrifter hemmer langsiktig tenkning og verdiskaping. Når det offentlige både skal overvåke,
16 regulere og tjene penger på det samme marked, vil det dessuten skje en rolleblending som kan føre
17 til forskjellsbehandling av aktører på markedet. En målsetting i vår økonomiske politikk er derfor å
18 bygge ned det offentlige eierskapet gjennom salg.

19
20 Når statlig eierskap, utøves av regjeringen, via statsråder eller statsrådets valgte representant, kan
21 det føre til misbruk av markedsrett og skape usikkerhet om hensikten er politisk eller økonomisk
22 gevinst. Så lenge eierskapet er direkte politisk styrt, og ikke skilt ut i en fondsmodell med profesjonell
23 forvaltning, må det for alle statlige bedrifter klargjøres om eierskapet har et politisk styringsformål
24 eller et finansielt avkastningsformål.

25
26 Vi aksepterer heller ikke at kommunale- og regionale myndigheter, direkte eller indirekte, bruker sin
27 forvaltnings- og myndighetsposisjon i konkurranse med andre markedsaktører.

28
29 Globaliseringen av økonomien og store teknologiske endringer stiller norsk næringsliv overfor en helt
30 ny konkurransesituasjon. Med stadig sterkere internasjonal konkurranse om rammebetingelser, samt
31 mer mobil kapital, er det viktig å føre en næringspolitikk som gjør det lønnsomt og attraktivt for
32 bedrifter å drive sin virksomhet i og fra Norge. Størrelse, kapitalstyrke og kompetanse viktige
33 egenskaper som bestemmer bedriftenes konkurransedyktighet. Vi vil sørge for løsninger der staten
34 oppmuntrer private investorer til å satse risikokapital på teknologiutvikling og kompetanseheving.

35
36 Norsk næringsliv må videreutvikles basert på nasjonens naturressurser. Det er lange tradisjoner for
37 at naturressursene eies av fellesskapet mens materiell rikdom skapes ved at ressursene utnyttes av
38 ansvarlige bedrifter, med gode konsesjonsregler og fornuftig beskatning. Vi vil sikre fortsatt nasjonal
39 kontroll over naturressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeid ligger i
40 Norge. *Samtidig bør vi i større grad la private bedrifter konkurrere mot statlige bedrifter slik at*
41 *naturressursene foredles av de aktører som er best, ikke bare de som er offentlig eid. Blant annet bør*
42 *industrien kunne eie vannkraftverk når dette styrker kraftforedlende industris konkurranseevne og*
43 *brukes til å sikre arbeidsplasser i Norge.*

44
45 **Dissens 3: mindretallet vil erstatte tekst over i kursiv med:**
46 Det må være et mål å oppnå effektiv og miljøvennlig foredling av naturressursene på en måte som
47 stimulerer nyskaping og dynamisk næringsklynger.

48
49 **Fremskrittspartiet vil:**

- 50
51
- gjøre det enkelt å starte egen bedrift
 - redusere skjemaveldet og forenkle innrapporteringer til det offentlige

- fjerne statlig diskriminering av næringer og enkeltbedrifter
- *reducere det offentlige eierskapet*
- **Dissens 4: mindretallet vil erstatte punktet over med:** * stimulere til sterkere og mer mangfoldig private eieskapsmiljøer.

- sikre bedriftene handlingsrom uten politisk innblanding
- sørge for et konkurransedyktig skattesystem
- sørge for at offentlige fonds- og tilskuddsordninger gir støtte etter objektive kriterier og lønnsomhet
- fjerne hindringer for anskaffelse av høykompetent internasjonal arbeidskraft
- redusere subsidier til næringer, bransjer og bedrifter

Små og mellomstore bedrifter

En stor andel av norsk verdiskaping skjer i små og mellomstore bedrifter. Derfor ønsker Fremskrittspartiet bedre rammebetingelser som stimulerer til vekst og utvikling. Dette må blant annet skje ved redusert byråkrati og skjemavelde, samt en langsiktig og forutsigbar politikk. På den måten blir det enklere å starte, omstille, fornye og drive små og mellomstore bedrifter.

FrP ønsker å gjøre det lettere for bedrifter med lav omsetning å få innvilget årlig momsoppgave (merverdiavgiftsoppgave). Vi mener at dagens maksimalnivå på en omsetning på en million kroner bør økes.

FrP vil sikre rekruttering og gründervirksomhet blant unge. Vi vil gjøre det mulig å starte opp enkeltmannsforetak for personer fra fylte 16 år. Dette kan eksempelvis sikres ved at foreldre stiller garanti for virksomheten.

FrP vil gjøre dagens stivbente regelverk rundt forskuddsbetaling av skatt for næringsdrivende mer næringsvennlig, slik at næringsdrivende ikke unødig kommer i økonomiske vanskeligheter som følge av dette.

FrP vil innføre et såkalt ROS- (renhold, omsorg og servicearbeid) og ROT-fradrag (rehabilitering, ombygging og tilbygg) for utførelser av tjenester i hjemmet, etter modell fra ordningen i Sverige. Dette vil både bidra til å bekjempe svart arbeid samt gjøre den samlede ressursbruken i samfunnet mer optimal.

Fremskrittspartiet vil:

- at grensen for innrapportering av moms økes til 10 millioner kroner for at det skal kunne innleveres halvårlige momsoppgaver
- heve grensen for revisjonsplikt til 10 millioner kroner for alle virksomheter som bruker autorisert regnskapsfører
- forenkle krav til HMS for små bedrifter
- styrke rettsvernet for små og mellomstore bedrifter
- øke bunnfradraget
- arbeide for at man kan etablere enkeltmannsforetak fra fylte 16 år
- tilpasse arbeidsmiljøloven for små og mellomstore bedrifter
- gjøre dagens regelverk rundt forskuddsbetaling av skatt for næringsdrivende mer fleksibelt
- innføre et ROS- og ROT-fradrag for utførelser av tjenester i hjemmet
- at maksimumsomsetning for å få innvilget årlig momsoppgave økes

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

IKT

Økt satsing på IKT er nøkkelen til fremtidig velferd og vekst i Norge. Potensialet for effektivisering gjennom aktiv bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi er stort både i privat og offentlig sektor. Fremskrittspartiet vil derfor føre en offensiv IKT-politikk for fremtidens Norge. Vi mener staten må ta en mer aktiv rolle for å sikre utbygging av nødvendig IT-infrastruktur.

<p>Dissens 5: mindretallet ønsker følgende tillegg til avsnitt over , med bredbånd på minst 100 Mbps.</p>
--

Det bør innføres et felles innloggingssystem for alle offentlige tjenester som kan knyttes opp mot dagens velfungerende nettbankinnloggingssystemer. Det er ingen grunn for det offentlige å utvikle dyre løsninger med varierende suksessgrad når det finnes eksisterende tilbydere i inn- og utland med velfungerende systemer.

En effektiv og fornuftig bruk av IKT kan spare samfunnet for mye byråkrati og unødvendig ressursbruk. Viktige elementer er elektroniske ID og signaturløsninger for alle landets innbyggere, nasjonale ID-kort med innebygd e-signatur, elektronisk postkasse for informasjon fra det offentlige, e-faktura, e-resept, elektronisk pasientjournal, elektronisk overføring av røntgenbilder og omsorgstjenester.

Alle offentlige tilbud på IKT-området bør bestå av to komponenter: et for systemet, og et for sikring og kontroll av systemet. Disse må tildeles ulike leverandører for å sikre en best mulig kvalitetskontroll av samfunnsviktige portaler, hvor store mengder sensitive opplysninger deles.

Fremskrittspartiet vil:

- sikre høyhastighetsbredbånd i hele landet
- bruke IKT aktivt for å effektivisere offentlig sektor
- at formell kommunikasjon mellom det offentlige og borgerne i større grad skal skje elektronisk
- at søknadsskjemaer og relevant informasjon skal være tilgjengelig elektronisk til enhver tid
- en felles innloggingsportal for alle offentlige tjenester
- at det lages en klar digital strategi for offentlig sektor
- integrere offentlige IKT-systemer

Nyskaping og gründerpolitikk

Fremtidens arbeidsplasser vedtas ikke – de skapes. Veksten vil komme i kunnskapsbaserte næringer, der humankapitalen stadig blir viktigere. Knoppskyting og nyetableringer må stimuleres. Fremskrittspartiet vil derfor legge til rette for en offensiv nyskapingpolitikk, der gründervirksomhet, FoU og kompetanseutvikling stimuleres. Skatte- og avgiftspolitikken skal brukes aktivt for å sikre gründere gode rammevilkår og finansiering. I tillegg må det statlige virkemiddelapparatet endres, slik at gode ideer og produkter sikres støtte og finansiering, uavhengig av hvor i landet de skapes.

Norge trenger et Innovasjon Norge eller annet organ med tilsvarende oppgaver som rendyrker sin profil på feltet nyskaping og innovasjon fremfor å tilby støtte til investeringstiltak i tradisjonelle næringer.

Det bør bli lettere for gründere å realisere sine ideer. Det er derfor viktig å korte ned veien fra gode ideer til oppstart av virksomhet. Vi vil gi skatteincentiver for gründervirksomhet.

1
2 For å stimulere til økt gründervirksomhet ønsker vi også å åpne for at ungdom kan starte
3 enkeltmannsforetak fra fylte 16 år. Dette kan blant annet sikres ved at foresatte eller andre stiller
4 garanti for virksomheten til personer under 18 år. Programmer som Ungt Entreprenørskap bør også
5 styrkes.

6
7 Nyskaping og innovasjon handler om mer enn oppstart av bedrifter basert på enkeltideer. Det
8 avhenger også av tilgang til risikokapital for ideer og prosjekter med et stort verdiskapende potensial.
9 FrP ønsker derfor økt tilgang på oppstartskapital for gründere.

10
11 **Dissens 6: mindretallet vil ha med følgende tillegg:**

12 Vi ønsker å se på mulighetene for en ordning der gründervirksomheter kan operere uten beskatning
13 og byråkrati inntil de generer en viss omsetning.

14
15
16 **Skatter og avgifter**

17 Skatter og avgifter er nødvendig for å finansiere oppgaver vi skal løse i fellesskap. Samtidig påvirkes
18 enkeltmennesker og bedrifters valg av nivået og innretningen av samfunnets skatter og avgifter. Et
19 høyt skattenivå vil bidra til å redusere arbeidsinnsatsen og vri investeringer bort fra Norge. Det er
20 derfor viktig å ha et skatte- og avgiftssystem som favner bredt, har lavt nivå, blir respektert og gjør at
21 alle på en fornuftig måte bidrar til å finansiere offentlige oppgaver. Bekjempelse av svart arbeid må i
22 så måte være en prioritert oppgave for myndighetene, fordi det gir samfunnets snyltere en
23 konkurransefordel og svekker vår langsiktige verdiskapning.

24
25 Vi foretrekker et skattesystem som har lave skattesatser, få smutthull og fradragsordninger, fremfor
26 et system med høye skattesatser og mange smutthull og fradragsordninger. Et slikt system vil også
27 bidra til at bedrifter og enkeltmennesker fokuserer på å skape verdier fremfor å bruke store ressurser
28 på skatteplanlegging.

29
30 Globaliseringen medfører konkurranse om å tilby de beste rammebetingelsene for bedrifter. Norge
31 må derfor tilpasse og senke sitt skattetrykk for å kunne tiltrekke seg lønnsomme bedrifter og
32 internasjonal kompetanse. Et slikt system skal spore til innsatsvilje både hos personer og bedrifter,
33 virke sparestimulerende og føre til best mulig utnyttelse av ressursene. Systemet må også være
34 enkelt slik at innkreving av skatter ikke medfører for store kostnader.

35
36
37 **Personbeskatning**

38 En lav skatt gjør det mer attraktivt å jobbe. Høy inntektsskatt fremmer interesse for
39 skatteunndragelser og disposisjoner som gir rett til skattefradrag, fremfor å arbeide for å øke
40 inntekten. Gjennom valg av utdanning, arbeidstid og yrke har den enkelte mulighet til å påvirke sitt
41 lønnsnivå. Et høyt skattenivå med stor grad av omfordeling svekker viljen til å forbedre egen
42 økonomisk situasjon. Inntektsfordelingen i samfunnet skal først og fremst være et resultat av den
43 enkeltes frie valg til å verdsette arbeidsinnsats, inntekt og fritid, ikke et resultat av progressiv
44 beskatning. Det er ikke en offentlig oppgave å utjevne lønnsforskjeller som naturlig oppstår i
45 arbeidsmarkedet.

46
47 Det bør innføres et flatere skattesystem med store bunnfradrag som bidrar til at flere kan greie å
48 leve av egen inntekt. Vi vil gradvis redusere progresjonen i inntektsskatten, for å stimulere til ekstra
49 arbeidsinnsats.

50

1 Et slikt system vil bidra til at høyinntektsgrupper ikke trenger store lønnspålegg for å kompensere for
2 progresjonen i skattesystemets struktur. Dessuten vil man unngå at næringer med høyt lønnsnivå
3 overfører skattebyrden til forbrukerne ved å skru opp prisene.
4

5 En stor andel av formueskatten betales av pensjonister og vanlige folk. Midlene er allerede beskattet
6 flere ganger, og formuesskatten diskriminerer norsk eierskap ettersom få andre land i verden har
7 den. Det betyr eksempelvis at utenlandske eiere slipper formueskatt, mens nordmenn må betale
8 formueskatt av aksjer i samme bedrift. Den særnorske formueskatten må betales selv om et selskap
9 går med underskudd. Det kan også få den uheldige konsekvens at en gründer og eier av et selskap i
10 vekst, som enda ikke har tjent penger, må ta ut utbytte, ta opp privat lån eller selge aksjer for å
11 betale formueskatten.
12

13 Den særnorske formueskatten har også medført utflytting fra Norge og tap av norske arbeidsplasser.
14 Fremskrittspartiet ønsker å fjerne formueskatten. FrP mener imidlertid det er viktig at alle bidrar til
15 samfunnet. En fjerning av formueskatten må derfor innrettes på en måte eller kombineres med
16 mekanismer som gjør at det store flertallet av befolkningen og bedrifter slipper skatten, men at vi
17 ikke skaper nullskatteyttere.
18

19 **Dissens 7: Mindretallet ønsker å fjerne følgende tekst i avsnittet over:**

20 FrP mener imidlertid det er viktig at alle bidrar til samfunnet. En fjerning av formueskatten må derfor
21 innrettes på en måte eller kombineres med mekanismer som gjør at det store flertallet av
22 befolkningen og bedrifter slipper skatten, men at vi ikke skaper nullskatteyttere.

23
24 FrP vil også fjerne arveavgiften, samtidig vil vi redusere dokumentavgiften og flere andre fiskale
25 avgifter for å avvikle disse på sikt. Slike skatter er i realiteten en dobbeltbeskatning.
26
27

28 **Bedriftsbeskatning**

29 Fremskrittspartiet vil ha et skattesystem som motiverer til investeringer, vekst og nyskaping. Vi vil
30 også arbeide for en harmonisering av skattetrykket på kapital og arbeid, ved at skatten på
31 lønnsinntekt blir redusert.
32

33 Vi vil vurdere å innføre næringsfradrag for selvstendig næringsdrivende tilsvarende bunnfradraget for
34 lønnsinntakere.
35

36 Norsk bedriftsbeskatning skal være innrettet slik at norsk virksomhet har de samme rammevilkår
37 som våre viktigste handelspartnere. Særnorske skatter bør avvikles herunder formuesskatten, som er
38 en dobbeltbeskatning, og som hemmer norsk privat eierskap og kapitalmarked. Videre bør
39 avskrivningstempoet vurderes opp mot situasjonen i konkurrentland. Nivået på
40 selskapsbeskatningen må vurderes i lys av utviklingen internasjonalt. Ordningen med skatte-Funn bør
41 gjøres bedre i stand til å underbygge privat forskning og utvikling enn hva dagens innretning gir.
42
43

44 **Avgifter**

45 På et generelt grunnlag mener Fremskrittspartiet at avgifter skal brukes for å betale kostnader et
46 produkt eller en transaksjon påfører samfunnet. Avgiften må derfor gjenspeile de reelle kostnadene.
47 Dokumentavgift og omregistreringsavgift på kjøretøy er eksempler på avgifter som har utviklet seg til
48 å bli en merinntekt for staten, istedenfor betaling for en faktisk tjeneste. Vi vil ellers ha et så enkelt
49 system som mulig, og finner det nødvendig å tilpasse avgiftssystemet og avgiftsnivået til den
50 internasjonale konkurransen.
51

1 Vi vil vurdere effekter og konsekvenser av dagens arbeidsgiveravgift, samt redusere
2 arbeidsgiveravgiften for lærlinger og seniorer.

3
4 Norge er et langstrakt land hvor bilbruk er en nødvendig del av infrastrukturen. FrP vil derfor at
5 bilrelaterte avgifter som: engangsavgift ved kjøp av ny bil, årsavgift og omregistreringsavgift skal
6 reduseres betydelig. Vrakpanten skal økes. Slik vil bilparken fornyes og bli mer trafiksikker og
7 miljøvennlig.

8
9 **Dissens 8: Mindretallet vil ha med følgende tekst etter ordet "betydelig" i nest siste linje over**
10 **, og vris over på faktisk bruk**

11
12 Bilrelaterte avgifter skal i større grad samsvare med det offentliges kostnader til bygging, drift og
13 vedlikehold av veinettet.

14
15 Særaggiftene på grensehandelsvarer bør også reduseres, grensen for tollfri import bør økes, og
16 tollsatser bør reduseres med sikte på friere handel. Vi vil også redusere den usosiale el-avgiften.

17
18 Miljøavgifter bør øremerke inntektene til miljøformål. Videre må avgiftens størrelse stå noenlunde i
19 stil med miljøproblemets kostnad.

20 21 **Fremskrittspartiet vil:**

- 22 • ha et lavest mulig skatte- og avgiftsnivå
- 23 • ha et flatere og mer oversiktlig skattesystem med solide bunnfradrag
- 24 • fjerne formuesskatten og arveavgiften
- 25 • sikre bedriftene internasjonalt konkurransedyktige skattebetingelser
- 26 • at avgifter i større grad skal øremerkes til å betale for utgifter den avgiftsbelagte
- 27 tjenesten/varen påfører samfunnet
- 28 • at skatter og avgifter knyttet til naturressurser i størst mulig grad bør beholdes lokalt
- 29 • redusere dokumentavgiften
- 30 • redusere særagiftsnivået på bil og bilbruk
- 31 • redusere avgifter på grensehandelsutsatte varer

32 33 34 **Subsidier og overføringer**

35 Fremskrittspartiet vil gjennom store skatte- og avgiftslettelser gjøre bedriftene i stand til å klare seg
36 på egen hånd uten offentlige subsidier og andre overføringer. Subsidiering av bestemte næringer og
37 bedrifter skaper stort spillerom for særinteresser og bidrar til uoversiktlig, ustabilitet og mer
38 administrasjon. Selektive støttetiltak bidrar derfor til å utsette nødvendige omstillinger i næringer og
39 enkeltbedrifter. Gjennom å kutte subsidier blir bedriftene dermed også oppmuntret til å tilpasse seg
40 kundenes behov fremfor å tilpasse seg statens støtteordninger.

41 42 43 **Verdiskaping**

44 Norge har en desentralisert næringsstruktur. En stor del av verdiskapingen skjer utenfor sentrale
45 strøk. Gjennom generelle rammebetingelser må det legges til rette for at verdiskaping også skal
46 kunne skje i distriktene, samt at verdiene i større grad må kunne beholdes der de skapes.

47
48 Kommuner som aktivt legger til rette for næringsutvikling, bør få igjen for dette gjennom
49 selskapsskatten. Dette bør skje på en slik måte at ikke alle midlene fra selskapsskatten havner i den

1 kommunen hvor hovedkontoret ligger, men at en forholdsmessig riktig del tilfaller de kommuner
2 hvor verdiskapingen faktisk finner sted.

3
4 Verdiskaping i distriktene hemmes ved at bedrifter tappes for kapital gjennom hardhendt beskatning.
5 Det bør legges til rette for at bedrifter kan utvikle seg i hele landet ved en generell avvikling av
6 formuesskatt og reduksjon av arbeidsgiveravgift og inntektsskatt, samt en kraftig nedsettelse av
7 avgiftsnivået.

8
9 En av de viktigste utfordringene for næringslivet i distriktene knytter seg til samferdsel. Transport av
10 varer til kunder og markeder er en betydelig utfordring dess lenger vekk man kommer fra viktige
11 havner og byer i Norge. Derfor er det behov for økt utbygging av infrastruktur i hele landet.

12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 14 • ha lavere skatter og avgifter fremfor subsidier
- 15 • gjøre det enklere å starte og drive egen bedrift
- 16 • redusere skjemamengde
- 17 • forenkle offentlige forvaltning, lover og regler
- 18 • hindre at offentlige bedrifter gis særfordeler som fører til konkurransevridning
- 19 • at søknader og henvendelser til det offentlige skal besvares innen fastsatte tidsfrister
- 20 • vri deler av selskapsskatten fra stat til kommune
- 21 • bedre infrastruktur og redusere skatter og avgifter for å sikre vekst
- 22 • igangsette tidenes samferdselsløft

23 24 **Fiskeri**

25 Fiskeri og andre ressurser som det er mulig å høste av i havet er nasjonale ressurser og skal forvaltes
26 deretter. Dette skal gjøres ut ifra et kunnskapsbasert reguleringsregime som sikrer et optimalt uttak
27 av biomasse knyttet til de enkelte bestander. Deltakerloven og Råfiskloven må gjennomgås og
28 moderniseres. Salgslagenes monopol på førstehåndsomsetning av fisk og bostedskravet ved
29 generasjonsskifte i fiskebåtredier er blant de ting som vil måtte endres.

30
31 Det må derfor fastsettes totalkvoter for de ulike fiskeriene slik at ressursene forvaltes med sikte på
32 langsiktig og bærekraftig avkastning. Fremskrittspartiet ønsker å sikre en optimal utnyttelse av
33 fiskebestander. Dette kan blant annet gjøres gjennom omsettelige kvoter og tilrettelegging for et tett
34 samspill mellom bedrifter, bransjer, forskningsmiljøer og andre aktører. Tillatelser til å utnytte deler
35 av ressursene i havet skal tildeles av staten. Disse tillatelser skal kunne omsettes mellom aktører i
36 næringen. Det er også viktig å sikre ordninger som ivaretar ny rekruttering innenfor fiskerinæringen.

37
38 FrP vil stimulere til ytterligere brukerstyrt forskning på utnyttelse av fiskeressursene. Herunder
39 potensial for mottak og foredling av levende fisk. Dette kan sikre en bedre og mer forutsigbar
40 råvaretilgang.

41
42 De historiske reguleringer av fiskeriene har medført at ulike plikter, som eksempelvis leveringsplikt
43 og aktivitetsplikt, er knyttet til enkelte steder langs kysten. Disse pliktene ligger fast.

44 **Dissens 9: Et mindretall vil ta bort avsnittet over.**

45
46
47 Det er viktig at det satses på forskning og utvikling innen fiskeindustrien for å kunne bli mer
48 konkurransedyktig overfor lavkostland. Norge vil ikke kunne konkurrere når det gjelder
49 lønnskostnader og må derfor være i forkant på teknologiske løsninger.

50
51

1 Det må igangsettes økt forskning innenfor sjømatnæringen for å utnytte potensialet av biprodukter
2 herunder eksempelvis helsekost/medisin.

3
4 FrP vil vurdere om kvoteåret bør periodiseres for å sikre en bedre råvaretilgang for den landbaserte
5 industrien. I tillegg vil vi stimulere til økt levering av fersk fisk og levende fisk.

6
7 Bærekraftig beskatning av ressursene forutsetter internasjonalt samarbeid og avtaler. Norge må
8 derfor bidra til å sikre avtaler og effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske, og
9 omsetning av ulovlig fangst må etterforskes som grov økonomisk kriminalitet. Det må reageres
10 strengt på overtredelser og andre former for juks med kvotene.

11
12 Kystvakten og fiskerikontrollen må tilføres tilstrekkelige midler til å øke innsatsen mot ulovlig fiske.

13
14 Det er nødvendig med visse reguleringer av fiskeriene, og det er behov for en revisjon av dagens
15 reguleringsmodeller, med sikte på bedre fastsettelse av totalkvoter, utnyttelse og mest mulig
16 forutsigbarhet. Dette vil gi stabilitet og danne grunnlag for en bedre planlegging innen næringen. En
17 slik stabilitet vil oppmuntre til langsiktige investeringer for industrien, fiskerne og fiskebåteierne.

18
19 Vi ser nytten av å ha en variert fiskeflåte og anser mangfold, nærhet, fleksibilitet, finansielle ressurser
20 og stabile rammebetingelser som positivt for konkurransen, og vil legge til rette for dette. Det er
21 viktig å sette i gang tiltak for å redusere byråkratiet og forenkle regelverket.

22 23 **Fremskrittspartiet vil:**

- 24 • gjennomgå Råfiskloven og Deltakerloven
- 25 • økt forskning innen næringen
- 26 • utvikle et system med omsettelige kvoter
- 27 • at årlige totalkvoter bestemmes av et beregningsutvalg
- 28 • sikre en optimal og bærekraftig utnyttelse av fiskebestander
- 29 • sikre effektiv kontroll mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske
- 30 • utrydde kongekrabbe utenfor kommersiell sone
- 31 • arbeide for et internasjonalt regelverk mot dumping av fisk

32 33 34 **Havbruk**

35 Norges lange og til dels beskyttede kystlinje med ren sjø og et desentralisert bosetningsmønster,
36 samt arbeidskraft med høy kompetanse innen akvakultur, ligger til rette for å styrke nasjonens
37 posisjon som ledende innen oppdrett av sjømat. Nærheten til markedet for fersk sjømat, samt
38 kunnskap fra landbasert foredling av fisk, gjør at det ligger til rette for en større grad av
39 videreforedling innen landets grenser.

40
41 Fremskrittspartiet mener at oppdrettsnæringen har store muligheter for økt ekspansjon og
42 verdiskaping gjennom oppdrett av nye arter og større grad av videreforedling. Det er i dag for
43 strenge vilkår for tildeling av konsesjon for havbruk/oppdrett, noe som virker negativt for næringen.
44 Konsesjonsvilkårene må liberaliseres og forvaltes etter bærekraftprinsippet der
45 konsesjonsmyndigheten overføres til den enkelte kommune.

46 47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • bedre vilkårene for havbruk
- 49 • liberalisere konsesjonsvilkårene og overføre konsesjonsmyndigheten til den enkelte
50 kommune
- 51 • utvikle det offentlige eierskapet i oppdrettsnæringen

- 1 • ha en gjennomgang av særavgiftene som næringen betaler
- 2 • at eksportavgiften og FoU-avgiften må styres av næringen
- 3 • stille strenge, men objektive veterinærfaglige og miljømessige krav til næringen
- 4 • legge til rette for produksjonsøkning
- 5 • stimulere kommuner til å stille egnede arealer til rådighet for akvakulturnæringen

6
7

8 **Sjøpattedyr**

9 Fremskrittspartiet ser viktigheten av sjøpattedyrenes rolle i havets økosystem, men som andre
10 ressurser må disse bestandene beskattes ut ifra en helhetlig og bærekraftig forvaltning. Det må
11 arbeides internasjonalt for å få på plass løsninger som sikrer muligheten for eksport av sjøpattedyr.

12

13 **Fremskrittspartiet vil:**

- 14 • ha økt beskatning av sel og hval

15
16

17 **Landbruk**

18 Fremskrittspartiet vil legge til rette for et norsk landbruk bygd på markedsøkonomiske prinsipper. Vi
19 mener at norske matprodusenter skal ha rammebetingelser for produksjon som er på linje med våre
20 naboland, men hensyntatt vårt høye kostnadsnivå og våre spesielle klimatiske og strukturelle
21 forhold.

22

23 FrP ønsker et tydelig skille mellom landbrukspolitik og distriktspolitikk. Formålet med
24 landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon.

25

26 Vi ønsker å modernisere landbrukets rammevilkår ved å legge til rette for at bonden selv skal kunne
27 utvikle sin virksomhet. Dette vil vi gjøre ved å erstatte politiske reguleringer og begrensninger med
28 næringsfrihet, bonden skal kunne bruke de mulighetene et friere matmarked og handel gir. Vi må
29 bruke tiden frem til et nytt system for internasjonal handel med matvarer er på plass, til å styrke
30 konkurranseevnen til norske matprodusenter. Kun slik kan landbruksnæringen forberedes til å møte
31 den konkurransen som et nytt handelssystem for mat vil innebære.

32

33 Dagens politikk med massive reguleringer og overføringer har ikke fungert. Ved å avskaffe og
34 forenkle lover som i dag begrenser bøndenes frihet, vil landbruket bli bedre rustet til å klare seg på
35 lik linje med andre næringer.

36

37 Vi vil desentralisere makten i næringen fra politikere og organisasjoner til den enkelte bonde og
38 forbrukeren gjennom å avvikle jordbruksavtalesystemet. Jordbruksavtalesystemet erstattes av et
39 frittstående organ som beregner de til enhver tid nødvendige næringsoverføringene med grunnlag i
40 regnskapstall fra jordbruket. Det er likevel selvsagt stortingset som til slutt vedtar nivået på
41 næringsoverføringene.

42

43 Vi ønsker å gi norske forbrukere tilgang til det samme matvareutvalget som forbrukerne i våre
44 naboland.

45

46 Det er et mål å gjennomføre full næringsfrihet for landbruksnæringen. Vi vil gradvis gjennomføre
47 avreguleringer av jordbrukets rammebetingelser og vil i takt med dette gradvis gjennomføre
48 reduksjoner i næringsoverføringene.

49

1 FrP tar sikte på at næringsoverføringene først og fremst rettes mot heltidsbøndene. Det gjøres ved å
2 fjerne alle incitament til å drive med småskalajordbruk. Vi ønsker et lineært system for
3 jordbruksoverføringene, noe som innebærer at overføringene øker etter hvert som
4 produksjonsvolumet øker. Vi ønsker også å fjerne tilskuddstaket for de største bøndene for at disse
5 bøndene i større grad skal kunne beholde rasjonaliseringsgevinsten som oppnås ved økning av
6 produksjonsvolumet.

7
8 FrP innser at dagens struktur med mange og små gardsbruk er en utfordring for de bøndene som
9 ønsker å investere i jordbruket med sikte på å kunne leve av dette. De arealmessig små gardsbruka
10 medfører at en for stor del av inntekta til disse bøndene går til å leie jord, og foreløpig også
11 produksjonskvoter, fra de som har valgt å trekke seg ut fra jordbruket. Vi ønsker derfor å stimulere til
12 at det skal være enkelt for de som vil satse på jordbruket å kjøpe jord fra de som avvikler drifta,
13 samtidig som det skal være gunstig for de som vil avvikle, å selge jorda. Verktøy vi vil vurdere er
14 gunstige skatteregler for selger, samt mulighet til salg av tomter for å finansiere jordkjøp for de som
15 trenger mer jord til egen produksjon.

16
17 Dagens produksjonskvoter og konsesjonsbegrensninger virker konkurransehennende og hindrer et
18 marked med forbrukermakt, derfor må dette avvikles. Den enkelte produsent må stå fritt til å levere
19 sine varer til den som tilbyr de gunstigste betingelsene. Samvirkenes særordninger og
20 markeds kontroll må avvikles. Produsentene må selv kunne velge om produktene skal selges direkte
21 til forbruker, kjede eller til videreforedling.

22
23 Produsenter kan selge egenproduserte alkoholholdige varer direkte til kunder.

24
25 Norge skal ha et sterkt dyrevern. Personer som har vist seg uskikket til å holde dyr, skal umiddelbart
26 miste retten til dyrehold. FrP ønsker å etablere et dyrepoliti i Norge for å sikre dyrenes velferd, og for
27 å overta mattilsynets oppgaver knyttet til dyrehold.

28
29 Fremskrittspartiet vil gradvis avvikle alle subsidier til pelsdyrnæringen. Vi vil også gjennomgå
30 regelverk knyttet til dyrevelferd for pelsdyrnæringen spesielt og dyrehold generelt, for å sikre at dyr
31 ivaretas på en god nok måte.

32 33 **Fremskrittspartiet vil:**

- 34 • at produksjon og priser skal styres av markedet
- 35 • avvikle jordbruksavtalesystemet
- 36 • gjeninnføre fri eiendomsrett for landbrukseiendommer
- 37 • avvikle konsesjons-, bo- og driveplikten, samt odelsreguleringer
- 38 • fjerne systemet med markedsreguleringer og målpriser
- 39 • fjerne produksjonsbegrensninger som kvoteordninger og konsesjonsgrenser
- 40 • at bonden selv kan få velge organisasjonsform for sin virksomhet
- 41 • gradvis innføre næringsfrihet for bonden og som en konsekvens gradvis redusere
- 42 nærings subsidier
- 43 • åpne for tilgang til internasjonale markeder gjennom frihandelsavtaler
- 44 • gi forbrukerne tilgang til et bredere matvareutvalg
- 45 • opprette et fond der bonden kan sette av deler av overskuddet skattefritt, til investeringer
- 46 eller til å dekke underskudd. Uttak av overskudd fra jordbruksdriften for bruk i annen
- 47 virksomhet beskattes som kapital med 28 %
- 48 • tillate opsjonsavtaler ved alternativ bruk av landbruksarealer
- 49 • avvikle norsk kornpolitikk
- 50 • bygge opp beredskapslager for korn tilsvarende befolkningens næringsbehov i ett år
- 51 • at det opprettes et eget dyrepoliti

1
2

3 **Distriktspolitikk**

4 Fremskrittspartiet vil stimulere til bosetting og pleiing av kulturlandskapet i nærmere definerte
5 områder av Norge. I bunn ligger den planlagte oppgraderingen av stamveinettet og jernbanen, samt
6 vedlikehold av resten av veinettet kombinert med rassikring hvor dette er nødvendig. God
7 infrastruktur er en forutsetning for å kunne starte næringsvirksomhet i distrikta. Arbeidsplassene
8 som dermed blir skapt vil gjøre det interessant også å bo der.

9
10 Når det gjelder virkemiddelbruk for å nå målsettingen om bosetting og kulturlandskapspleie, vil vi ha
11 fokus på å få mest mulig bosetting og kulturlandskapspleie igjen for hver krone som brukes.

12
13 Kulturlandskapspleien er en jobb som Fremskrittspartiet mener samfunnet må betale for. Det kan
14 eksempelvis gjøres ved å betale et kronebeløp pr. dekar kulturlandskap som blir pleiet. Utbetalingen
15 må skje etter faste kriterier, f.eks. med krav om et visst antall sauer, geiter eller storfe på de aktuelle
16 områdene, evt. dyrking og høsting av landbruksvekster når det gjelder dyrket jord. Satsene kan
17 differensieres alt etter hvor i landet det gjelder. Satsene skal være høye nok til at landskapspleien blir
18 utført, men vanligvis ikke tilstrekkelig til at folk kan ha dette som eneste levebrød.

19
20 Penger brukt for å stimulere til bosetting og kulturlandskapspleie i distrikta bør bevilges direkte over
21 statsbudsjettet, og under ingen omstendigheter belastes landbruksbudsjettet.

22
23

24 **Veterinære tjenester**

25 Kommunene har ansvaret for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell. Derfor bør
26 de veterinære tjenester organiseres slik at de vil være en god og forutsigbar ordning, som vil bedre
27 utnyttelse av ressursene og ivaretagelse av dyrs helse og rettigheter.

28
29 Mindre administrasjon vil også frigjøre ressurser til dyrehelsepersonellens primære
30 oppgaver. Velferden for dyr og ivaretagelse av dyrs helse.

31
32 Det er uholdbart at store deler av landet ikke har tilfredsstillende tilgang på veterinærtjenester og at
33 dette bidrar til lokale forskjeller når det gjelder dyrevelferd.

34
35

36 **Maritim sektor**

37 Norge har en lang tradisjon som en maritim stormakt. Norske rederier er ledende innen sine høyt
38 spesialiserte nisjer, og i verdens mest spennende oljeprovins er norske leverandører av maritime
39 offshoretjenester svært konkurransedyktige.

40
41 Vår sterke internasjonale posisjon forsterkes ved at Norge har et komplett maritimt miljø, med
42 internasjonalt ledende aktører innen de fleste områder. Rederier, finansinstitusjoner, utstyrs-
43 leverandører inkludert leverandører av IKT, skipsbygging og klasseselskaper. Verdien av denne
44 klyngen er dokumentert gjennom flere forskningsprosjekter.

45
46 Den maritime næringen er en betydelig bidragsyter til at norsk sokkel er i førersetet ved utvikling av
47 ny teknologi. Norske rederier står for 80 % av alle bestillinger på norske verft. Til hvert skip som
48 bestilles på et norsk verft er det typisk mellom 70 og 100 underleverandører.

49

1 For at den norske maritime klyngen skal beholde sitt forsprang og norske arbeidsplasser skal sikres,
2 er vi avhengige av et stabilt, høyt aktivitetsnivå på sokkelen. Stabil tilgang til lovende letearealer og
3 harmonisering av regelverk er forutsetninger for at norsk sokkel fortsatt skal være den viktigste
4 arenaen for innovasjon og teknologiutvikling offshore.

5
6 Skipsfartsnæringen opererer i et internasjonalt marked med sterk konkurranse. Fremskrittspartiet vil
7 derfor sikre norsk skipsfart internasjonalt konkurransedyktige rammevilkår. Dette vil gi norske
8 rederier mulighet til å seile under norsk flagg, og norske sjøfolk de samme rammevilkår som sjøfolk i
9 våre naboland. Videre vil vi prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til
10 næringen.

11
12 Fortsatt stabilitet i rederibeskatningen og konkurransedyktige vilkår er avgjørende for at Norge skal
13 være et trygt og attraktivt investeringsland, samt for å opprettholde utenriksflåten også for
14 fremtiden. Utenriksflåten bidrar i stor grad til å holde norsk maritim kompetanse i hevd. Deres
15 arbeidsplasser er viktige særlig i distriktskommuner. Kompetansen om bord er en av næringens aller
16 viktigste innsatsfaktorer.

17
18 Mannskapskostnadene utgjør normalt 2/3 av driftskostnadene på et skip, derfor er sjøfolkene helt
19 avhengige av å kunne konkurrere kostnadmessig. Norske sjøfolk trenger en lovfestet nettolønns-
20 ordning som er på linje med den vi finner i eksempelvis i Danmark. Ordningen bør også gjelde for
21 norske sjøfolk på NIS-registrerte skip.

22
23 NIS-regelverket tvinger norske rederier til å bruke utenlandsk flagg hvis de skal drive sjøtransport i
24 Norge og Europa. NIS er i dag det eneste skipsregisteret i verden som ikke har lov til å frakte gods
25 eller passasjerer mellom norske havner eller på norsk sokkel. FrP vil vurdere å gi en begrenset tilgang
26 til norske havner for NIS skip. Vi ønsker også en grundig gjennomgang av muligheten for å
27 harmonisere regelverk i NOR og NIS.

28
29 Potensialet for å overføre gods fra land til sjø er betydelig. En nasjonal havnestrategi er nødvendig
30 for å løfte sjøtransporten. Norge mangler en helhetlig, strategisk og planmessig tilnærming til
31 utviklingen av viktige havner og godsknutepunkt. Det er behov for at man definerer noen havner som
32 nasjonale knutepunkter, hvor sjø-, vei- og banetransport møtes, og at man prioriterer oppgradering
33 og utvikling av disse.

34
35 Det må vurderes nye tiltak for å hindre utslipp fra skip i norske farvann.

36 37 **Fremskrittspartiet vil:**

- 38 • utvide og lovfeste nettolønnsordning for sjøfolk
- 39 • utarbeide en nasjonal havnestrategi for å etablere gode transportknutepunkter
- 40 • prioritere maritim utdanning og rekruttering av norsk ungdom til handelsflåten
- 41 • sikre internasjonalt konkurransedyktige vilkår for skipsverft og underleverandører
- 42 • sikre konkurransedyktige norske skipsregistre (NOR og NIS)
- 43 • sikre sjøfolk like rammevilkår som våre naboland

44 45 46 **Handels- og servicenæringer**

47 De tjenesteytende næringene er den delen av norsk næringsliv som vokser mest. For at disse skal
48 kunne utvikle sitt fulle potensial, er det viktig at etablerings- og konkurransehindrende ordninger
49 fjernes.

1 Fremskrittspartiet vil derfor liberalisere en rekke restriksjoner for handelsnæringen, herunder
2 åpningstidsbestemmelser, konsesjons-, løyve- og bevillingsbestemmelser, samt restriksjoner på
3 etablering og lokalisering av nye virksomheter. Dette vil også omfatte eksport, import og omsetning
4 av alle lovlige varer. Vi vil arbeide for å påvirke andre land til å oppheve sine importbegrensninger.
5

6 **Fremskrittspartiet vil:**

- 7 • at alle bestemmelser som begrenser handelsnæringens åpningstider, avskaffes
 - 8 • oppheve importbegrensninger for lovlige varer
 - 9 • tillate fri etablering av alle former for handelsbedrifter
 - 10 • tillate salg av lovlige varer i hele butikkens åpningstid
- 11
12

13 **Reiselivsnæringen**

14 Reiselivsnæringen er en av verdens raskest voksende næringer og som Norge har gode
15 forutsetninger for å ta del i. Norges spesielle kvaliteter gjennom særegen natur og rik kulturarv gjør
16 landet til et spennende reisemål, og næringen har dermed et uutnyttet vekstpotensial.
17

18 Reiselivet tar hele landet i bruk og er derfor en viktig distriktsnæring, både i form av å skape
19 arbeidsplasser og lokal utvikling. For at norsk reiseliv skal fortsette å hevde seg internasjonalt, må
20 næringslivet i samarbeid med myndighetene satse mer på innovasjon, produktutvikling og
21 kompetanseheving. Dette er også nødvendige virkemidler for å skape flere helårsarbeidsplasser.
22

23 Det er nødvendig med økt markedsføringen av norsk reiseliv. Dagens struktur av destinasjonsselskap,
24 reiselivsråd o.l. bærer imidlertid preg av at de er for mange og at de er for fragmenterte. Det fører til
25 at arbeidet blir lite effektivt og har en dårlig utvikling. Det er behov for en omstrukturering som
26 innebærer færre aktører og en klarere rollefordeling.
27

28 Utelivet er for mange turister en viktig del av reiseopplevelsen og ofte avgjørende for hvilken
29 destinasjon man velger å reise til. For å sikre konkurransekraft for serveringsstedene, og et tilbud tilpasset
30 etterspørselen, bør serveringsstedene selv fastsette sine åpnings- og serveringstider.
31

32 Det er naivt å tro at kostnadsnivå på alkohol, mat og andre utgiftsposter ikke har betydning for valg av
33 reisemål i et internasjonalt turistmarked med uendelige reiseopplevelser og destinasjoner. Et lavere
34 avgiftsnivå på blant annet alkohol og mat vil bidra til å beholde Norge som et attraktivt reisemål
35 sammen med de fantastiske naturopplevelsene vi har å by på.
36

37 Det norske reiselivet er en viktig distriktsnæring. Lønnsomheten i distriktshotellene er
38 gjennomgående svak og det enkelte hotell er ofte meget sårbar til endringer i markedet. Dagens
39 skatte- og avgiftssystem tar ikke høyde for de spesielle forholdene som gjelder for distriktshotellene
40 ved å fastholde på arveavgiften, eiendomsskatten og formueskatten på arbeidende kapital. Også
41 tilgjengeligheten til flere av distriktshotellene er dårlig, på grunn av ras- og vinterstengte veier i
42 tillegg til generelt dårlige veier.
43

44 Lover og regler må tilpasses på en slik måte at de ikke er til hinder for utvikling av opplevelsessentre
45 og gårdsferier i distriktsnorge.
46

47 Norsk reiselivs konkurranseevne svekkes av et generelt høyt kostnadsnivå. Den norske
48 merverdiavgiften på servering, som per i dag er 25 prosent, er betydelig høyere enn våre naboland
49 Sverige og Finland. En serveringsmoms på 15%, på linje med norsk moms for mat til
50 hjemmekonsumering, vil styrke konkurranseevnen i næringen.
51

1 **Fremskrittspartiet vil**

- 2 • bygge ut infrastruktur for å få økt tilgjengelighet til distriktsdestinasjonene
- 3 • redusere moms på matservering
- 4 • styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål
- 5 • ivareta vår kulturarv og natur gjennom vern tilrettelagt for bruk
- 6 • redusere skatter og avgifter som rammer reiselivsnæringen

9 **Alkohol og tobakk**

10 Dagens høye avgifter og omfattende reguleringer på salg av alkohol skaper smugling og ulovlig
11 produksjon. Fremskrittspartiet tror en mer liberal alkoholpolitikk vil føre til et mer avslappet forhold
12 til alkohol og sunnere drikkevaner, samt få omsetning av alkohol inn i lovlige former. Den beste
13 forebyggende alkohol- og tobakkspolitikken ligger i opplysningsvirksomhet og bevisstgjøring av den
14 enkeltes ansvar for egne handlinger.

15
16 Vi erkjenner at overdreven bruk av tobakk og alkohol kan føre til alvorlige helseproblemer, og er
17 tilhengere av offentlig informasjon om skadevirkninger. Vi vil likevel motsette oss byråkratiske tiltak
18 som tar sikte på å hindre at voksne mennesker kan nyte lovlige produkter.

19
20 FrP mener det må være lov å markedsføre alle produkter som lovlig kan omsettes i Norge.

22 **Fremskrittspartiet vil:**

- 23 • liberalisere alkohollovgivningen
- 24 • oppheve monolet for omsetning av alkoholholdige drikker
- 25 • sikre et tilfredsstillende kontrollsystem for omsetning av alkohol
- 26 • at aldersgrensen for kjøp og skjenking av alkoholholdige drikkevarer settes lik
27 myndighetsalderen
- 28 • sette ned avgiften på alkohol og tobakk slik at den kommer på linje med våre naboland,
29 for å unngå handelslekkasje og smugling
- 30 • liberalisere røykeloven
- 31 • at Norge skal følge EUs regler for import av alkohol og tobakk

34 **Boligpolitikk**

35 Bolig er den største økonomiske investeringen mange av oss foretar. Det offentlige har et ansvar for
36 at det blir lagt til rette for tilgjengelige tomteområder, og at det ikke innføres unødvendige særkrav
37 og hindringer som legger unødvendig press på boligpriser og gjør det uforholdsmessig vanskelig å
38 slippe inn på boligmarkedet. Press på boligpriser rammer først og fremst unge mennesker i
39 etableringsfasen. Vi ønsker derfor blant annet å reversere de nylig innførte kravene til universell
40 utforming og byggemåter som har gjort nye boliger flere hundre tusen kroner dyrere å bygge.

41
42 En spredt og mer fleksibel boligbyggingspolitikk er avgjørende for at boligmarkedet fungerer og at
43 boligprisene ligger på et riktig nivå. Dette krever politisk vilje til å satse på åpning av områder som i
44 dag har sterke restriksjoner, fortetning i tettbebygde strøk, endring av markagrensene inkludert
45 fjerning av Markaloven, liberal holdning til høyere bygging og reelle bevilgninger til investeringer i
46 både vei- og kollektivnettverk i og rundt byene. Fremskrittspartiet ønsker gjennom slike virkemidler å
47 legge til rette for økt boligbygging og redusere det unormale høye presset på boligmarkedet. Vi
48 ønsker også å fjerne både fylkesmannsambetet samt redusere statlige innsigelser fra departementer
49 og direktorater, som i stor grad har stanset og forsinket planlagte byggeprosjekter.

50

1 Det er et viktig prinsipp at bankene står fritt til å foreta de nødvendige vurderinger om den enkelte
2 og familiers evner til å betjene lån. Vi ønsker derfor å fjerne egenkapitalkravet for boliglån og la
3 bankene selv avgjøre den enkelte og familiers låneevne. Dette vil også bidra til å redusere behovet
4 for antall personer som søker om startlån fra det offentlige. Den sterke veksten i antall lån gjennom
5 kommunene de siste årene har vært en utvikling som har skapt en uheldig todeling av
6 boliglånsmarkedet.

7
8 Hvert år står flere tusen studenter uten sted å bo like før skolestart. Fremskrittspartiet ønsker å gjøre
9 det mulig for private aktører å bygge studentboliger til samme vilkår som studentsamskipnadene.
10 Det er mulig å bygge flere boliger til en billigere pris og raskere dersom dagens monopolordninger
11 avskaffes. Vi ønsker også å ta i bruk kreative løsninger brukt i andre land til raskt å sette opp flere
12 studentboliger, slik som for eksempel brakke- eller containerstudentbyer av høy kvalitet.
13 Fremskrittspartiet ønsker i tillegg å heve grensen for hva unge mennesker årlig og totalt sett kan
14 spare gjennom BSU-ordningen.

15
16 Vi ønsker at Stortinget opphever lov om eiendomsskatt slik at kommuner fratas mulighet til å kreve
17 inn skatt på eiendom. Eiendomsskatt ansees for å være en uverdlig dobbeltbeskatning av kommunens
18 innbyggere og næringsliv, som verken tar hensyn til den enkeltes inntekt eller gjeldsgrad. Vi ønsker
19 også å fjerne dagens dokumentavgift. Dokumentavgiften er blitt en statlig inntektskilde som fordyrer
20 boligkjøp, uten at innbetalt avgift står i proporsjon med faktiske omregistreringskostnader.

21
22 Fremskrittspartiet er motstandere av dagens strenge strandsonepolitikk og boplikten.

23 24 **Fremskrittspartiet vil:**

- 25 • legge til rette for økt regulering av tilgjengelige tomter i kommunene ved å sette en
26 stopper for mange av dagens innsigelser fra staten og fylkesmenn
- 27 • reversere flere av detaljkravene til universell utforming og byggemåter som gjør nye
28 boliger unødvendig dyre å bygge
- 29 • heve grensen for hva unge mennesker årlig og totalt sett kan spare gjennom BSU-
30 ordningen
- 31 • fjerne egenkapitalkravet for boliglån og la bankene selv avgjøre den enkelte og familiers
32 låneevne
- 33 • la private bygge studentboliger på lik linje med studentsamskipnadene
- 34 • redusere dagens dokumentavgift
- 35 • fjerne lov om eignedomsskatt

36 37 38 39 40 **ENERGI**

41
42 Stabil og rimelig energiforsyning er grunnleggende for utviklingen av et moderne velstandssamfunn

43
44 Norge er en av verdens ledende energinasjoner, med tilgang på nesten ubegrenset ren og fornybar
45 energi. Norge er med denne bakgrunn en viktig aktør i det globale energibildet, og har både fordeler
46 og utfordringer knyttet til dette.

47
48 Fremskrittspartiet vil legge til rette for at Norge skal forbli en energistormakt, hvor energisektoren
49 forblir en viktig del av vårt næringsliv. Den vil skape grobunn for teknologiutvikling, høy verdiskaping
50 og god levestandard. Dette vil også komme landets innbyggere og næringsliv til gode gjennom tilgang
51 til energi til en fornuftig pris.

1
2 Vi ser i dag både en manglende vilje og handlekraft-til å utnytte våre fornybare energiresurser, der
3 resultatet blir en ustabil og høy pris både for folk flest og næringslivet.

4
5 Det må legges til rette for bruk av de energikilder/-bærere som totalt sett er mest lønnsomme,
6 miljøvennlige og effektive for samfunnet. Symbolhandlinger som virker mot sin hensikt miljømessig
7 og er fordyrende må unngås.

8
9 Det er viktig å stimulere til mest mulig smart bruk av energi. Skatte- og avgiftslettelser på
10 energibesparende tiltak både for privatpersoner og næringsliv må gjøres langsiktig og forutsigbar.

11
12 Strømnettet er avgjørende for kraftforsyningen, og myndighetene har et overordnet ansvar for
13 denne infrastrukturen. Det er behov for en effektiv og rasjonell organisering av nettselskapene, slik
14 at vedlikehold av nettet blir optimalt, leveringsikkerheten høy og forbrukernes kostnader lave. Det
15 er viktig at nettselskapene stimuleres til å bygge ut nett som muliggjør lønnsom kraftutbygging. De
16 nettselskapene som ikke oppfyller sine forpliktelser ved vedlikehold og oppgraderinger bør ikke få ta
17 ut utbytte til sine eiere.

18
19

20 **Vannkraft**

21 Fremskrittspartiet vil arbeide for at vannkraft igjen kan utnyttes i større grad. Vannkraft er en
22 fornybar og miljøvennlig energi som har gitt norsk næringsliv et viktig konkurransefortrinn. Vi er
23 positive til utbygging av samfunnsøkonomisk lønnsomme og miljøtilpassede vassdragsprosjekter.

24
25 Staten må stimulere til opprustning/oppgradering av eksisterende vannkraftverk gjennom
26 skattesystemet. Konesjonsbehandling av vannkraft må forenkles, dette gjelder spesielt med hensyn
27 til utbygging av små-, mini- og mikrokraftverk, som har et stort potensial og positive miljøeffekter.
28 Konesjonsbehandling for små-, mini- og mikrokraftverk overlates til kommunen.

29
30 *Vi vil sikre nasjonal kontroll over energiresursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og*
31 *utviklingsarbeid ligger i Norge. Samtidig har vi ingen motforestilling mot at private kan eie*
32 *kraftverk/kraftselskap når det er hensiktsmessig. Norsk industri har eid kraftverk i 100 år, og derved*
33 *sikret arbeidsplasser, bosetting og verdiskaping rundt i landet.*

34

35 **Dissens 10: mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**

36 FrP vil sikre nasjonal kontroll over energiresursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og
37 utviklingsarbeid ligger i Norge. Norsk industri har i over 100 år bygget ut og forvaltet en rekke
38 vannkraftverk på en svært god måte. Dette har bidratt til å utvikle og sikre arbeidsplasser, bosetting
39 og verdiskaping rundt i landet. Norske naturressurser bør fortsatt brukes som en fordel for utvikling
40 av norsk næringsliv, blant annet ved å styrke dagens utleieordning av vannkraftverk.

41

42

43 **Alternative energikilder**

44 Det finnes mange ulike alternativer som kan ha et potensial i vår energiforsyning – enten direkte
45 gjennom termisk energi eller via elektrisitetsproduksjon. Noen av disse er bioenergi, bølgekraft,
46 tidevannskraft, jordvarme, solceller, vindkraft og vindturbiner til havs. Økt bruk av nye fornybare
47 energikilder kan bidra til å gjøre energibruken mer fleksibel og bidra til verdiskaping.

48

49 Investeringer i anlegg for eksempelvis jordvarme eller sjøvarme bør gjøres fradragsberettiget for alle,
50 slik at den miljøvennlige energitilgangen økes.

51

1 En slik tilnærming til alternative energikilder sikrer mest mulig energi til en lavest mulig pris, samtidig
2 som man skal legge til grunn viktige momenter som støy og miljøpåvirkning. Det bør stimuleres til
3 utvikling av nye energiteknologier, men man bør avvende storstilt implementering av slike
4 teknologier til de viser seg å være robuste og lønnsomme.

5
6

7 **Kjernekraft**

8 Verdens forventede vekst i energibruk i dette århundret vil være en stor utfordring når det gjelder
9 ressurser, velstand og stabilitet mellom land. Som energinasjon bør Norge jobbe aktivt for å utvikle
10 nye energiteknologier som kan bidra til å dekke energibehovet.

11
12 Fremskrittspartiet mener kjernekraft er en av flere teknologier som må vurderes. Norge bør derfor se
13 nærmere på det potensialet som ligger i videreutvikling av moderne kjernekraft, deriblant bruk av
14 thorium som energiresurs. Dette vil være viktig for Norge, selv om man velger å ikke bygge
15 kjernekraft. Med få unntak har alle våre naboland kjernekraft i dag, og flere land vil bygge ut ny
16 kjernekraft.

17
18 Det er fortsatt utfordringer knyttet til kjernekraft, men Norge bør likevel meldes inn i Euratom og ta
19 del i internasjonal kunnskapsutvikling og forskning på kjernekraft. På den måten kan man bidra til å
20 utvikle tryggere og mer moderne kjernekraftverk, samtidig som man bidrar til utvikling av utslippsfri
21 energi til verden.

22
23

24 **Fossile energikilder**

25 Fremskrittspartiet vil legge til rette for økt bruk av naturgass til innenlandsk verdiskaping og i
26 husholdningene, samt for bruk av gass som drivstoff for samferdselssektoren. Hovedinfrastruktur for
27 naturgass må være et offentlig ansvar på linje med strømmnett, riksveier og lignende.
28 Det må legges til rette for etablering av lønnsomme gasskraftverk. Slike kraftverk bør ha de samme
29 miljøkrav som i EU. Det skal ikke stilles særnorske krav til eksempelvis CO₂-rensing.

30
31 Et CO₂-kvotesystem må være integrert med EU, og tildele vederlagsfrie CO₂-kvoter til industri og
32 næringsliv på linje med EU.

33
34

35 **Petroleumsvirksomheten**

36 Petroleumsnæringen representerer betydelige verdier, og utgjør en viktig motor i norsk økonomi.
37 Næringen står for rundt en fjerdepart av den samlede verdiskapingen i Norge, en-betydelig
38 sysselsetting, og bidrar til både industriell og teknologisk utvikling av stor betydning.

39
40 Norsk oljepolitikk må stimulere til fortsatt verdiskaping, lønnsomhet og konkurransekraft i bransjen.
41 Verdiskapingen kan samtidig ikke tas for gitt, da den også påvirkes av priser på verdensmarkedet. De
42 senere år har produksjonen av olje på norsk sokkel falt betydelig. Fremskrittspartiet vil føre en
43 offensiv politikk for å motvirke en videre negativ utvikling i produksjonen.

44
45 Utfordringene til petroleumsnæringen blir stadig mer komplekse. Store deler av ressursene befinner
46 seg på større dyp, i mindre volum og lenger fra land. Det er derfor behov for stadig kompetanse- og
47 teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktivitetsnivået på norsk sokkel. Bransjen trenger
48 derfor langsiktige, forutsigbare og konkurransedyktige rammebetingelser. Det må stimuleres til
49 konkurranse og høyt mangfold på norsk sokkel.

50

1 Skattesystemet må bidra aktivt til å gjøre nisje- og haleproduksjon mer lønnsom, slik at vi øker
2 levetiden på feltene og får en høyest mulig utvinningsgrad.
3
4 Norsk petroleumsnæring er på mange områder ledende i miljøarbeidet. Bransjen har vist en vilje og
5 evne til å møte utfordringer og finne nye løsninger som gir tillit til fremtidig petroleumsvirksomhet
6 utenfor kysten. Staten må øke sitt bidrag til en bedre oljevernberedskap, med sikte på å unngå
7 miljøkatastrofer ved uhell. Dette er også viktig med hensyn til økt skipstrafikk fra russiske olje- og
8 gassfelt.
9
10 Det er viktig å sikre tilgang på nye attraktive letearealer, også i nordområdene. En videreutvikling av
11 sokkelen i nord vil kunne gi et løft til næringslivet i den nordlige landsdelen. Nordland VI og VII, samt
12 Troms II (havområdene utenfor Vesterålen, Lofoten og Troms) skal åpnes snarest mulig.
13 Virksomheten må foregå innenfor strenge miljøstandarder i samarbeid med fiskerinæringen, og i tråd
14 med Petroleumslovens bestemmelser.
15
16 Teknologit utvikling innen oljebransjen er særdeles viktig for fremtidig verdiskaping for nasjonen og
17 den globale konkurranseevnen for norsk petroleumsindustri. Slik teknologit utvikling har betydelige
18 positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Forholdene må legges til rette for å hindre
19 oppsplitting av de teknologi- og kompetansemiljøer det har tatt mange tiår å bygge opp.
20
21 Staten er den desidert største aktøren på norsk sokkel. Staten må derfor ta et langt større ansvar for
22 FoU innen petroleumsnæringen. Det bør opprettes et energi- og petroleumsforskningsfond for å
23 sikre langsiktigheten i denne forskningen.
24

25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • bygge ut mer miljøvennlig vannkraft og forenkle konsesjonsbehandlingen
 - 27 • stimulere til økt kraftproduksjon
 - 28 • bedre forholdene for eksport og import av elektrisk kraft
 - 29 • redusere elektrisitetsavgiften
 - 30 • legge til rette for bruk av gass til kraftproduksjon og økt bruk av gass innenlands
 - 31 • ha en mer intensiv forskning på kjernekraft
 - 32 • stimulere til utvikling av fornybar energi
 - 33 • åpne for økt petroleumsvirksomhet i Nord-Norge, herunder områdene Nordland VI og
34 VII, samt Troms II
 - 35 • sikre større satsing på FoU innen petroleumssektoren
 - 36 • stimulere til økt nisje- og haleproduksjon for å øke utvinningsgrad på felt
 - 37 • at konsesjoner til små-, mini- og mikrokraftverk skal gis av kommunen
 - 38 • tillate skånsomme og kunnskapsbaserte utbygginger i vernede vassdrag
 - 39 • utbyggingsprosjekter i områder med kraftmangel prioriteres
- 40
41
42

43 **MILJØ**

44 **Naturvern og friluftsliv**

45 Fremskrittspartiet er tilhenger av allemannsretten, og mener at flest mulig bør sikres tilgang til skog
46 og mark. Folk flest har et ansvar for å ferdes på en hensynsfull måte, både av hensyn til miljøet,
47 grunneiere og andre som benytter friluftareal. Grunneieren har et ansvar for ikke å legge hindringer
48 i veien for den frie ferdselen. Både grunneiere og allmennheten har et ansvar for å motvirke
49 konflikter. Eventuelle konflikter bør løses lokalt i samsvar med lover og forskrifter.
50

1
2 Grunneiers interesser bør sikres bedre når det gjelder allmennhetens grense mot innmark og privat
3 sfære. Det generelle forbudet mot bygging i 100-meterssonen skal fjernes, men det må samtidig
4 sikres at det er tilstrekkelig med strandsone tilgjengelig for allmennheten.

5
6 Vi er positive til opprettelse av naturreservater, naturparker og lignende, men prinsippet om "vern
7 gjennom bruk" skal legges til grunn. Restriksjoner knyttet til vern skal kun være utformet for å hindre
8 ødeleggelse av naturgrunnlaget, og vi ser positivt på å vurdere opphevelse av allerede vedtatte
9 verneområder. Det må ikke legges restriksjoner på aktiviteter som har til hensikt å øke
10 tilgjengeligheten og bruken av naturparkene, og som ikke påfører naturen varig skade.

11
12 Det må satses på etablering av turløyper og andre friluftarenaer som kommer folk flest til gode.
13 Tilrettelagt for gammel og ung med universell utforming der det er hensiktsmessig, vil dette for
14 mange være det man trenger for å kunne komme seg ut i aktivitet.

15
16 Fremskrittspartiet vil la kommunene forvalte lov om motorferdsel i utmark. Motorisert ferdsel i
17 utmark må tilpasses friluftslivet, men bør også kunne inngå som en del av det. De gode løsningene
18 for håndtering av denne utfordringen ligger ute i kommunene, blant de som bor der og kjenner de
19 lokale forholdene. De bør derfor selv få håndtere loven, uten offentlig innblanding. Norge har store
20 avstander, spredt bosetting og et næringsgrunnlag sterkt knyttet til primærnæringene, turisme, jakt
21 og fiske. Dette tilsier at man burde ha en svært fleksibel holdning til snøscooterbruk i mange deler av
22 landet.

23
24 Friluftsliv er et viktig tema blant annet når det gjelder skole, undervisning og folkehelse. Friluftsliv er
25 også et viktig område for utvikling av reiselivsbaserte næringer.

26
27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28 • ivareta allemannsretten og sikre tilgang til skog og mark
- 29 • at grunneier skal motta inntekter fra fiskekort og jaktkort som i dag
- 30 • sikre tilstrekkelig tilgang til strandsonen for allmennheten
- 31 • at ved verving av store naturområder bør det i hovedsak være offentlige eiendommer som
- 32 vernes
- 33 • at ved båndlegging av privat jord skal det gis markedsmessig erstatning
- 34 • tilrettelegge for turstier med størst mulig grad av universell utforming
- 35 • at forvaltning av strandsonen skal skje lokalt

36
37

38 **Rovdyr, jakt og fangst**

39 Fremskrittspartiet ønsker et rikt plante- og dyreliv i Norge. Det bør søkes opprettholdt en bestand av
40 jerv, bjørn og gaupe. Forvaltningen av denne må skje lokalt der en har forutsetning for å vurdere
41 situasjonen, og derfor må prioriterte rovdyrsoner avvikles.

42
43 Nødvergeretten bør også omfatte hund som direkte angripes av rovdyr. I tillegg må nødvergeretten
44 gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort, samt at det bør legges
45 samme tolkning til grunn for benyttelse av nødvergeretten overfor bjørn, som det er for andre
46 rovdyr.

47
48 FrP har forståelse for et forbud mot bruk av blyhagl på skytebanene og i våtmarksområder, der bly
49 utgjør en forurensningsfare, men ikke for totalforbudet mot bruk av blyhagl til all jakt. Bly er i
50 utgangspunktet et meget godt egnet haglmateriale for å oppnå human avlivning. En fornuftig

1 differensiering av blyhaglforbudet vil både kunne ivareta nødvendige miljøhensyn samtidig som man
2 har et rimelig og godt haglmateriale til bruk i skogen og på fjellet.

3
4 Norske elver er yngleplass for halvparten av all atlantisk villaks. Villaksen er viktig som indikator-art i
5 naturmiljøet, men også for friluftslivet og som inntektskilde og kulturbærer langs norske vassdrag.
6 Det bør være en prioritert miljøpolitisk oppgave å bevare og styrke de norske villaksstammene.

7
8 Villaksen har stor verdi som næringsvei i mange lokalsamfunn og for utøvelse av friluftsliv for mange
9 mennesker. Samtidig er det grunn til å understreke at kraftproduksjon og villaks, med dagens
10 teknologi, langt bedre lar seg kombinere enn for 20 år siden.

11 12 **Fremskrittspartiet vil:**

- 13 • oppheve kjerneområdet for rovdyr
- 14 • opprettholde lokal forvaltning av vilt
- 15 • la lokale myndigheter ha ansvaret for rovdyrforvaltningen
- 16 • at grensekryssende rovdyr regnes med i den norske bestandsmålsettingen
- 17 • at hunder må omhandles av nødvergeretten
- 18 • at det må pålegges staten å gi full erstatning til grunneiere, næringsdrivende eller andre som
19 lider tap som følge av statens overordnede rovviltforvaltning
- 20 • at det innføres kvotejakt der hvor dette ikke truer den totale bestandens overlevelse
- 21 • gi behandling av gyroinfiserte vassdrag høy prioritet
- 22 • styrke forskningen på hvordan villaks og produksjonen av kraft og oppdrettslaks kan
23 sameksistere
- 24 • arbeide for at det kan benyttes blyhagl til jakt på fastmark og over åpent vann

25 26 27 **Forurensning og utslipp**

28 Med forurensning mener vi hovedsakelig utslipp av stoffer i jord, luft eller vann som kan skade folks
29 helse, naturen eller eiendom. Tiltak som skal begrense forurensningen, må være effektive og ivareta
30 prinsippet om likhet for loven. Forurensning kjenner ingen landegrenser, og en vesentlig del av
31 forurensningen i Norge skyldes utslipp fra andre land. Det er viktig å få på plass internasjonale avtaler
32 på miljøområdet slik at ikke Norge ensidig tar belastningen for miljøtiltak.

33
34 Like virksomhetstyper bør ha mest mulig like utslippstillatelser, både i et nasjonalt og et
35 internasjonalt perspektiv. Dagens praksis og lovverk, hvor hver bedrift behandles individuelt, er
36 uheldig fordi dette fører til konkurransevridning og unødvendig byråkrati. Det er behov for en streng
37 miljølovgivning hvis viktigste oppgave skal være å hindre at noen skader andres helse, naturen eller
38 eiendom. Det må vurderes å totalforby særdeles farlige eller ødeleggende stoffer og
39 produksjonsmetoder. Dette arbeidet bør dog først og fremst gjøres i internasjonale fora, for
40 eksempel innenfor EU/EØS-samarbeidet, ikke gjennom ensidige nasjonale bestemmelser.

41
42 Påbud bør kunne benyttes der hvor det finnes anerkjente rensemetoder som kan anvendes uten
43 urimelig høye kostnader for næringen. Konsesjoner og utslippstillatelser bør benyttes i gitte
44 situasjoner, og deles ut av SFT. I konsesjonsvilkårene må det klart fremgå hvor store og hvilke type
45 årlige utslipp det gis tillatelse til. Tillatelser til utslipp av gasser som kan gi langtransportert
46 forurensning, skal være omsettelige, slik at de kan selges til en annen bedrift eller følge med
47 produksjonsanlegget dersom det overdras til nye eiere.

1 Vi ønsker å redusere overflødig byråkrati hos Miljøverndepartementet, fylkesmennene og i
2 kommunene, og gi SFT oppgaven med å påse at forurensningsbestemmelsene etterleves. Politiet bør
3 styrke sin kompetanse på å etterforske brudd på miljøvernlovgivningen.

4
5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • arbeide for internasjonale miljøavtaler som sikrer like rammebetingelser
- 7 • at miljøavgifter i større grad øremerkes miljøtiltak

8
9
10 **Klima**

11 Klimaendringer er en naturlig del av jordens utvikling, og har pågått gjennom alle tider. Det vil være
12 særs viktig at vi prioriterer å søke kunnskap om årsakene til klimaendringer som er basert på
13 forskning og fakta. Dagens debatt om klimaendringer dreier seg først og fremst om hvorvidt
14 menneskelig aktivitet bidrar til å fremskynde eller forandre klimaendringenes naturlige gang. Dette
15 spørsmålet er omdiskutert, til tross for det generelle inntrykket i Norge om at det interstatlige
16 klimapanelet (IPCC) har funnet svaret. Klimapolitikken, som det interstatlige klimapanelet er
17 premissgiver for, hviler fortsatt på et ufullstendig, vitenskapelig grunnlag. Klimapanelet blir fra flere
18 hold beskyldt for å være ledet av politikere og byråkrater der ønsket om økte bevilgninger går på
19 bekostning av vitenskapelige fakta.

20
21 Det er viktig å ikke ta forhastede beslutninger om innføring av kostbare tiltak og reguleringer. Det er
22 verken tilstrekkelig vitenskapelig grunnlag for, eller positive praktiske konsekvenser av, å
23 gjennomføre hastetiltak. Det er fortsatt usikkerhet angående en rekke elementer som påvirker
24 miljøet, for eksempel sol, solflekken, jordaksens helling, skyer, samt vanddamp, som regnes som
25 den viktigste klimagassen.

26
27 Det er for tidlig å konkludere rundt årsakssammenhenger vedrørende klimaendringer. Vi ønsker å
28 unngå å sløse bort ressurser på symboltiltak, og sette inn de midlene som skal brukes på forskning,
29 utvikling og tiltak som gir mest effekt. Det er for eksempel langt billigere å redusere utslippene fra
30 gamle kullkraftverk i Sentral-Europa eller Kina enn å bruke store summer på å gjøre marginale
31 forbedringer på moderne og allerede rene fabrikker i Norge.

32
33 Det er viktig at vi følger to parallelle spor i klimapolitikken. Det ene er rettet mot forskning og
34 utvikling av ny teknologi, og det andre er tilpasning til de konsekvenser som et endret klima
35 medfører. Fordi tilgang på energi er en av vår tids største globale utfordringer, må fokus også
36 innenfor klimapolitikken rettes mot å dekke etterspørsel av energi gjennom utvikling av nye
37 energikilder og bedre bruk av tilgjengelig energi.

38
39 Norske forpliktelser i Kyoto-avtalen bør sikre kostnadseffektivitet og nytte for miljøet, uten å påføre
40 norske interesser alvorlige konsekvenser. En eventuell ny klimaavtale må være globalt forankret slik
41 at den ikke fører til ulike rammebetingelser, som vil medføre at industri kan finne det attraktivt å
42 flytte til land som står utenfor avtalen.

43
44 Vi ønsker å legge til rette for at innbyggerne kan være miljøvennlige blant annet gjennom skatte- og
45 avgiftssystemet. Vi mener at forbud, påbud, restriksjoner og økte avgifter vitner om liten tro på
46 enkeltmenneskets vilje og evne til å ta ansvar eller handle miljøvennlig.

47
48 **Fremskrittspartiet vil:**

- 49 • fokusere på klimatiltak der de gjør mest nytte
- 50 • satse på forskning og utvikling av miljøvennlig teknologi
- 51 • redusere avgifter for en raskere utvikling mot en mer miljøvennlig bilpark

- at avgifter knyttet til forurensning i større grad øremerkes miljøtiltak

Ressursforvaltning og avfallshåndtering

Fremskrittspartiet mener at privat eierskap er den sikreste garanti for at naturressurser blir forvaltet på en god måte. Når fornybare ressurser er i privat eie, har eierne en egeninteresse av å sikre at en for all fremtid kan høste et utbytte. Statens jord- og skogeiendommer som ikke har allmenn interesse, bør selges til private aktører eller overdras til kommuner. Tillatelser til å utnytte deler av ressursene i havet, skal som i dag tildeles av staten. Disse tillatelsene bør imidlertid kunne omsettes mellom private aktører.

Vi vil arbeide for en rasjonell, miljøvennlig og effektiv håndtering av avfall fra husholdninger og bedrifter. Vi mener moderne forbrenningsanlegg i størst mulig grad må tas i bruk. Varmen fra anleggene bør brukes til oppvarming av vann, fjernvarme eller elektrisitetsproduksjon.

Vi bør i større grad utnytte ressurser i våtorganisk avfall til biogassproduksjon.

Vi ønsker å gi industri og næringsliv best mulige rammebetingelser som kan lette arbeidet med kildesortering og stimulere til gjenbruk. Vi mener at å konkurransestimulere avfallsektoren vil gi økonomiske og miljømessige gevinster.

Differensierte avfallsgebyr er et positivt virkemiddel for å skape et rettferdig system som belønner de som forurensner minst, med lavere avgifter. Forholdene må legges til rette for at forbrenningsanlegg kan etableres og drives uten at avfallet må fraktes over lange strekninger.

Fremskrittspartiet vil:

- konkurransestimulere avfallssektoren
- ha differensierte avfallsgebyrer

1 TRYGGHET FOR LIV OG EIENDOM

3 **Politi**

4 Fremskrittspartiet ønsker et troverdig, moderne, handlekraftig, folkelig og ansvarlig politi.

6 Politiet må settes i stand til å kunne forebygge og følge opp lovbrudd. Politiet må ha nødvendig utstyr og lovmessig grunnlag for å kunne jobbe på en god og effektiv måte. Investeringer i audiovisuelt utstyr og IT-utstyr kan bidra til effektivisering av politiets arbeidsmetoder. Dette kan bidra til å frigjøre ressurser slik at vi kan få flere politifolk ute i gatene og færre på kontor med administrative oppgaver.

12 FrP ønsker å gi politiet lettere tilgang til våpen, og åpner for generell bevæpning av politiet i de politidistrikter som ser behov for dette. Våpentrening på politihøyskolen og den generelle treningen etter endt utdanning må styrkes.

16 Mange steder sjeneres innbyggerne av at tiggere og andre grupperinger bedriver en uønsket og kriminell virksomhet i hverdagen, uten at dette blir slått ned på av politiet. Vi ønsker å sikre politiet en tydeligere hjemmel for å sikre offentlig ro og orden, samt å gjeninnføre forbudet mot tiggning. Det bør tillates prøveprosjekt i de største byene der en kan opprette et lokalt politi som skal prioritere å sikre offentlig ro og orden.

22 Innbyggerne skal ha trygghet for at det offentlige ikke kontrollerer privatlivet. Vi ønsker derfor å begrense bruken av overvåkning med unntak av i de saker som gjelder rikets sikkerhet og alvorlig kriminalitet. *Domstolene skal godkjenne bruk av overvåkning.* Det bør i enkelte alvorlige saker kunne gis anledning for politiet til å bruke provokasjoner for å avsløre alvorlig kriminell aktivitet.

27 **Dissens 11: Mindretallet vil ha bort «Domstolene skal godkjenne bruk av overvåkning.»**

29 Kampen mot kriminelle innvandrere må skjerpes. Kriminalitet som utøves av utlendinger, gir lovlydige innvandrere et dårlig renommé. Alle utenlandske statsborgere som blir straffet med mer enn tre måneders ubetinget fengsel, bør utvises. Utvisning alene er imidlertid ikke nok for å forebygge kriminalitet, men må kombineres med en god integreringspolitikk. En strammere kurs i innvandringspolitikken vil også gagne den folkelige forståelsen for de mange lovlydige utlendingers tilstedeværelse.

36 Fremskrittspartiet vil omorganisere politietaten for å styrke nærpoltiet. Dette vil medføre at politidistriktene erstattes av større, kraftigere og mer kompetente politiregioner. På den måten vil man effektivisere papirarbeid, etterforskning og støttefunksjoner. Frigjort operativ politikraft skal styrke nærpoltiet. I tillegg skal byråkratiske prosesser ved lensmannskontorer effektiviseres og kontorer erstattes av politiposter med 24 timers operativ beredskap.

42 Denne strukturen vil være bedre egnet til å skape et offensivt politi tilpasset dagens og morgendagens utfordringer og mulighet for tilpasninger til nye typer kriminalitet. Både organisert kriminalitet og terrortrussel krever andre virkemidler og et annet fokus enn det dagens politi er i stand til å levere.

47 I hver av de foreslåtte regioner bør det bygges opp beredskapssentre fortrinnsvis med helikopterbistand og beredskapstropper med lav responstid dersom det inntreffer kriser.

1 Fremskrittspartiet vil også endre politiutdanningen og rekrutteringen til politiet. Politiet trenger en
2 modulbasert og differensiert politiutdanning. Politiet må i større grad knytte til seg den kompetansen
3 etaten trenger. Det må være mulig å ta deler av en politiutdanning og kvalifisere til spesifikke
4 oppgaver, fremfor dagens praksis der alle blir generalist først for deretter å spesialisere seg mot
5 enkelte faggrupper. Utdanningen må også legges om til å inneholde mer politifag og operativ trening.
6 På denne måten får politiet større spisskompetanse og kan rekruttere nødvendig personell raskere.

7
8 Det bør i tillegg i større grad satses på at sivile kan overta arbeidsoppgaver for politiet. For eksempel
9 kan sivile settes til å analysere datakriminalitet og regnskapskriminalitet.

10
11 Fremskrittspartiet vil opprette et eget investeringsbudsjett for politiet slik at nødvendige
12 investeringer slipper å gå på bekostning av den daglige operative drift. I tråd med det vi har foreslått i
13 mange år, vil nødvendig IKT-opprusting, innkjøp av biler og sikkerhetsutstyr skilles ut fra
14 driftsbudsjettet og således sikre høy bemanning og tilstedeværelse samtidig som politiet fornyer
15 nødvendig utstyr og infrastruktur.

16
17 Fremskrittspartiet mener tolletaten bør få begrenset politimyndighet og settes i stand til å ta en mer
18 aktiv rolle i kriminalitetsbekjempelsen på grensene. Narkotikahandel og menneskehandel er områder
19 der tolletaten har kompetanse som i mye større grad bør benyttes for å heve effektiviteten i
20 kriminalitetsbekjempelsen samtidig som politiet blir avlastet. Det bør også gis adgang for tolletaten
21 til å skrive ut forenklede forelegg og således få avgjort de enkleste og mindre alvorlige saker på
22 stedet.

23
24 Ved søk etter omkomne eller forventet omkomne på havet skal sjøforsvaret og kystvakten bistå
25 politiet i søket.

26 27 **Fremskrittspartiet vil:**

- 28 • prioritere mer ressurser til politiet generelt, og sørge for at hovedstadspolitiet har nok
- 29 ressurser til å kunne ivareta sine spesielle, og nasjonalt viktige oppgaver
- 30 • investere i nytt utstyr, blant annet audiovisuelt utstyr og nytt datautstyr for å effektivisere
- 31 politiets arbeid
- 32 • innføre en ny politiutdanning i flere trinn
- 33 • få inn andre faggrupper for å ivareta støttefunksjoner i politiet og rendyrke oppgavene til
- 34 faglært politi
- 35 • akseptere bruk av *forhåndsgodkjent* rom- og telefonavlytting, samt bevisprovokasjoner
- 36 • akseptere bruk av *forhåndsgodkjent* overvåkning i saker som vedrører rikets sikkerhet og
- 37 alvorlig kriminalitet

38 39 **Dissens 12: mindretallet vil ha bort ordet "forhåndsgodkjent" i de to punktene over**

- 40
- 41 • overføre utrykningspolitiets oppgaver til de lokale politidistrikt
- 42 • styrke politiets mulighet til å sikre offentlig ro og orden
- 43 • at politiet ikke skal drive med oppgaver som kan utføres like godt, eller bedre, av andre
- 44 virksomheter
- 45 • utvise utenlandske statsborgere som dømmes til ubetinget fengsel i tre måneder eller mer
- 46 • ha flere politihunder, deriblant narkotikahunder

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

Påtalemyndigheten

Påtalemyndigheten må settes i stand til raskt å kunne følge opp de sakene som er ferdig etterforsket av politiet. Vi mener at det offentlige bør gis anledning til å leie inn privatpraktiserende advokater til å føre straffesaker for å få avviklet den store saksmengden.

Vi mener det er uakseptabelt at straffesaker med kjent gjerningsmann henlegges på grunn av kapasitetsproblemer.

Fremskrittspartiet ønsker å utvide den offentlige rettshjelpsordningen. Det er stort behov for fri rettshjelp, særlig blant vanskeligstilte grupper. For å avhjelpe det økende behovet, må også frivillige rettshjelpstiltak, som for eksempel Juss-Buss, støttes i større grad.

Fremskrittspartiet vil:

- sørge for at saker med kjent gjerningsmann ikke blir henlagt
- at politi- og påtalemyndighet i enkeltsaker skal utøve sine plikter uavhengig av regjering og storting
- at politi- og påtalemyndighet skal være klart atskilt fra hverandre for å oppnå uavhengighet og best mulig rettssikkerhet

Fengsel og kriminalomsorg

Fremskrittspartiet vil fjerne soningskøen. Dette kan blant annet gjøres ved å la private aktører drifte fengsler på oppdrag fra staten. Soningskøen rammer domfelte, ofre og samfunnet for øvrig. Befolkningen mister tillit til rettsstaten når gjerningsmenn, også etter alvorlige forbrytelser, kan gå fritt rundt i påvente av soning. Særlig belastende er dette for ofre og deres familie. Utenlandske borgere som begår kriminalitet i Norge, skal, så sant det er mulig, sone i hjemlandet.

FrP er skeptisk til regjeringens stadige utvidelse av hjemmesoning med elektronisk kontroll. Dette fremstår som en mild form for husarrest og ikke som en straff. I tillegg diskriminerer denne straffereaksjonen mellom de svakeste i samfunnet som ikke har hjem eller jobb og andre som faktisk har det. En stadig utvidet kapasitet med åpen soning, bygges murene ned og straffeelementet vannes ut.

Elektronisk kontroll bør fortrinnsvis brukes overfor de med mindre forseelser og i overgangen fra ordinær soning til frihet. Dette inkluderer også permisjoner.

Soningskapasiteten innenfor murene må utvides og man må begynne med å utvide kapasiteten i allerede eksisterende fengsler med de plassene som der er planlagt.

Det er viktig at straff virker preventivt. Dagens fengselsstraff i Norge er ikke i tilstrekkelig grad preventiv for de som kommer hit med den hensikt å gjennomføre kriminelle handlinger. FrP vil derfor etablere egne enheter for utenlandske kriminelle i eldre fengsler med noe lavere standard og uten økonomiske og sosiale ytelser for de innsatte.

Norge bør utnytte de soningsavtaler vi har med de kriminelles hjemland, og eventuelt reforhandle disse slik at de kan bli mer effektive. Samtidig må det arbeides med å få på plass soningsavtaler med enda flere land, slik at vi kan kjøpe soningsplasser i hjemlandet for de aller fleste som uansett skal utvises.

1 Det bør opprettes egne fengselsavdelinger for ungdom og innføres spesielle rehabiliteringstiltak i
2 disse avdelingene. Kriminelle ungdommer faller i for stor grad mellom flere stoler der ingen til slutt
3 føler ansvar for dem. Denne gruppen har behov for klare rammer og bedre forutsigbarhet i
4 hverdagen, noe som gjør kriminalomsorgen godt egnet for oppfølging av straffereaksjoner mot dem.

6 **Fremskrittspartiet vil:**

- 7 • fjerne soningskøen ved å bygge flere soningsplasser og åpne for private tilbydere
- 8 • sende utenlandske borgere ut av landet og la dem sone straffen i hjemlandet
- 9 • fremforhandle utleveringsavtaler
- 10 • åpne for privat fangetransport for å frigjøre politiresurser
- 11 • at ettervern skal tilbys i hensiktsmessige former
- 12 • åpne for kjøp av soningsplasser i utlandet
- 13 • at dømte går direkte fra rettskraftig dom til soning
- 14 • at det må iverksettes bedre tiltak for å redusere tilbakefallsprosenten

18 **Domstoler**

19 Fremskrittspartiet legger vekt på å sikre enkeltmennesket rettsikkerhet. Domstolene skal sikre rask
20 og rettferdig behandling. Dette er også viktig for å unngå at personer sitter i varetekt over lang tid. Vi
21 ser på prinsippet om at man er uskyldig til det motsatte er bevist som grunnleggende for
22 rettsikkerheten. Vi mener domstolene og domstolsbehandlingen må moderniseres, og at
23 saksbehandlingen må effektiviseres. Domstolene bør også ha frihet til å kunne benytte forenklet
24 domstolsbehandling i større grad.

25
26 Det går altfor lang tid fra en sak er etterforsket til den blir avgjort i domstolene. Kjø i
27 domstolsapparatet påfører både offer og gjerningsmann unødige lidelser. Vi ønsker å innføre
28 begrensninger, slik at forsvarere som er betalt av det offentlige, ikke får anledning til å påta seg saker
29 de ikke har tid til å føre når retten har satt dem opp til behandling.

30
31 Vi ønsker å utvikle ordningen med hurtigdomstoler for enkelte typer saker for å få opp effektiviteten
32 og sørge for å få pådømt mer av hverdagskriminaliteten. Hurtigdomstolen skal ha utvidede
33 åpningstider, og ta imot saker hvor politiet har tatt gjerningsmenn og har sikre bevis. Utenlandske
34 statsborgere som begår kriminalitet, kan også tas gjennom hurtigdomstolen og være i forvaring inntil
35 saken er avgjort, og de kan sendes ut av landet.

36
37 Det er behov for å gjennomgå systemet for ankemuligheter fordi intensjonen i dagens system
38 misbrukes. Det offentlige bruker uforholdsmessig mye ressurser på ankesaker, og det er behov for å
39 se på innstramning av reglene.

40
41 Straffereaksjonene som iverksettes overfor forbrytere, skal avskrekke vedkommende fra å begå nye
42 straffbare handlinger (individualpreventive hensyn), og avskrekke andre fra å begå straffbare
43 handlinger (allmennpreventive hensyn). Dagens straffnivå i Norge er for mange typer forbrytelser så
44 lavt at det ikke harmonerer med befolkningens rettsoppfatning. Vi ønsker derfor høyere
45 strafferammer generelt sett, og en gjennomgang av straffelovgivningen. I tillegg ønsker vi å innføre
46 minimumsstraff for en del alvorlige lovbrudd for å sikre at domstolene utmåler straffer som er mer i
47 tråd med folks rettsoppfatning enn det som ofte er tilfellet i dag, samt å fjerne dagens
48 kvantumsrabatt som medfører at kriminelle som i en rettsak dømmes for flere forhold, ikke blir
49 straffet for hver og en av forbrytelsene vedkommende har gjort seg skyldig i.

1 Dagens domstolstruktur er ikke tilpasset et moderne rettssamfunn og de krav som stilles til
2 spesialisert kompetanse. Det er derfor behov for en halvering av antallet tingretter. Med færre
3 tingretter oppnår man større kompetansemiljøer og større mulighet til spesialisering for den enkelte
4 dommer. På den måten vil rettssikkerheten til hver enkelt som er i kontakt med domstolene styrkes.

5
6 Ved i større grad å ta i bruk teknologi kan domstolene effektiviseres. Lyd- og bildeoverføring bør
7 innføres i alle tingretter, slik at man i større grad kan avholde fjernmøter i tilståelsessaker,
8 varetektsaker og andre sakstyper der det ikke finnes betenkelig at en siktet eller tiltalt ikke møter
9 personlig.

10
11 FrP mener dagens juryordning må avskaffes og erstattes av en stor meddomsrett der lekfolk er i
12 flertall i forhold til fagdommere. Dagens ordning er foreldet og det er ikke sikkert den gir borgerne
13 best rettssikkerhet. I tillegg er det viktig at alle avgjørelser skal begrunnes slik at den enkelte som
14 dømmes skal kunne vite hva som har vært avgjørende for domfellelsen.

15
16 **Dissens 13: Mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**

17 Vi vil beholde juryordningen. Rettsbelæringen for juryen må bli bedre, og juryen må ha anledning til å
18 spørre fagdommerne om innspill under rådslagningen. Høyesterett skal ha mulighet til å overprøve
19 juryens avgjørelse i skyldspørsmålet.

20
21 Vi vil stramme inn foreldelsesreglene i straffeloven slik at man i færre tilfeller opplever at
22 gjerningsmannen kan unndra seg straff. Vi ønsker å endre systemet slik at allerede idømt straff ikke
23 kan foreldes. I tilfeller der gjerningsmannen ikke er dømt skal foreldelse skje etter 10 år for forhold
24 med strafferamme inntil 6 år. Dersom strafferammen er over 6 år skal foreldelsesfristen være 30 år.
25 De mest alvorlige forbrytelser som i dag har 21 års strafferamme, men som Fremskrittspartiet vil
26 straffe med inntil 30 år, skal ikke kunne foreldes.

27
28 **Fremskrittspartiet vil:**

- 29 • effektivisere domstolene og domstolsbehandlingen
- 30 • utvikle ordningen med hurtigdomstoler
- 31 • gjennomgå straffelovgivningen for å heve straffenivået
- 32 • øke minimumsstraffer for alvorlige lovbrudd
- 33 • fjerne dagens kvantumsrabatt ved dom for flere lovbrudd
- 34 • at et fengselsår skal være lik et kalenderår
- 35 • at den straffedømte går direkte fra rettskraftig dom til soning
- 36 • gjennomgå ankesystemet
- 37 • fjerne foreldelsesfristen der tiltalen er forbrytelse mot menneskeheten
- 38 • fjerne foreldelsesfristen for overgrep mot barn så lenge offeret er i live

39
40
41 **Pårørende og offeromsorg**

42 Fremskrittspartiet vil gi oppfølging og hjelp til dem som er ofre for kriminalitet. Vi mener at dagens
43 system er lagt opp slik at gjerningsmennene har et større offentlig hjelpeapparat enn ofrene og deres
44 pårørende.

45
46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • opprette et ombud for kriminalitetsofre
- 48 • at offeret og/eller vedkommendes familie skal ha krav på tilbud om oppfølging
- 49 • at offeret og/eller pårørende skal varsles dersom gjerningsmannen skal ha permisjon fra
50 fengselet

- 1 • at gjerningsmannen kan ilegges geografiske begrensninger for sin permisjon for å verne offer
- 2 og/eller pårørende
- 3 • at offeret eller vedkommendes familie skal ha utbetalt eventuell erstatning fra staten, og at
- 4 staten i etterkant skal innkreve erstatningssummen fra gjerningsmannen

7 Forebyggende arbeid

8 Det er foreldrene som har hovedansvaret for å følge opp sine barn. Likevel er det nødvendig at det
9 offentlige satses målrettet på forebyggende arbeid. Noen av de unge som kommer inn i en kriminell
10 løpebane, har opplevd en utrygg oppvekst. Det er viktig at offentlige instanser som er i kontakt med
11 barnet, i større grad settes i stand til å avdekke når barn blir utsatt for vold, overgrep og annen form
12 for omsorgssvikt.

13
14 En del av dem som begår kriminelle handlinger, har omfattende rusproblemer. I dagens system går
15 de ut og inn av behandling, og velger selv om de skal fullføre den. Vi ønsker å tillate at
16 tvangsbehandling brukes som en sanksjonsmulighet når rusmisbrukere dømmes for forbrytelser.
17 Dette må følges opp av et helhetlig opplegg etter endt behandling, slik at en kan forhindre tilbakefall
18 av rusmisbruket. Det bør tilrettelegges for en utvidet bruk av tvangsbehandling av rusmisbrukere
19 som alternativ til straff. Samtidig må det legges til rette for en helhetlig oppfølging etter endt soning.

21 Fremskrittspartiet vil:

- 22 • styrke kompetansen i helsetjenesten, skolene, barnehagen, barnevernet og politiet, slik at
- 23 man i større grad avdekker barn som blir utsatt for vold, overgrep og annen form for
- 24 omsorgssvikt
- 25 • møte unge lovbryttere med raske reaksjoner for å forebygge nye lovbrudd
- 26 • opprette en ungdomsdomstol, og sørge for at det settes tydelige krav til den enkelte når
- 27 straffereaksjonen skal iverksettes
- 28 • opprette egne ungdomsfengsler slik at en ikke blander ungdom som ikke har utviklet en
- 29 omfattende kriminell karriere, med hardbarkedede kriminelle
- 30 • gripe inn tidlig og ha tett oppfølging med dem som er i ferd med å komme inn i en kriminell
- 31 løpebane
- 32 • styrke samarbeidet mellom skole, barnevern og politiet
- 33 • gå inn for økt bruk av frivillige og ideelle organisasjoner på det forebyggende området
- 34 overfor barn og unge
- 35 • sikre barn mot digitale overgrep

36

37

38

39 NORGE OG VERDEN

40 Grenser betyr stadig mindre i en mer globalisert verden. Virksomheter og kapital flyter på tvers av
41 land og verdensdeler. Stadig flere mennesker føler seg ikke lenger bundet til arbeid i hjemlandet.
42 Globaliseringsprosessen fører til en bedre utnytting av ressurser, teknologioverføring til fattige land,
43 og mer konkurranse og valgfrihet for forbrukerne.

44

45 Globaliseringen har ført til at forskjellene mellom land og mellom individer har blitt mindre. Aldri før
46 har så mange blitt løftet ut av fattigdommen. Verdens fattige er ikke ofre for globaliseringen, men
47 deres problem er at de er utestengt fra det globale markedet.

48

49 Norsk utenrikspolitikks fremste oppgave er å sikre norske interesser. Dette må gjøres ved å gripe de
50 positive mulighetene globaliseringen gir, og verne effektivt mot de truslene den fører med seg.

1 Norske interesser sikres best gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid med sikte på
2 internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel og respekt for grunnleggende
3 menneskerettigheter. I dette arbeidet vil NATO og EU utgjøre grunnpilarene.
4 Utenriksrepresentasjonen må stå i forhold til norske interesser i de enkelte land, og særlig ta sikte på
5 å bistå næringsliv og norske borgere.

6
7 Forholdene til andre land må bygge på prinsippene om likeverd og frihandel. Frihandel er den beste
8 form for global arbeidsdeling med gjensidige fordeler av samhandel. Norge bør derfor snarest bygge
9 ned handelsbarrierene mot utlandet. Bistanden som en statlig tvungen ordning må reduseres. Norge
10 må selvsagt yte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner.

11
12 Fremskrittspartiet mener det er viktig å bygge allianser med likesinnede land og støtte opp om
13 demokratiske staters rett til å forsvare seg mot terrorisme og trusler fra naboland. Vi støtter det
14 jødiske folks rett til et nasjonalt hjemland i Israel. Staten Israel erkjennes som en suveren og
15 demokratisk stat med rett til å beskytte sine innbyggere mot eksterne, eksistensielle trusler.

16
17

18 Nordområdene

19 Nordområdene har i de senere år blitt mer og mer interessante for Norge så vel som for verden. Den
20 økte interessen skyldes de store mengder naturressurser man har funnet, og de man forventer å
21 finne i fremtiden. I tillegg endrer polhavsisen seg slik at nye seilingsleder åpner opp, og dette betyr
22 kortere avstand mellom de østlige og vestlige markedene.

23
24 Sett i lys av denne utviklingen må Norge helt klart hevde sin suverenitet i våre deler av
25 nordområdene gjennom utvikling, beredskap og forsvar. Fremskrittspartiet vil utvikle denne regionen
26 til beste for hele nasjonen, og vil ta ansvaret for en fornuftig, fremtidsrettet og ansvarlig utvikling.

27
28 Ved økt aktivitet i nordområdene vil Norges ansvar for beredskap på alle områder vokse. Seiling via
29 Nordøstpassasjen og over Polhavet gjør Norge til innfallsport for hele det europeiske markedet, samt
30 at all transport fra Europa gjennom disse ledene vil passere oss. Dette faktum gjør at vi må være i
31 stand til å håndtere større katastrofer i norsk ansvarsområde, både hva gjelder berging av
32 mennesker, skip, installasjoner og verdier. Samtidig vil vi være nødt til å ha en oljevernberedskap av
33 høyeste standard for å sikre oss mot store miljømessige konsekvenser.

34
35 Dette vil også åpne for en utvikling av havnefasiliteter og tilhørende infrastruktur i nord, også på
36 Svalbard som ligger plassert midt i området. Det vil i den forbindelse bli nødvendig å vurdere om man
37 kan opprettholde de strenge restriksjonene rundt Svalbard, eller om den teknologiske utviklingen
38 gjør at disse kan mykes opp.

39
40 Norges andel av nordområdene inneholder en enorm mengde naturressurser i form av fisk og
41 skalldyr, olje, gass og mineraler. Ren og uberørt natur, tilgang på fornybare energikilder og en unik
42 flora og fauna utgjør også store potensialer for vekst og utvikling. Vi vil legge til rette for at alle disse
43 potensialene kan nyttes, og vil samtidig legge vekt på innovasjon og forskning som fremmer
44 sameksistens av næringene.

45
46 Vi anser Norges ansvar som en stabil petroleumsleverandør for å være meget viktig, og vil derfor
47 åpne nye områder i nord for utvinnings- og leteaktivitet innenfor de stramme sikkerhetsregler vi
48 allerede har.

49
50 Vi mener at et sterkt og operativt forsvar i nordområdene er en nødvendighet for å hevde Norges
51 suverenitet og eierskap til den rikdommen som finnes der. Vi vil derfor ta sikte på å styrke alle

1 forsvarsgrener i nord, samt stimulere til økt alliert trening og aktivitet. I tillegg må grensekontrollen
2 mot øst håndheves strengt, men effektivt med hensyn til handel og samarbeid.

4 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5 • fremme vårt eierskap i nordområdene
- 6 • styrke alle forsvarsgrener i nord
- 7 • åpne nye områder for utvinning av naturressurser
- 8 • ta Norges beredskapsansvar alvorlig innenfor alle sektorer
- 9 • øke forskningsinnsatsen rettet mot nordområdenes utfordringer
- 10 • vurdere økt aktivitet på og rundt Svalbard
- 11 • at kullkraftverket på Svalbard etableres som et pilotprosjekt for utvikling av ren
12 kullkraftteknologi.

15 **Norge og Europa**

16 Fremskrittspartiet har enkeltmenneskets frihet og selvråderett som en vesentlig målsetting.
17 Virkemidler i arbeidet for å nå dette målet er reduksjon eller avskaffelse av hindringer for
18 menneskets utfoldelse, virkestrang og realisering av egne mål. Slike hindringer kan være en følge av at
19 statens makt er for omfattende. Det kan også skyldes nasjonale grenser, av proteksjonistisk karakter,
20 som utelukker mennesker og bedrifter fra å samarbeide over landegrensene.

21
22 Selv om det er store utfordringer knyttet til åpenhet, frivillighet og fri bevegelse av kapital,
23 virksomhet og mennesker på global basis, ser vi en rekke positive utviklingstrekk innenfor regionale
24 områder. I Europa som område vil vi jobbe for en liberalisering av økonomien for å fremme vekst og
25 velferdsutvikling. Det bør jobbes for å knytte Norge tettere til Europa og overnasjonale løsninger når
26 det kommer til spørsmål om sikkerhetspolitikk, miljøpolitikk, kriminalpolitikk og politiske områder
27 som i sterk grad relaterer seg til frihandel, felles konkurranseregler og menneskelig frihet.

29 **Dissens 14: Forslag til nytt avsnitt**

30 EØS-avtalen sikrer norsk adgang til EU's indre marked, og er av vital betydning for norsk næringsliv.
31 EØS-avtalen gir forutsigbarhet og klare regler for handel i EØS-området. FrP vil arbeide for å
32 videreføre og forbedre EØS-avtalen. EØS-avtalens artikkel 19 pålegger Norge en gradvis liberalisering
33 av handelen med landbruksvarer. FrP vil bidra til at det blir fortgang i arbeidet med dette.

34
35 Utviklingen i EU reiser flere spørsmål av stor betydning for Norge. Hvordan gjeldskrisen vil påvirke EU
36 og dermed Norge på lengre sikt er usikkert. Både den politiske og den økonomiske integrasjonen i EU
37 har fått et sterkt tilbakeslag som rokker ved EUs grunnvoller. Schengenavtalen, som har fjernet
38 grensekontroll i det enkelte land, og erstattet dette med en ytre grensekontroll til hele området, har
39 vist seg å ha sine svakheter.

40
41 Det norske folk har to ganger sagt nei til norsk EU-medlemskap, og vi vil respektere denne folkeviljen.
42 Det eneste som eventuelt kan endre dette, er resultatet av en ny folkeavstemning. I debatten for
43 eller mot medlemskap stilles våre folkevalgte fritt, og de likebehandles uavhengig av standpunkt.
44 Våre folkevalgte vil lojalt følge opp resultatet av en eventuell ny folkeavstemning.

46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • respektere folkets syn i en eventuell folkeavstemning om norsk EU-medlemskap
- 48 • fjerne særnorske regler som blant annet forbyr innførsel av produkter som er lovlig i EU
- 49 • arbeide for å videreutvikle et tett, nært og dynamisk samarbeid med EU både multilateralt og
50 med de enkelte medlemsland bilateralt.

- 1 • påpeke at den norske eksporten av olje og gass dreier seg om viktige nasjonale ressurser som
2 skal være underlagt norsk lovgivning og jurisdiksjon
- 3 • arbeide for tiltak som sikrer en bedre beredskap for å håndtere bank- og gjeldskrisen i
4 Europa og store svingninger i internasjonal økonomi.
- 5 • heve terskelen for å få del i norske velferdsgoder i forbindelse med økt arbeidsinnvandring
6 fra EU.
- 7 • vurdere fortløpende om Norge er tjent med fortsatt medlemskap i Schengen.

10 **Utviklingspolitikk**

11 Utviklingslandene må gis mulighet til økonomisk utvikling. De må derfor få adgang til å eksportere
12 sine varer til Norge uhindret av restriksjoner, kvoter, toll og avgifter. Vi kan ikke godta en
13 utviklingspolitikk som går ut på å bygge ut et produksjonsapparat i fattige land, for deretter å
14 begrense vareflyten fra de samme landene. Staten bør legge til rette for at norsk næringsliv kan
15 etablere seg i fattige land. Det er gjennom utvidet handel med de fattige landene vi kan gi våre beste
16 bidrag.

17
18 Erfaringer med Norges bistandspolitikk viser at bistanden ikke har gitt de ønskede resultater. Land
19 som har mottatt mest norsk bistand, er blitt helt avhengige av bistanden, og at bistanden har
20 bremsset nødvendige økonomiske og demokratiske reformer i utviklingsland. Forskning indikerer at
21 utenlandske bistandspenger kan forsterke korrupsjonen i fattige land, siden det blir mer lønnsomt å
22 arbeide for å få mer bistand enn å skape egne verdier.

23
24 Fattigdom skyldes også de enkelte lands interne, politiske veivalg. Produksjonsevnen og innsatsviljen
25 hos et folk blir mindre når det undertrykkes av totalitære styreformers og planøkonomi. Enkelte land
26 har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk system, og mer frihet for den
27 enkelte. Det bør oppmuntres til en slik utvikling også i andre fattige land. Målet må være å stimulere
28 til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult kan forhindres og tørkekatastrofer kan forebygges.

29
30 Så lenge det ikke er mulig å få flertall for å begrense den statlige bistanden, vil vi arbeide for at den
31 bistanden som gis, skal få størst mulig effekt. Dagens bistand har ifølge økonomiske eksperter liten
32 eller ingen virkning i mottakerlandene fordi u-hjelpen gis til de landene som har den dårligste
33 økonomiske politikken. Bistand bør kanaliseres til landene som arbeider aktivt for å åpne for
34 frihandel, oppheve prisreguleringer og er villige til å balansere sine offentlige budsjetter. Bistanden
35 bør også konsentreres tematisk og geografisk slik at vi kan forvalte den godt.

36
37 De frivillige organisasjonene gjør mye bra. Samtidig er det slik at administrasjonskostnadene utgjør
38 en uforholdsmessig stor del av de samlede utgiftene. Det vil være naturlig å stille krav til de frivillige
39 organisasjonenes egenandel. Økningen i de statlige overføringene og reduksjon i kravet til de frivillige
40 organisasjonenes egenandel fra 50 % i 1962 til bare 10 % siden 2001 har forsterket dette på en
41 uheldig måte som et negativt insentiv i forhold til effektivitet og resultater. Fremskrittspartiet er
42 kritisk til denne utviklingen og ønsker å øke egenandelen. Samtidig ønsker vi å legge til rette for å øke
43 skattefradrag for gaver til frivillige, samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

44
45 En omlegging av bistandspolitikken i denne retning vil kreve en gjennomgang og tilpasning av
46 virkemiddelapparatet. Det gjelder Norad, Norfund, Innovasjon Norge og det nyopprettede
47 Eksportkreditt Norge. I tillegg bør Garantiinstituttet for Eksportkreditt spille en sentral rolle. Gjennom
48 disse vil staten først og fremst kunne ta et overvåknings- og kontrollansvar og påse at næringslivets
49 innsats skjer etter grunnfestede etiske retningslinjer og støtter opp om kampen mot korrupsjon.

50
51 Hovedtyngden av norsk bistand bør konsentreres om utvikling av næringslivet, formalisering av

1 eiendomsretten og etablering av eiendomsregistre. Det må etableres en robust nasjonalbank og en
2 stabil, konvertibel valuta i de enkelte land. Videre er det viktig å bidra til å bygge ut vann- og
3 energiproduksjon, og distribusjonsnett for dette, samt veier og havner. Kampen mot korrupsjon og
4 for rettsstat og menneskerettigheter må være sentralt. Med en stabil økonomi blir det lettere å
5 utvikle helsevesen og undervisning på alle nivåer.

6
7 Utviklingsland betaler mer i gjeldsnedbetaling enn hva som gis i bistand. Derfor vil ettergivelse av
8 gjeld være til stor hjelp for å få til ønsket utvikling. Det må imidlertid kunne stilles krav til land som
9 får ettergitt gjeld. Det enkelte lands arbeid for demokrati og markedsøkonomi, samt arbeid mot
10 korrupsjon vil være viktige kriterier.

11
12 Det bør også vurderes å fryse gjeld for en tidsavgrenset periode til enkeltland som rammes av store
13 naturkatastrofer som flom tørke etc. slik at landet kan bruke ressurser for å berge liv og helse for sine
14 innbyggere.

16 **Dissens 15: Mindretallet vil ha med et tillegg**

17 Fremskrittspartiet mener det kun er reelle demokratier som sikrer menneskerettigheter og velferd
18 over tid. Blant de som går i front i kampen for økt demokrati er det mange studenter. Noen blir også
19 utvist fra sine skoler nettopp på grunn av sitt arbeid for et mer demokratisk samfunn. FrP ønsker å
20 opprette en prøveordning hvor studenter som blir utvist av slike årsaker kan gis mulighet til å komme
21 til Norge og fullføre sin utdanning.

24 **Fremskrittspartiet vil:**

- 25 • begrense statlig bistand
- 26 • innføre frihandel ved å bygge ned importrestriksjoner som blant annet rammer u-land
- 27 • oppmuntre til frivillig bistand gjennom humanitære organisasjoner
- 28 • gi hjelp til land som uforskyldt er kommet i nød ved for eksempel naturkatastrofer,
29 eksempelvis ved å fryse låneforpliktelser overfor Norge
- 30 • unngå at norsk bistand bidrar til korrupsjon
- 31 • kanalisere u-hjelp til landene som arbeider aktivt for å åpne for frihandel og som er villige til
32 å balansere sine offentlige budsjetter
- 33 • at Norge viser sin støtte til demokratiske stater som er utsatt for internasjonal terrorisme
34 eller trusler fra andre land

37 **Menneskerettigheter**

38 Fremskrittspartiets liberalistiske grunnsyn bygger på at alle mennesker har visse universelle
39 frihetsrettigheter uavhengig av hvor i verden de bor, slik som ytringsfrihet, trosfrihet og beskyttelse
40 av privat eiendomsrett. Dette betyr at vi vil jobbe for å spre menneskerettigheter og bekjempe vold
41 og undertrykking, for eksempel kjønnslemlestelse, tvangsekteskap, menneskehandel og seksuelt
42 misbruk av barn.

43
44 Respekten for grunnleggende menneskerettigheter gjelder også for alle innvandrere til Norge.
45 Kunnskap om menneskerettigheter og demokrati, bør utgjøre en sentral del av integreringsarbeidet.

46
47 Norge kan ha diplomatisk dialog og samarbeid også med land som har autoritært styre og som bryter
48 menneskerettighetene, fordi dette kan bidra til å spre demokrati, menneskerettigheter og liberale
49 ideer. Hvert enkelt tilfelle må vurderes for seg ut ifra hva som fremmer menneskerettigheter og
50 demokratiutvikling best på lang sikt.

1 Dialog er ikke alltid tilstrekkelig. I slike tilfeller vil det være mest hensiktsmessig å stå sammen med
2 andre demokratiske allierte i å legge press på enkeltland.

3
4 Noen ganger er det uansvarlig å opprettholde økonomiske relasjoner og kontakt med enkelte stater.
5 Vi vil derfor støtte internasjonale boikottaksjoner og sanksjoner mot stater som konsekvent bryter
6 menneskerettighetene på en særlig brutal måte eller som står bak eller finansierer terroraksjoner i
7 andre land.

8
9 FN bør konsentrere seg om krigsforebyggende og fredsskapende arbeid, humanitært arbeid og
10 kriseinnsats samt beskyttelse av menneskerettigheter. Organisasjonen og dens underorganisasjoner
11 har utviklet store byråkratier med enorme administrasjonskostnader. Fremskrittspartiet vil arbeide
12 for at organisasjonen og dens underorganisasjoner må reorganiseres og effektiviseres og at omfanget
13 av kostbare globale og regionale konferanser begrenses. I tillegg har diktatoriske stater stor
14 innflytelse og hindrer tiltak for å stoppe krig og undertrykking. Norge bør ta initiativ til en
15 grunnleggende debatt om forholdet mellom FN, folkeretten og totalitære stater i FN. Norge bør
16 arbeide mot at land som konsekvent undertrykker sine innbyggernes grunnleggende rettigheter gis
17 plass i komiteer og utvalg i FN som har som sin fremste oppgave å fremme slike rettigheter.

18 19 **Fremskrittspartiet vil:**

- 20 • prioritere arbeid for universell aksept av menneskerettighetene
- 21 • sørge for økt fokus på menneskerettigheter og demokratiske prinsipper som en del av
22 integreringsarbeidet
- 23 • at FN skal effektiviseres og fokusere på fredsskapende operasjoner, humanitært arbeid og
24 kriseinnsats samt vedvarende grove brudd på grunnleggende menneskerettigheter.

25 26 27 **Utenriksdepartementet**

28 Fremskrittspartiet vil styrke Utenriksdepartementets organisasjon og kompetanse innenfor utvalgte
29 målområder og bygge ned organisasjon og ressursbruk innenfor politikkområder som anses som
30 mindre viktige. De konsulære tjenestene vil bli gjennomgått med sikte på å kunne yte mer effektiv
31 bistand til norske virksomheter og norske borgere i utlandet.

32
33 Kriseberedskapen vil bli gjennomgått med sikte på en høyere operativ beredskap og organisering
34 samt bedre samordning med ulike departement og øvrige etater. Det vil bli foretatt en evaluering og
35 utarbeidet en ny og handlingsorientert plan for Nordområde-satsingen. Samordningen mellom
36 Utenriks- og Forsvarsdepartementet og grensesnittet mellom forsvars- og sikkerhetspolitikken vil bli
37 særskilt gjennomgått med sikte på til enhver tid å sikre best mulig samsvar mellom langsiktige
38 sikkerhetsbehov og gjeldende forsvarsstruktur. Vi ønsker også en mer proaktiv handelspolitikk for å
39 bedre ivareta markedsadgangen for norsk eksportprodukter.

40 41 **Fremskrittspartiet vil:**

- 42 • modernisere, effektivisere og styrke UD's organisasjon i overensstemmelse med prioriteringene i
43 utenrikspolitikken.

44 45 46 **Innvandringspolitikk**

47 Med innvandrere forstår vi personer som kommer til Norge for å søke langvarig opphold. Med
48 flyktninger forstår vi personer som tilfredsstillende krav som FNs flyktningkonvensjon stiller for å gi
49 rett til opphold i Norge. Asylsøkere er mennesker som selv oppsøker Norge for å søke asyl, asylsøkere
50 som får avslag, er å betrakte som ulovlige innvandrere. Personer som får oppholdstillatelse som et

1 ledd i familiegjenforening eller på humanitært grunnlag, er etter Fremskrittspartiets oppfatning ikke
2 flyktninger, men innvandrere.

3
4

5 **Sosiale ytelser**

6 Hovedprinsippet i Fremskrittspartiets innvandringspolitikk er likebehandling der ingen grupper gis
7 særbehandling. Det må legges vekt på at alle som har lovlig opphold i Norge, skal være sikret en
8 rettferdig behandling. Arbeidstakere med utenlandsk statsborgerskap må ha rett og plikt til
9 opptjening av pensjonspoeng under folketrygden, og rett til helsetjenester. Flere sosiale ytelser må
10 imidlertid gis under forutsetning av at innvandrere er villige til å integrere seg og lære norsk.

11
12 Sosiale ytelser bør i større grad knyttes til statsborgerskap eller andre hensiktsmessige avgrensinger.

13
14 Det er et statlig ansvar å motta flyktninger, og derfor bør staten også dekke dokumenterte utgifter i
15 inntil syv år ved utplassering av flyktninger i kommunene. I dag opplever mange kommuner at
16 integreringstilskuddet ikke dekker de faktiske kostnadene ved mottak og integrering av flyktninger.

17
18 Særordninger med stønader for innvandrere bør opphøre

19
20 Det er kommunen selv som skal bestemme om den er klar til å ta imot flyktninger. Kommunen
21 forplikter seg til å følge opp flyktningene slik at de blir integrert i lokalsamfunnet.

22
23

24 **Familiegjenforening**

25 Familieinnvandringsordningen begrenses til ektefelle over 24 år, og egne barn under 18 år.
26 Familieinnvandring for ektefelle bør bare kunne innvilges hvis paret ikke har større samlet tilknytning
27 til noe annet land enn til Norge. Voksne som søker om familiegjenforening må ha opparbeidet seg
28 tilfredsstillende kunnskaper om norsk språk og samfunnsliv før søknad om familieinnvandring kan
29 behandles. Personer fra EØS og enkelte andre land kan gis unntak fra skjerpede krav til
30 familieinnvandring. Det bør kunne kreves DNA-test for å bevise slektskap.

31
32 Fremskrittspartiet mener personer som er kommet til Norge gjennom familiegjenforening ikke skal
33 ha rett til ytterligere familiegjenforening. Personer som vil familiegjenforenes med familie fra
34 opprinnelseslandet eller fra tredjeland må ha fått permanent oppholdstillatelse i Norge

35
36

37 **Arbeidsinnvandring**

38 I utgangspunktet bør Norge dekke behovet for arbeidskraft innenfor egen befolkning. Dette kan man
39 sørge for ved å lage ordninger som stimulerer folks vilje til å jobbe, for eksempel ved å sette ned
40 skattetrykket og få flere trygdede ut i jobb. Behov utover dette kan i stor grad dekkes gjennom
41 arbeidskraft fra EØS-området. Det bør være mulig å hente arbeidskraft også utenfor EØS-området,
42 basert på tidsavgrensede kontrakter. Prismekanismen bør brukes for å sikre at arbeidsinnvandring fra
43 utenfor EØS-området er samfunnsøkonomisk lønnsom, ved at arbeidsgiveren delvis overtar det
44 finansielle ansvaret knyttet til arbeidsinnvandrers bruk av norske velferdsordninger. Norge bør videre
45 bli mer attraktivt for høyt kompetent arbeidskraft fra utlandet, noe som kan gjøres gjennom bedre
46 rammebetingelser for næringslivet og et mer konkurransedyktig skattesystem.

47
48

49 **Flyktninger**

50 Fremskrittspartiet vil at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger.

1 Flyktninger kan imidlertid best hjelpes i sine geografiske og kulturelle nærrområder. I stedet for å ta
2 mange flyktninger inn i Norge bør Norge i større grad bidra til å dekke utgiftene til flyktningmottak i
3 flyktningenes egne nærrområder. Det vil gi hjelp og trygghet til langt flere mennesker i slike områder
4 for samme sum som det vil koste å ha én flyktning i Norge.

5
6 Integreringspolitiske hensyn bør legges til grunn ved eventuell utvelgelse av kvoteflyktninger.
7
8

9 **Asylsøkere**

10 Det er grunn til å frykte at en fortsatt innvandring av asylsøkere, av bare tilnærmet det omfang som
11 man har hatt i de senere år, vil føre til alvorlige motsetninger mellom folkegrupper i Norge. Det er
12 etisk uforvarlig å ikke stramme inn denne innvandringen for å forebygge konflikter i det norske
13 samfunn.

14
15 Fremskrittspartiet vil føre en restriktiv politikk når det gjelder å innrømme asyl. Asylinstituttet er et
16 meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som er reelt truet, og må ikke misbrukes i
17 noen form. Asylstatus skal bare innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering av
18 søknader. Ankemuligheter for avslag om opphold skal i hovedsak begrenses til en ankeinstans. For å
19 ivareta sikkerheten knyttet til asylsøkere bør det åpnes for bruk av lukkede asylmottak. Det må være
20 en klar forutsetning at flyktninger og asylsøkere som har fått oppholdstillatelse i Norge, skal reise
21 hjem til sine respektive hjemland når forholdene gjør det forsvarlig.
22

23 Å oppgi falsk identitet overfor norske myndigheter er å anse som en kriminell handling som
24 kvalifiserer til utvisning. Tvungen retur av asylsøkere med avslag kan finne sted til
25 opprinnelseslandet, antatt opprinnelsesland eller et annet land i den regionen vedkommende antas å
26 ha kulturell tilknytning til. Norge bør fremforhandle returavtaler med en lang rekke land, og dette
27 kan kobles til den generelle bistandspolitikken.
28

29 Behandlingstiden for asylsøknader må ned. Det er ikke akseptabelt at folk skal oppholde seg i
30 asylmottak i flere år mens de står i kø hos utlendingsforvaltningen. Dette er særdeles viktig når barn
31 er involvert. Asylsøknader bør behandles i løpet av maksimalt seks måneder, og asylsøkere skal sitte i
32 lukkede asylmottak i påvente av ferdigbehandlet søknad og avklart identitet. FrP mener dagens
33 organisering av utlendingsforvaltningen i to forvaltningsorganer, er uhensiktsmessig, og vil at klager i
34 utlendingssaker skal sluttbehandles i en egen forvaltningsdomstol.
35
36

37 **Integrering**

38 Fremskrittspartiet grunnholdning er lik behandling av nordmenn og innvandrere. Alle skal ha samme
39 rettigheter og plikter i sine forhold til fellesskapet i Norge, uavhengig av etnisk bakgrunn. En restriktiv
40 innvandringspolitikk med aktiv integrering og tilpasning til norske samfunnsforhold vil forebygge
41 motsetninger og konflikter.
42

43 Det å stille krav til innvandrere, er å vise dem respekt. Gjennom å stille krav til innvandrere om å
44 gjennomføre norsk- og samfunnskunnskapsundervisning og arbeidstrening som vilkår for å få
45 offentlige ytelser, som f.eks. sosialhjelp, vil kommunikasjonen mellom nordmenn og innvandrere, og
46 mellom innvandrere fra ulike opprinnelsesland, sikres ved at norsk blir et felles språk for alle. Vi
47 mener statusen på kursene i norsk og samfunnskunnskap må heves vesentlig, slik at de som har
48 gjennomført og bestått møter et arbeids- og samfunnsliv som tar vel imot dem.
49

50 Gode kunnskaper i norsk er også et viktig grunnlag for innvandrere for å få innpass på
51 arbeidsmarkedet, og dermed gjøre det mulig å oppnå en ordinær yrkeskarriere.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

For å kunne bli norsk statsborger og for å få stemmerett bør det i hovedsak stilles krav om selvforsørgelsesevne, samfunnsforståelse og tilstrekkelige norskkunnskaper. Det må også stilles krav om minimum ti års botid, regnet fra tidspunktet for innvilgelse av søknad om oppholdstillatelse. Hvis søker er gift med norsk borger, er kravet om botid minimum fem år.

Fremskrittspartiet vil:

- at Norges mottak av mennesker fra land utenfor den vestlige kulturkrets begrenses kraftig. Dette omfatter familieinnvandring flyktninger, asylsøkere og de som gis opphold av humanitære årsaker
- innføre en aktiv integreringspolitikk som bygger på de reglene, normene og verdiene som skal være felles for hele befolkningen, og som må gå foran hensynet til enkeltgrupper
- at kriteriene for å gi asyl skal tolkes strengt og innvandringsstoppen håndheves effektivt
- innføre kommunal vetorett mot etablering av asylmottak
- begrense familieinnvandringsordningen til ektefelle over 24 år, og egne barn under 18 år
- at de som kommer til Norge som resultat av familieinnvandring ikke gis rett til ny eller videre familieinnvandring.
- innføre språk- og kunnskapstest som voksne familieinnvandrere må bestå i hjemlandet før de kan få opphold i Norge
- ha respekt for kirkerommet, men ikke akseptere kirkeasyl
- at mottak og bosetting av flyktninger må avgjøres av den enkelte kommune selv og ikke kunne pålegges av statlige myndigheter
- gå kritisk gjennom offentlig støtte til organisasjoner og foreninger hvor etnisk bakgrunn eller felles hjemland er kriterium for medlemskap og for organisasjonens plattform
- at de som innvilges beskyttelse gjennom asyl eller oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, kun får midlertidig oppholds- og arbeidstillatelse, og følgelig må reise hjem når forholdene i hjemlandet er trygge
- skjerpe regelverket for alle transportører som bringer asylsøkere uten identitetspapirer til Norge
- at innvandrere og asylsøkere som kommer fra områder med stor sykdomsrisiko, gjennomgår en obligatorisk helsetest

Nordmenn i utlandet

Fremskrittspartiet konstaterer at mange, og stadig flere, nordmenn velger å flytte permanent eller å bo lengre tid i utlandet. Særlig mange pensjonister, både uføre og alderspensjonister, velger dette med sikte på helsebringende effekter på grunn av klima. Men vi ser også en økning i at folk i arbeid velger å bo helt eller delvis i andre land. Dette medfører enkelte problemstillinger, både når det gjelder trygdeytelser, omsorg, rehabilitering og skattemessige forhold.

Alt for mange har blitt satt i en helt umulig situasjon grunnet mangelfulle svar fra diverse offentlige kontorer. Vi registrerer blant annet en forskjellsbehandling fra ligningskontor og folkeregisterkontor avhengig av hvor kontoret måtte ligge. Det er derfor nødvendig å sørge for at Nav Internasjonal er i stand til å gi nødvendig og riktig informasjon til alle. Vi vil derfor i perioden foreta en grundig gjennomgang av internasjonale avtaler og norske lover, med sikte på å legge bedre til rette for nordmenn i utlandet.

FrP mener det grunnleggende må være at man skatter til kun ett land, og at det er landet man skatter til som man skal inneha og opparbeide seg videre rettigheter.

1
2 Det betyr at man enten er skattepliktig til Norge og betaler ordinær skatt hit, eller så er man
3 skattepliktig i landet man har flyttet til. Det skal ikke ilegges kildeskatt på pensjon til nordmenn som
4 er skattemessig utflyttet.

5
6 Pensjonsytelser er individuelt opparbeidede rettigheter. Disse skal ikke avkortes, selv om
7 pensjonisten velger å bosette seg i land med lavere kostnadsnivå enn Norge.

8
9 Nordmenn som er bosatt i utlandet, men som har rettigheter til norske helsetjenester gjennom
10 frivillig deltakelse i folketrygden, eller fordi de foreløpig ikke er skattemessig utflyttet, gis mulighet
11 for å oppholde seg i Norge utover fastlagte tidsperioder dersom de er til nødvendig helsemessig
12 behandling.

13
14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • vurdere sentral behandling av skattespørsmål
- 16 • forbedre godkjenningsrutiner når det gjelder ytelser i utlandet
- 17 • sørge for økt kompetanse ved Nav Internasjonal
- 18 • motarbeide enhver form for dobbeltbeskatning av utflyttede nordmenn
- 19 • at opparbeidet pensjon blir behandlet som en personlig rettighet, som fritt kan tas med ut av
- 20 landet
- 21 • gjennomgå toll- og avgiftsregler for hjemflytting til Norge

22
23
24
25

26 **FORSVAR OG SIKKERHET**

27
28 Ivaretagelse av innbyggernes sikkerhet er en av statens grunnleggende oppgaver, og den
29 opprinnelige grunnen til at stater ble dannet.

30
31 Forsvarspolitikken skal til enhver tid utformes med basis i den sikkerhetspolitiske situasjonen.
32 Forsvarets struktur og innretning må derfor bestemmes av utviklingen i trusselbildet og langsiktige
33 sikkerhetspolitiske behov, og ikke en på forhånd gitt kostnadsramme slik tilfellet er i dag.
34 Fremskrittspartiet vurderer Norges sikkerhetspolitiske situasjon ut fra ulike aspekter og kriterier. Det
35 grunnleggende forhold er Norges geopolitiske plassering, hvor man ligger mellom USA, Russland og
36 det europeiske kontinent.

37
38 Historisk har det vært av interesse for stridende parter å kunne benytte baser på norsk jord i
39 forbindelse med kampen om sjørutene i Nord-Atlanteren, eller for å hindre fienden i å etablere
40 tilsvarende baser.

41
42 Etter Sovjetunionens oppløsning er den relative betydning av nordområdene økende for Russland.
43 Dette er også synliggjort gjennom økt russisk militæraktivitet langs norskekysten de siste årene. I
44 tillegg til de viktige fiskeriressursene i regionen er det avdekket store og verdifulle forekomster av
45 olje og gass i havområdene utenfor Nord-Norge og Russland. Grense-, suverenitets- og
46 ansvarsforholdene i disse områdene må avklares for å redusere risiko for konflikt og krise. Norge må i
47 første omgang kunne håndtere en eventuell krise i nordområdene med egne ressurser.

48
49 Forsvarsplanleggingen må organiseres ut fra en erkjennelse av at forsvarsstrukturer er tidkrevende å
50 endre, men sikkerhetsbildet kan endre seg raskt. All historisk erfaring viser at militære konflikter
51 oppstår plutselig og overraskende. De strukturer og kapasiteter som bygges opp, må således være

1 fleksible og inneholde et element av overdekning i forhold til det aktuelle trusselbildet i perioder
2 med lavspenning.

3
4 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er i tillegg preget av internasjonal terrorisme, spredning av
5 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Trusselvurderinger de siste 3-4 år viser at Norge er
6 utsatt og at trusselnivået er hevet.

7
8 Terroren har på den annen side samlet nasjoner som tidligere sto mot hverandre. Nasjoner er nå mer
9 opptatt av å ivareta egen sikkerhet, samt å skape relasjoner til andre land for å sikre en bred front
10 mot terror. Det er viktig at Norge tar aktiv del i kampen mot terror med deltakelse i internasjonalt
11 samarbeid og internasjonale operasjoner.

12
13 Globaliseringen har også gitt nye utfordringer som spredning av epidemiske sykdommer, organisert
14 kriminalitet og religiøs fundamentalisme. Avstandene blir kortere og samhandelen har økt. Dette har
15 gjort oss mer sårbare som enkeltstater og enkeltmennesker.

18 **Alliansepolitikk – NATO**

19 NATO er hjørnesteinen i Norges sikkerhets- og forsvarspolitiske forankring. Norge bør aktivt
20 stimulere til samtrening og øving innen NATO og med styrker fra europeiske land.

21
22 NATOs fokus har i det siste dreid mer mot ivaretagelse av sikkerhet i NATOs nærområder, og det er i
23 Norges interesse å videreutvikle og styrke denne tendens. Vi ønsker å øke nærvær av og trening for
24 allierte styrker i Norge.

25
26 Bilaterale forsterkningsavtaler vil også i fremtiden være en avgjørende del av norsk
27 sikkerhetspolitikk. Det er spesielt viktig å videreføre og utvikle det strategiske partnerskapet med
28 viktigste allierte USA, men også med andre sentrale allierte. Et viktig element i et slikt partnerskap er
29 forhåndslagring av amerikansk militært utstyr og tilhørende avtaler. Det er også viktig å videreføre
30 amerikansk trenings- og øvelsesvirksomhet i Norge, samt et effektivt etterretningssamarbeid.

31
32 USA retter i større grad politisk og militær oppmerksomhet mot andre områder, og reduserer blant
33 annet sin tilstedeværelse i Europa. Dette medfører at vi i større grad selv må være forberedt på å
34 ivareta vår sikkerhet

35
36 Nordsjøstrategien omfatter Storbritannia, Nederland, Tyskland, Norge og Danmark, og innebærer økt
37 satsing på flernasjonale løsninger ved anskaffelser, drift og vedlikehold, kommando- og
38 kontrollsystemer, opplæring, trening og øving, og operasjoner for alle forsvarsgrener. Dette må etter
39 Fremskrittspartiets mening likevel ikke bryte med vårt samarbeide med USA.

40
41 Gjennom medlemskap i EU og deltakelse i NATOs Partnerskap for Fred (PFP) har Sverige og Finland
42 sin sikkerhetspolitiske plattform. Utviklingen av det svenske og finske forsvaret vil fortsatt være av
43 stor betydning for Norge. Den nye situasjonen gir muligheter for et økt samarbeid mellom våre lands
44 forsvar som et supplement til vårt NATO-medlemskap, men kan ikke utgjøre en erstatning for dette.

45
46 Samarbeid med andre nasjoner må imidlertid ikke medføre at vi gjør oss avhengige av disse for å
47 ivareta våre viktigste sikkerhetsinteresser.

49 **Fremskrittspartiet vil:**

- 50 • sikre fortsatt norsk medlemskap og innflytelse i NATO gjennom aktiv deltakelse i de politiske
51 og militære fora

- 1 • sikre en fortsatt sterk allianse med USA som vår næreste allierte
- 2 • sikre at allierte fortsatt nytter Norge som øvingsland og oppmuntre våre viktigste allierte til
- 3 forhåndslagring på norsk jord

6 Det norske forsvar

7 Trusselbildet kan endres raskere enn vår evne til å forsvare oss. Vi må derfor være i stand til å
8 forsvare de verdier vi står for og de verdier vi forvalter.

9
10 Norges evne til å håndtere en eventuell invasjon eller en militær aksjon mot norsk territorium er
11 svekket. Det er avgjørende at denne evnen gjenvinnes. Den generelle forsvarsstrukturen må ses i
12 forhold til nye trusler. Andre trusselbilder mot mer urbane strøk og infrastruktur, samt
13 oljeinstallasjoner mv. må også vektlegges.

14
15 Forsvaret må både kunne håndtere trusler og utfordringer mot vårt territorium, spesielle objekter og
16 installasjoner, og et bredt spekter av terrortrusler. Dette vil stille krav til at Forsvaret til enhver tid er
17 forberedt på raskt å kunne flytte enheter til områder som utsettes for trusler eller aksjoner. I tillegg
18 til fleksibilitet og tilgjengelighet er vi også avhengige av at Forsvaret er til stede i betydelig større grad
19 i nordområdene. Tilstedværelse signaliserer både vilje og evne til å ivareta våre interesser.

20
21 Forsvaret bør også være forberedt på å forsterke kapasiteten ved kriser. Tidligere vernepliktige og
22 befal må organiseres i reservestyrker som kan kalles inn ved behov.

23
24 Utdanning av befal tar mange år, og befalskorpset er Forsvarets viktigste ressurs. Utdanning, øvelse
25 og bruk må gis prioritet, slik at befalet er i stand til å fylle sin rolle i krigsorganisasjonen og i
26 internasjonal tjeneste. Militære har en jobb som stiller spesielle krav og utsetter for spesielle
27 belastninger. Det betyr også at staten er forpliktet til å ivareta spesielle behov. Unntak fra lover og
28 regler i arbeidslivet kan være nødvendig, men disse skal kompenseres økonomisk. Veteraner har
29 påtatt seg ekstraordinære belastninger for samfunnet. Dette skal anerkjennes, og veteranenes
30 spesielle behov for oppfølging skal ivaretas.

31
32 Heimevernet er en viktig del av det norske forsvar. Heimevernet kan i langt større grad enn i dag bli
33 brukt til å løse ulike oppgaver i ulike deler av landet, i samarbeid med politiet. Flere av disse
34 oppgavene vil kreve nytt utstyr og nye ferdigheter. Det vil også kreve befal med variert kompetanse.

36 Dissens 16: Mindretallet vil ha med:

37 Verneplikten er et grunnleggende fundament i vårt forsvar. Det gir tilgang på det ypperste av norsk
38 ungdom, og er en god rekrutteringsbase for senere karriere i Forsvaret. Verneplikten gir også
39 Forsvaret en forankring i hele folket, bidrar avgjørende til forsvarsviljen, og viser at forsvar av
40 landet er en grunnleggende og felles oppgave. Samarbeidet med organisasjoner som bidrar til
41 forsvarsevne og –vilje skal fortsette. Særlig bør samarbeidet med reserveoffiserer vektlegges.

43 Fremskrittspartiet vil:

- 44 • sikre at Forsvaret til enhver tid har nødvendig materiell og kompetent personell for å løse de
- 45 pålagte oppgaver
- 46 • sikre at Forsvaret gjennom verving har et tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag for å løse pålagte
- 47 oppgaver

49 Dissens 17: Mindretallet vil ha punktet over erstattet med:

- 50 • sikre at Forsvaret gjennom verneplikt og verving har et tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag for
- 51 å løse pålagte oppgaver

- 1 • sikre at befalskorpset får forutsigbare arbeidsforhold og utdanningsløp, at merbelastninger
- 2 gis rimelig kompensasjon, og sikre at de tjenestegjørende får bedre økonomiske
- 3 godtgjørelser
- 4 • at økonomiske rammer og bemanning må dimensjoneres i henhold til oppgaver
- 5 • øke utholdenhet og kapasitet i Hæren ved å utnytte reservestyrker bedre
- 6 • revurdere dagens ordning hvor Forsvarssjefen er integrert med Forsvarsdepartementet
- 7 • bedre evnen til informasjonskrigføring
- 8 • redusere støttefunksjoner, for å bedre den operative evne
- 9 • sikre en stor og stabil tilstedeværelse av militære styrker i nordområdene
- 10 • at Forsvarets ressurser fleksibelt skal kunne støtte andre etater i kriser, men dette skal ikke
- 11 gå på bekostning av Forsvarets primære oppgaver
- 12 • videreføre arbeidet med anskaffelse av u-båter
- 13 • sikre et moderne kampflyvåpen, men finansiering av nye kampfly må ikke gå på bekostning
- 14 av øvrig drift og oppgaveløsning.
- 15 • at beredskap og responstid forbedres og at våre styrker er reelt tilgjengelige ved behov
- 16 • sikre tilfredsstillende treningsstandard både blant tjenestegjørende og reservestyrker
- 17 • reetablere innsatsstyrkenes kapasitet i Heimevernet
- 18 • sikre tilfredsstillende treningsstandard og beredskap i Heimevernet
- 19 • etablere et bredt sammensatt Nasjonalt Sikkerhetsråd med sikte på en mest mulig effektiv
- 20 løpende håndtering av grensesnittet mellom sikkerhets- og forsvarspolitikken, og mellom
- 21 fagmilitære råd og politiske beslutninger.
- 22 • at større investeringer må finansieres utenfor det ordinære forsvarsbudsjett

23
24

25 Internasjonale operasjoner

26 Fremskrittspartiet mener Norge aktivt bør bidra med styrker i fredsbevarende og fredsskapende
27 operasjoner. Forutsetningen er at mandatene er utformet slik at styrken har mulighet til å løse
28 oppdragene, og at de er tidsbegrensede. Kostnadene ved slike operasjoner skal også bevilges
29 særskilt.

30

31 Norge bør primært delta i internasjonale operasjoner basert på vedtak i FNs sikkerhetsråd.
32 Humanitære hensyn kan imidlertid tilsi at Norge også støtter operasjoner ledet av NATO eller
33 koalisjonsstyrker, selv om disse på grunn av vetoretten ikke er godkjent av FNs sikkerhetsråd. Vil
34 Norge ha hjelp utenfra, må vi også være villig til å bidra ute. Internasjonale operasjoner gir dessuten
35 verdifull erfaring for norsk, militært personell.

36

37 Personell som frivillig tegner kontrakt for deltakelse i Norges kontingenter til internasjonale styrker
38 for FN og/eller NATO, må kunne få kontrakter av mer enn ett års varighet, og få anledning til
39 ytterligere kontraktsfornyelse ved skikkethet og behov. Dette for å få økte innslag av mer erfarent og
40 modent personell i de styrker som skal operere sammen med andre utenlandske styrker i
41 internasjonale operasjoner.

42

43 Samhandling med utenlandske allierte styrker gjennom felles trening, operasjoner og
44 materiellsamarbeid er avgjørende for å sikre høy kvalitet på norske bidrag i internasjonale
45 operasjoner. Norske styrker i utlandet må videre sikres nødvendig og hensiktsmessig militært
46 materiell, herunder pansrede kjøretøy, som gjør det mulig å gjennomføre oppdraget på en effektiv,
47 sikker og hensiktsmessig måte.

48

49 Det er viktig at samfunnet gir veteraner den anerkjennelsen de fortjener for den jobben de gjør på
50 vegne av den norske stat.

51

1 Skadde veteraner og deres pårørende skal gis oppfølging og støtte slik at de ikke opplever byråkrati
2 og skjemavelde som en merbelastning. Norske soldater som blir psykisk eller fysisk skadet i tjeneste
3 for Norge, skal bli ivaretatt både medisinsk og økonomisk, og man skal bli tilbudt tilpasset oppfølging
4 i forhold til arbeid eller utdanning.

5
6 Fremskrittspartiet vil arbeide for det blir etablert en tilfredsstillende erstatningsordning for dem som
7 ikke kan rehabiliteres fullstendig, slik at disse skal kunne opprettholde en verdig livssituasjon.

8
9

10 **Terror – samfunnssikkerhet**

11 Det nye sikkerhetspolitiske bildet er preget av internasjonal terrorisme, spredning av
12 masseødeleggelsesvåpen og uforutsigbare trusler. Dette vil også kunne ramme Norge og norske
13 interesser i utlandet.

14
15 Utviklingen i samfunnet med nye former for risiko, sårbarhet og trusler krever ny årvåkenhet og
16 stadig tilpassing av sikkerhetstiltak og beredskap fra den øverste administrative og politiske ledelse.
17 Det ligger store utfordringer innenfor områder som blant annet informasjons- og
18 kommunikasjonsteknologi, kraftforsyning, transport, forsyninger, olje- og gassvirksomhet, smittevern
19 og vannforsyning.

20
21 Det er nødvendig med styrket fokus på alle aspekter ved samfunnssikkerheten. Vi vil derfor arbeide
22 aktivt for at Norge skal kunne møte det nye trusselbildet gjennom gode beredskapsplaner, nødvendig
23 verneutstyr, materiell og personell.

24
25 Det er nødvendig med nært samarbeid og koordinert innsats fra sikkerhetstjenestene, politiet og
26 Forsvaret. Nasjonalt er det i utgangspunktet en politioppgave å bekjempe terrorisme. Forsvaret må
27 likevel være forberedt på å støtte, utfylle eller overta politiets oppgaver i ekstraordinære situasjoner.
28 Bruk av militære styrker innenlands i fredstid vil kun skje etter rekvisisjon fra politiet eller andre
29 myndigheter. Ressurser og personell må kunne anvendes fleksibelt mellom etater.

30
31

32 **Sivil beredskap**

33 Det er viktig med et tilstrekkelig utbygget sivilforsvar, da katastrofer, terror, væpnede konflikter og
34 krig vil ramme sivilbefolkningen sterkt. Forsvaret skal støtte det sivile samfunn i krisesituasjoner og
35 være øvet for dette formål som en del av totalforsvarsinnsatsen. Videre vil en ordening hvor både
36 Forsvaret og sivile aktører utfører redningstjenesten, føre til styrket kvalitet. Hensynet til hva som gir
37 best tjeneste, skal være retningsgivende, derfor vil vi arbeide aktivt for en landsdekkende tjeneste.

38
39 Det moderne Norge er sårbart og lite robust. Konsekvensene av gjennomførte sårbarhetsanalyser må
40 omsettes i prioriterte mål for å redusere virkningen av økt sårbarhet. Det må i større grad tas hensyn
41 til dagens og fremtidens teknologi i beredskapsmessig sammenheng. Det er derfor nødvendig å sikre
42 viktige samfunnsfunksjoner mot terrorhandlinger, organisert kriminalitet, internasjonal hacking m.m.
43 Fremskrittspartiet vil arbeide for en sterk og dynamisk kombinasjon av sivile og militære ressurser og
44 tiltak.

45
46 Økt transport av olje fra Nordvest-Russland samt økt oljeutvinning i Norskehavet og Barentshavet vil
47 kreve en styrking av oljevernberedskapen i disse havområdene. Kystvakten og Luftforsvaret har
48 viktige oljevernfunksjoner i nordlige havområder. Det må sikres en forsvarlig finansiering av disse
49 oppgavene langs hele norskekysten.

50

1 Fremskrittspartiet mener at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), i likhet med
2 Riksrevisjonen, bør få en tilsyns- og kontrollrolle opp mot offentlig forvaltning. Dette inkluderer stat,
3 fylke, kommuner og Regjering. DSB skal rapportere direkte til Stortinget.

4
5 Frivillige beredkapsorganisasjoner må i større grad stimuleres. Disse har høy sektorkunnskap og er
6 generelt samfunnsberedskapmessig viktig. Moms og avgiftsfritak er viktige og gode stimuli.

7
8 FrP vil legge til rette for årlige samhandlingsøvelser med helse, brann, forsvar og politi.
9

12 **FAMILIEPOLITIKK**

13 For Fremskrittspartiet er familien et naturlig, verdifullt og grunnleggende element som utgjør viktige
14 rammer for barns oppvekst og fremtid. Vi anser familien for å være en svært viktig tradisjons- og
15 kulturbærer, og mener familiens stilling i det norske samfunnet skal styrkes fremfor at det offentlige i
16 stadig større grad ønsker å ta avgjørelser for familien.

17
18 Utgangspunktet og forutsetningen for ethvert familieforhold er at det bygger på frivillighet. Barn har
19 rett til begge sine foreldre og foreldrene må derfor ved samlivsbrudd likestilles i sine plikter og
20 rettigheter.

21
22 Alle par har en rett til å innrette seg på den måten de selv finner best. De som selv velger
23 samboerskap som sin form, må også selv eventuelt sørge for å sikre seg nødvendige rettigheter. FrP
24 tar sterk avstand fra ekteskap som inngås under tvang.

25
26 Høye skatter og avgifter fører til at begge foreldre som regel må ha inntektsbringende arbeid for å
27 opprettholde den alminnelige levestandarden. Gjennom reduksjon i skatter- og avgifter, og mer
28 fleksible arbeidstidsordninger, gjøres det enklere å kombinere familieliv, omsorg for barn, syke eller
29 eldre familiemedlemmer, med arbeid.

30
31 Det å få barn har i seg selv en stor egenverdi, samtidig som samfunnet er avhengig av at det settes
32 barn til verden. For å stimulere til flere barnefødsler og for å gi familiene mulighet til å velge å være
33 hjemmearbeidende med barn, er det nødvendig å kunne opparbeide seg rett til økonomiske og
34 sosiale rettigheter gjennom arbeid i hjemmet.

35
36 Fødselspermisjon skal videreføres, men opptjeningen baseres på foreldrenes samlede inntekt. Hvem
37 av foreldrene som skal være hjemme med barnet og hvor lenge, bestemmes av foreldrene selv. Ved
38 småbarnsadopsjon gjelder samme permisjonsregler som ved fødselspermisjon.
39

40 **Dissens 18: Mindretallet vil ha med følgende tekst:**

41 Vi er av den oppfatning at et barn får den beste oppveksten ved å vokse opp med foreldre av ulikt
42 kjønn, og ønsker derfor å begrense homofiles adgang til adopsjon.

43
44 Familien bør i større grad kunne tilpasse og organisere hverdagen ut fra den enkelte families behov.
45 Vi vil derfor i småbarnsperioden prioritere valgfrihet ved å tilby et større mangfold av fleksible og
46 alternative barnehager.

47
48 FrP ønsker at det skal være et mangfold i det pedagogiske innholdet i barnehagetilbudet og vi stiller
49 oss derfor positivt til lese- og skriveopplæring i barnehagene. God grunnbemanning og en stabil
50 bemannings situasjon er en forutsetning for gode barnehager.
51

1 Offentlige og private barnehager gis reell likebehandling.

2

3 Statlig kontantstøtte erstattes av en kommunal kontantstøtte til foreldre som ønsker eller trenger
4 alternativer til barnehage. Barnetrygden skal indeksreguleres årlig og utbetales via skatteseddelen.

5

6 For ytterligere å unngå at et valg om hjemmearbeid skal føre til redusert familieøkonomi og avkorting
7 i fremtidige pensjonsforhold, ønsker vi å innføre ektefelledelt beskatning i den perioden
8 kontantstøtten benyttes. Dette utligner skattetrykket mellom én- og toinntektsfamiliene, og gjør det
9 mulig for den som velger å være hjemme med barn, å opptjene pensjonspoeng. Vi vil lovfeste retten
10 til barnehageplass fra barnet er 1 år, uavhengig av når på året barnet er født.

11

12 Det må skilles mellom barns skolegang og barns fritid. Skolefritidsordninger kan med fordel overlates
13 til private tilbydere eller frivillige organisasjoner. Vi ønsker å utvide skoledagen, slik at behovet for
14 skolefritidsordning i realiteten vil minke.

15

16

17 **Barnevern**

18 Det er alltid foreldrenes ansvar og plikt å gi barn den tryggheten, omsorgen og kjærligheten barn
19 trenger for å vokse opp til å bli selvstendige og ansvarsfulle individer. Virkeligheten er dessverre ikke
20 alltid slik. Derfor må vi ha gode ordninger som beskytter og hjelper de familiene og barna som
21 trenger det.

22

23 Vi ønsker å styrke det kommunale barnevernet og vil innføre en deling av tjenesten. Den ene delen
24 vil kalles forebyggende Familievern. Denne avdelingen skal jobbe forebyggende i samarbeid med
25 familie, skole, barnehage og andre kommunale instanser. Tanken er å finne løsninger og tiltak som
26 gjør at en eventuell omplassering reduseres eller faller bort.

27

28 Noen ganger vil det være nødvendig å ta barnet ut av hjemmet, først da trer barnevernet inn. Da
29 handler det om å beskytte barns rettigheter, selv om det går på bekostning av de voksnes interesser
30 og bekvemmelighet. Barnevernet skal likevel alltid involvere og vurdere nærmeste familie og
31 familiens nettverk som barnet allerede kjenner, som fosterhjem og barnet skal delta og ha innflytelse
32 på det som angår dem. Barnevernet skal iverksette tiltak som sørger for å ivareta barnets rettigheter,
33 samtidig som at barnevernet forsikrer seg om at det tilbudet som blir gitt, er bedre enn det man
34 kommer fra.

35

36 Skifte av saksbehandlere innen familievern/barnevern bør være en rettighet for borgerne, da dette
37 kan begrense saker om omsorgsovertakelse dersom det bare viser seg at samarbeidet er vanskelig.
38 Barnevernet bør ikke gjennomføre enesamtaler med barn i saker vedr vold/sekstelt misbruk da
39 ledende spørsmål kan villedde barna til å skape en sannhet. Det bør være en tilstede som ikke jobber
40 med saken. Slike samtaler bør spilles inn på bånd.

41

42 Barn med sammensatte problemer har behov for flere tjenester, da må disse tjenestene samarbeide.
43 Vi vil styrke både barnas og foreldrenes rettssikkerhet, samtidig som vi vil gi barna rett til å slippe
44 samvær med sine biologiske foreldre, dersom dette er til fare for barnet eller mot barnets ønske. Vi
45 vil oppheve den todelte ansvars- og finansieringsformen som barnevernet i dag er underlagt.

46

47 Fysisk og psykisk misbruk, herunder kjønnslemlestelse av barn, er et alvorlig overgrep. Slikt misbruk
48 må bekjempes med langt større ressurser enn hittil og strafferammene må skjerpes. For å få stoppet
49 kjønnslemlestelse er det viktigste tiltaket å innføre obligatorisk underlivsundersøkelser for alle barn i
50 risikogrupperne. Volds- og overgrepssaker mot barn skal alltid prioriteres.

51

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • innføre ektefelledelt beskatning
3 • at kostnader ved samvær skal vektlegges ved beregning av barnebidrag
4 • at alle godkjente barnehager skal likebehandles fra det offentlige
5 • at barns rettigheter skal styrkes
6 • at ved samlivsbrudd likestilles foreldres plikter og rettigheter
7 • likestille godkjente omsorgsformer

8
9

10 **Aleneboere**

11 Svært mange mennesker i Norge bor av ulike grunner alene. Det betyr at de kun har en inntekt som
12 skal dekke kostnader til bolig og øvrige behov.

13

14 På grunn av et generelt høyt kostnadsnivå, opplever mange aleneboere at de befinner seg i en
15 økonomisk krevende situasjon. Fremskrittspartiet ønsker i størst mulig grad politiske løsninger som
16 er generelle, men som samtidig ivaretar interessene til ulike grupper mennesker.

17

18 Eksempelvis vil vi:

19

- 20 - Redusere el-avgiften
21 - Redusere inntektsskatten
22 - Redusere bilavgifter
23 - Redusere krav til egenfinansiering av bolig
24 - Øke boligbygging som vil føre til lavere boligpriser
25 - Fjerne krav i plan- og bygningsloven, noe som vil føre til lavere boligpriser
26 - Fjerne eiendomsskatten
27 - Avvikle NRK-lisensen

28

29 I tillegg mener FrP at gebyr knyttet til bolig i størst mulig grad skal differensieres, ved at det betales
30 for målt forbruk, og ikke etter stipulert forbruk basert på boligens areal.

31

32

33

34 **HELSE OG OMSORG**

35

36 Alle velferdsordninger som folk har rett til i ulike livs-, arbeids- og helsesituasjoner, henger nært
37 sammen og griper til dels inn i hverandre. For å sikre en god samhandling og tilby løsninger som både
38 er de beste, og de økonomisk mest fornuftige, må alle utgifter samles i samme budsjett og på samme
39 forvaltningsnivå. Fremskrittspartiet vil derfor samle alle velferdsutgifter hos staten, slik at det
40 uverdige spillet hvor staten og kommunene forsøker å velte utgifter over på hverandre, opphører.

41

42 Det at staten skal dekke utgifter til velferds-, helse- og omsorgstjenester, fordrer verken offentlig
43 tjenesteproduksjon eller avkall på mangfold og konkurranse mellom ulike tjenesteleverandører.

44

45 Derfor bør det gjennomføres en velferdsreform med et klart organisatorisk skille mellom bestiller- og
46 betalingsfunksjonen på den ene side, og tjenesteproduksjonen på den annen. Prinsippet må være at
47 staten betaler for tjenesten på vegne av den personen som er tildelt en tjeneste, slik at brukeren selv
48 velger tjenesteproducent.

49

1 Dagens situasjon med lange helsekøer er ikke akseptabel. Kapasiteten i helsevesenet, både offentlig
2 og privat, må benyttes slik at køene kan fjernes. Dette gjelder både innenfor spesialisthelsetjenesten,
3 rusomsorgen, rehabilitering, psykiatri og kommunale omsorgstjenester. Ledig kapasitet i utlandet bør
4 også kunne benyttes.

5
6 Produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester. For å sikre god kvalitet og
7 forsvarlig kvantitet bør alle tjenesteytere likebehandles av bestiller/betaleransvarlig uavhengig av om
8 de er privat eller offentlig drevet. Slik likebehandling vil stimulere til kreativitet og konkurranse om å
9 være best på kvalitet.

10
11 Rituell omskjæring av barn er en krenkelse av barnets kropp, uten at barnet selv har mulighet til å gi
12 et reelt samtykke til inngrepet. Dette er et unødvendig, irreversibelt medisinsk inngrep med risiko for
13 helseskade, som også er stigmatiserende med hensyn til senere valg av tro/livssyn. FrP vil derfor
14 sette en aldersgrense på 18 år for rituell omskjæring.

15
16 For at brukerne skal kunne gjøre gode og riktige valg er det viktig at man videreutvikler
17 kvalitetsindikatorer. Det betyr at både ventetid, resultatoppgjøret, infeksjonsfare, antall utførelser
18 med mere kan legges til grunn for pasientens valg. Det bør også utvikles et system hvor pasientene
19 kan melde tilbake sine erfaringer, slik at dette kan legges til grunn for læring i helsetjenesten og for
20 andre pasienters vurdering.

21
22 For å sikre en forsvarlig kvalitet hos alle tjenesteprodusenter, enten offentlige eller private, må dette
23 utføres av uavhengige tilsyn.

24
25 Vi ønsker en helhetlig tilnærming til samfunnets totale utgifter. Det er unødvendig at det offentlige
26 må betale ut sykepenges for personer på venteliste til enkel behandling, dersom det fins ledig
27 kapasitet til å få behandlingen utført. Vi vil prioritere raskere behandling, for å få personer tidligere
28 tilbake i jobb.

29
30 Bedrifter som innenfor dagens system betaler for nødvendig medisinsk behandling for sine ansatte,
31 bør få fradrag for dette på skatten.

32
33 Fremskrittspartiet ønsker et mangfoldig helsetilbud der pasientenes trygghet og valgfrihet ivaretas.
34 Vi er også åpne for medisiner og behandlingsformer utenfor tradisjonell skolemedisin.

35
36 Der hvor positive effekter kan dokumenteres, vil vi også i større grad kunne åpne for offentlig
37 finansiering.

38
39 Det er mange alvorlig syke og døende personer som ikke får den nødvendige omsorg og hjelp i livets
40 siste fase. FrP er opptatt av å styrke dette tilbudet både for voksne og barn, og er av den oppfatning
41 at etablering av hospiceplasser vil kunne bedre kvaliteten på tilbudet i form av å gi helhetlig omsorg i
42 et miljø preget av ro, verdighet og tid til både pasient og pårørende. Vi vil derfor legge til rette for
43 etablering av hospice som gir gode tilbud over hele landet.

44
45

46 **Eldreomsorg**

47 For Fremskrittspartiet handler eldreomsorg om mennesker som på grunn av sykdom eller svekkelse
48 kombinert med aldring, har behov for behandling, pleie og/eller praktisk bistand. Alder er således
49 ikke et selvstendig kriterium i denne sammenhengen.

50

1 Det er en offentlig oppgave å tilrettelegge og finansiere eldreomsorgen. En god eldreomsorg ikke skal
2 være avhengig av god eller dårlig kommuneøkonomi. Vi vil derfor at staten skal ha
3 finansieringsansvaret for eldreomsorgen, og at offentlige og private aktører skal ha mulighet til å
4 konkurrere på like vilkår om tjenestetilbud. Eldreomsorg skal ytes ut fra at alle mennesker er
5 likeverdige, og med respekt for den enkeltes verdighet.
6

7 Eldre pleietrengende må få muligheten til å bo hjemme så lenge de ønsker, og det er forsvarlig. For å
8 få til dette må det legges til rette for gode hjemmetjenester. Vi ønsker brukervalg på hjemmehjelp og
9 hjemmesykepleie, slik at de eldre selv skal kunne velge hvilken tjenesteyter som skal komme hjem til
10 dem, og velge bort tilbud de er misfornøyde med.
11

12 Vi vil ha en omsorgslønsordning for hele landet slik at pleietrengende også kan velge en av sine
13 nærmeste til å utføre tjenestene.
14

15 Fremskrittspartiet viser til at det er grundig dokumentert at forebyggende hjemmebesøk har ført til
16 bedret livskvalitet, bedret funksjonsevne, færre innleggelse på sykehus, og redusert dødelighet hos
17 de eldre. Derfor vil vi innføre tilbud om oppsøkende forebyggende hjemmesykepleie for personer
18 over 75 år.
19

20 Fremskrittspartiet ønsker en sterkere satsing på hverdagsrehabilitering etter modell fra prosjektet
21 "Længst mulig i eget liv" i Fredericia kommune i Danmark. Det innebærer at når en bruker melder om
22 behov for bistand fra det offentlige, så settes det inn vesentlige ressurser på å hjelpe brukeren til å
23 bli mest mulig selvhjulpent igjen. Dette er en ny måte å arbeide på i hjemmetjenestene og
24 hjemmehjelpere blir isteden hjemmetrenerne.
25

26 En del eldre mennesker er ensomme og føler seg utrygge ved å bo hjemme selv om de har daglig
27 tilsyn fra hjemmetjenestene. Mange har likevel et funksjonsnivå som gjør at sykehjems plass ikke er
28 det rette tilbudet. Vi vil legge til rette for moderne aldershjemstilbud, Omsorg+, for dem som er for
29 friske for en sykehjems plass, men som føler seg ensomme og utrygge ved å bo hjemme. Dette skal
30 ikke være institusjoner, men boliger som leies eller eies av beboerne, og hvor det sosiale miljøet er
31 en viktig faktor. Det skal være døgnbemanning knyttet til Omsorg+.
32

33 De sykeste eldre må sikres sykehjems plass. Vi ser at det er behov for å bygge ut
34 sykehjemskapasiteten i Norge og gi eldre pleietrengende en lovbestemt rett til sykehjems plass når de
35 har behov for det. Det må opprettes sykehjem med avdelinger som er spesielt tilrettelagt for ulike
36 brukergrupper, og legedekningen må styrkes. Vi vil at private aktører skal kunne tilby
37 sykehjemsplasser på lik linje med kommunene, og de som trenger en plass skal ha mulighet til å velge
38 tilbud også utenfor egen kommune. Når sykehjemmene må konkurrere om brukerne, vil dette heve
39 kvaliteten på tilbudet.
40

41 Eldre pleietrengende har rett til en meningsfylt hverdag og må selv få bestemme når de skal stå opp,
42 legge seg, hva de skal spise, og så langt det er mulig leve livet slik de selv ønsker det. Det skal også
43 gjelde personer som bor på sykehjem.
44

45 Mange eldre par ønsker å fortsette å leve og bo sammen, selv om det oppstår et pleie- og
46 omsorgsbehov hos en av partene. Vi vil arbeide for at eldre par skal få muligheten til fortsatt å leve
47 sammen, også i tilfeller hvor det er behov for å flytte til en mer tilrettelagt bolig eller i institusjon.
48

49 Det er behov for en gjennomgang av egenandelforskriften for opphold i institusjon, og at denne må
50 endres slik at pasienter på sykehjem, som bor på dobbeltrom mot sin vilje, bare betaler 50% av
51 egenandelen.
52

1 For å gi gode tilbud over hele Norge til hjelpen man har behov for, ønsker vi å gi de eldre
2 pleietrengende juridiske rettigheter til pleietjenester. Hvilke tjenester den enkelte skal tilbys skal
3 vurderes lokalt, på bakgrunn av klart definerte kriterier, med basis i den enkelte behov.
4

5 Skal vi oppnå kvalitet i eldreomsorgen er det behov for kompetent arbeidskraft. For å sikre
6 rekruttering av god kompetanse må det derfor gjøres faglig attraktivt å jobbe innen
7 eldreomsorgen.
8

9 Vi ønsker gjennom finansieringssystemet, å tilrettelegge for at omsorgstjenester skal kunne benyttes
10 uavhengig av geografiske grenser når dette er mulig og ønskelig. Tjenester må kunne ytes innenfor
11 gitte kostnadsrammer som gjenspeiler kostnadene der tjenestene ytes, dersom disse ytes utenfor
12 Norges grenser.
13

14 **Fremskrittspartiet vil:**

- 15 • la staten overta ansvaret for å finansiere eldreomsorgen
 - 16 • gi private omsorgsaktører mulighet til å konkurrere med det offentlige tilbud
 - 17 • at kommunene skal ha ansvar for tilretteleggingen av og kvalitet i eldreomsorgen
 - 18 • de eldre pleietrengende kan velge den tjenesteyter de ønsker
 - 19 • innføre krav om vandelsattest for omsorgspersonell i eldreomsorgen
 - 20 • bygge ut sykehjemskapasiteten i Norge slik at de som har behov, får plass
 - 21 • være positive til etablering av sykehjemsplasser i utlandet
 - 22 • utarbeide juridiske rettigheter for dem som har behov for pleie- og omsorgstjenester
- 23
24

25 **Tannhelse**

26 Fremskrittspartiet mener at tannhelsetjenesten må styrkes, både i forhold til økt utdanning av
27 tannhelsepersonell og gjennom bedre refusjonsordninger. Tannlegene må være en integrert del av
28 helsesektorens samhandling. Samhandling er nødvendig både i forhold til pasientsikkerheten,
29 fellesinnsatsen mot livsstilssykdommer og for å sikre pasientenes økonomiske rettigheter. Tennene
30 er en del av kroppen, og sykdom i munnhulen må derfor ses på som en ordinær diagnose.
31

32 Pasienter med svak økonomi og/eller store tannhelseutgifter må gis rett til forsvarlig tannbehandling
33 finansiert av det offentlige
34

35 Pasienter som mottar hjemmesykepleie eller sykehjemstilbud skal kunne fortsette hos sin faste
36 tannlege og at denne refunderes fra det offentlige på lik linje med det en offentlig tannhelseklinikk
37 ville få for samme type behandling.
38

39 **Fremskrittspartiet vil:**

- 40 • opprettholde og videreutvikle satsingen på forebyggende tannhelse, med særlig fokus på
41 unge og syke eldre
- 42 • legge til rette for økt utdanning av tannhelsepersonell
- 43 • stimulere til samhandling mellom tannhelsetjenesten og den øvrige helse- og
44 omsorgstjenesten
- 45 • bedre refusjonsordningene for sykdomsrelatert tannbehandling men på sikt redusere
46 kostnadene til egenandeler på lik linje med øvrig helsebehandling
47
48

49 **Velferdsteknologi**

50 Fremskrittspartiet er positive til bruken av velferdsteknologi. Etter partiets syn er det viktig for
51 innovasjon og utvikling å få til et godt samspill mellom offentlig og privat sektor også på dette

1 området. Det vil være viktig for å kunne videreutvikle smarthusløsninger, ta i bruk ulike sensorteknikk
2 og elektroniske meldesystemer.

3

4 FrP mener at fornuftig bruk av velferdsteknologi til boligløsninger kan gi flere muligheter til å bo i egen
5 bolig enda lenger. Vi vil derfor være en pådriver for at offentlig sektor skal legge til rette for og
6 implementere gode velferdsteknologiske løsninger. Allerede i dag finnes en rekke
7 velferdsteknologiske løsninger som i alt for liten grad er tatt i bruk.

8

9 FrP ønsker å innføre skattefradrag for alderstilpasning av egen bolig (ROT).

10

11 Fremskrittspartiet er tilhenger av å bruke velferdsteknologi for å innføre en mer moderne
12 pårørendepolitikk. Bruken av ny teknologi kan gi mennesker med bistands- eller pleiebehov
13 anledning til å oppleve større trygghet og selvstendighet. Likevel må velferdsteknologi aldri bli en
14 erstatning for omsorg og pleie. Husbankens tilskuddsordninger til omsorgsboliger må sikre
15 finansiering av grunninstallasjon for velferdsteknologi.

16

17 Ved bruk av velferdsteknologi er det viktig at det tas tilstrekkelig personvern hensyn. Mange eldre
18 lider i dag av ervervet mental svikt, og det er viktig at velferdsteknologi som medfører overvåkning
19 kun tilbys til brukere og pasienter som selv ikke motsetter seg dette.

20

21 **Fremskrittspartiet vil**

- 22 • satse på økt bruk av velferdsteknologi

23

24

25 **Primærhelsetjenesten**

26 Fremskrittspartiet viser til at en god primærhelsetjeneste er viktig i forhold til forebygging og
27 behandling av sykdommer. Helse- og omsorgstilbudet som det offentlige har finansieringsansvar for
28 skal være faglig forsvarlig og av god kvalitet.

29

30 Legetjenestene skal organiseres slik at pasientene selv skal kunne velge hvilken lege de skal motta
31 tjenester fra. I et slikt system vil legen få betalt for det arbeidet som utføres og ikke ut fra hvor
32 mange personer legen har på sin liste. Systemet vil også ivareta studenter eller andre som får behov
33 for å konsultere lege under midlertidig opphold på andre steder enn der de under dagens ordning
34 har sin fastlege.

35

36 Det er viktig å ha en god legevaktstjeneste som kan behandle akutte tilstander som skjer utenom
37 vanlig åpningstid for legekantorene. Det er behov for å se på takstsystemet og hva som er til hinder
38 for at legen reiser hjem til enkelte pasienter fremfor at dårlige pasienter må hentes med ambulanse
39 og fraktes til legevaktsentralen.

40

41 For å sikre større valgfrihet for pasienter med behov for fysioterapitjenester, vil vi utvikle dagens
42 ordning med fysioterapihjemler. Likestilling av offentlig godkjente fysioterapeuter vil gi større
43 mangfold og bredde i tilbudet, samtidig som det bidrar til kortere ventetid for brukerne.

44

45 Det er viktig å få etablert helhetlige behandlingsskjeder. En viktig forutsetning for å lykkes med det er
46 at finansieringen kommer fra staten gjennom hele behandlingsforløpet uansett om tilbudet gis av det
47 offentlige eller private og om det skjer i primærhelsetjenesten eller spesialisthelsetjenesten.

48

49 Kommunene mangler et helhetlig tilbud i forhold til rehabilitering og habilitering. Vi vil styrke det
50 tverrfaglige samarbeidet, og samarbeidet mellom forvaltningsnivåene, slik at fokuset er på pasienten
51 som et helt menneske.

1
2 Det er behov for å få på plass IKT-systemer for utveksling av nødvendige journalldata. I tilfeller hvor
3 helse- og omsorgsinstitusjoner benytter ulike journalsystem, må en sørge for at det benyttes
4 systemer som "snakker sammen" til pasientenes beste.

5
6 FrP mener også det er behov for bedre sikkerhet mot journalsnoking.

8 **Fremskrittspartiet vil:**

- 9 • forbedre fastlegeordningen
- 10 • at fastleger skal få refusjon etter antall behandlede pasienter
- 11 • avvikle dagens hjemmelsordning for fysioterapi/kiropraktikk og lignende
- 12 • ha en god skolehelsetjeneste og et godt helsetilbud til mor/barn.
- 13 • sikre systemer for utveksling av nødvendige journalldata

14
15

16 **Rehabilitering**

17 Fremskrittspartiet vil styrke rehabiliteringstjenestene, og ta i bruk den kapasiteten og kompetansen
18 som er tilgjengelig på feltet. Det økonomiske ansvaret for rehabiliteringstjenestene skal ligge hos
19 staten, mens pasienten selv i samråd med sin lege skal kunne velge mellom institusjoner som kan gi
20 det nødvendige tilbudet. Statlig finansiering skal gjelde uavhengig av om tilbudet er offentlig eller
21 privat.

22
23 For å sikre et helhetlig tilbud innenfor helsesektoren, er det viktig å se rehabilitering i sammenheng
24 med andre tjenester innenfor sektoren. Forebygging og tidlig innsats er viktig for å dempe behovet
25 for behandlings- og rehabiliteringstjenester. Det må sikres et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser, slik
26 at rehabiliteringsplasser i helsehus ikke blir benyttet til langtidsliggende sykehjemspasienter.

27 28 **Fremskrittspartiet vil**

- 29 • øke rehabiliteringskapasiteten
- 30 • likestille offentlige og private tilbydere
- 31 • ha økt fokus på forebygging og tidlig innsats

32
33

34 **Psykisk helse**

35 Fremskrittspartiet er bekymret over at stadig flere, også mange unge, sliter med psykiske plager og
36 sykdom. Vi prioriterer derfor en styrking av tilbudet i psykiatrien. Mens alle partier lenge har hatt
37 ambisjoner om økt satsing på dette feltet, faller stadig flere ut av utdanningsløp og arbeidsliv som
38 følge av sine plager. Behandlingstilbudet må tilpasses den enkelte pasient.

39
40 Mange av dem som i dag sliter med psykisk sykdom kan, og bør fortrinnsvis behandles utenfor
41 institusjon gjennom tett faglig oppfølging. For de pasientene som har behov for institusjonsopphold,
42 må det være tilstrekkelig kapasitet. FrP vil utvide tilbudet med "varme senger" for de langvarige
43 alvorlige psykiske sykdommer. Et differensiert psykiatrisk tilbud er avgjørende for å redusere bruk av
44 tvang og tung medisiner.

45
46 Derfor mener vi at en endring av finansieringssystemet for psykiatrien er nødvendig. I dag prioriteres
47 tidlig oppfølging og behandling bort av kommunene, fordi de økonomiske rammene er for små. Vi vil
48 derfor innføre en ordning der pengene følger den enkelte pasient til behandlingssted og på denne
49 måten sikrer pasientens grunnleggende rettigheter.

50

1 Det må være en selvfølge at både private og offentlige tjenestetilbydere kan benyttes i
2 behandlingsforløpet både for å redusere ventetider, men også for å få på plass en sunn konkurranse
3 basert på kvaliteten i tjenestene som pasientene skal motta.

4

5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • likebehandle offentlige og private tjenestetilbydere
- 7 • styrke forebyggingsarbeidet også gjennom skolehelsetjenesten
- 8 • ha en ny opptrappingsplan for psykiatrien med øremerkede midler
- 9 • sikre nok kapasitet i behandlingsforløpet
- 10 • styrke psykologtjenesten i kommunene
- 11 • innføre eget tilbud om psykiatriambulanser

12

13 **Rusomsorg**

14 Fremskrittspartiet mener forebyggingsarbeidet for å hindre utvikling av rusavhengighet må
15 prioriteres. Derfor er det riktig å prioritere forebygging rettet mot barn og unge.

16

17 Rusmiddelavhengighet er en sykdom. Selv om hver enkelt har personlig ansvar for sin egen livsførsel,
18 kommer man ikke unna at det ofte er bakenforliggende årsaker til rusmisbruk. Blant disse er psykiske
19 lidelser. Vi vil derfor sikre at behandling av rusmisbruk også må ta høyde for tilstrekkelig behandling
20 av tilleggslidelser.

21

22 Fremskrittspartiet er opptatt av at alle som er motivert for å komme seg ut av rusmisbruket, skal få
23 den nødvendige behandlingen og oppfølgingen for å lykkes med å oppnå en rusfri hverdag.

24

25 Vi vil ta i bruk all offentlig og privat kapasitet for å redusere de lange ventelistene innefor norsk
26 rusomsorg. Det er derfor nødvendig at staten overtar finansieringsansvaret for rusomsorgen slik at
27 rusmisbrukerne ikke blir kateballer i hjelpeapparatet. Tildeling av behandlingskontrakter bør skje på
28 bakgrunn av kvalitet i tilbud, resultatoppnåelse og at man sikrer en bredde i behandlingstilbudet.

29

30 For å lykkes må det være en helhetlig behandlingsskjede med avrusning, behandling og ettervern. Vi
31 vil også at den enkelte rusmisbruker skal få tildelt en koordinator som kan bidra med hjelp og støtte
32 under hele behandlingsforløpet.

33

34 For personer uten bosted eller boevne er det også nødvendig å følge dette opp i etterkant av
35 rehabilitering. Vi ønsker etablering av akutte alternative botilbud.

36

37 Noen rusmiddelmissbrukere får i dag tilbud om hjelp til nedtrapping av bruken av tunge narkotiske
38 stoffer gjennom legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Rehabiliteringsdelen av dette har vært
39 grundig nedprioritert, derfor er det på tide å løfte fokuset på rehabilitering.

40

41 Fremskrittspartiet sier nei til å inkludere heroinassistert behandling som en del av LAR.

42

43 Den beste løsningen for å få folk ut av rusmiddelmissbruket er gjennom frivillig avrusning og
44 rehabilitering. I enkelte tilfeller er likevel bruk av tvang nødvendig for å få rusmisbrukerne inn i
45 behandlingssopplegget.

46

47 **Fremskrittspartiet vil**

- 48 • styrke forebyggingsarbeidet for å hindre rusmisbruk
- 49 • ansvarliggjøre den enkelte for å bidra til å løse sin egen situasjon

- 1 • bruke ledig kapasitet blant offentlige og private for å behandle rusmisbruk
- 2 • styrke rehabiliteringen i LAR
- 3 • innføre rett til ettervern fra dag én
- 4 • flytte finansieringsansvaret for ettervern til staten
- 5 • sikre en helhetlig behandlingsskjede

6
7

8 Sykehusene

9 Fremskrittspartiet vil endre organiseringen av sykehusetjenestene ved å avskaffe de regionale
10 helseforetakene, og fordele oppgavene mellom Helsedepartementet og de enkelte sykehusene.
11 Helsedepartementet skal sørge for et helhetlig helsetilbud i hele landet basert på faglige kriterier.

12

13 De lokale helseforetakene skal være selvstendige driftsenheter som legger opp sin virksomhet i tråd
14 med etterspørselen og styringssignalene fra Helsedepartementet. Vi mener at sykehusene må få
15 betalt en statlig stykkpris som gir økonomiske incentiver for pasientbehandling, slik at den enkelte
16 pasient settes i sentrum og de uverdige helsekøene kan tas unna.

17

18 Effektive behandlingsskjeder og helhetlige pasientforløp forutsetter helhetlige
19 pasientfinansieringsforløp uavhengig av hvem som utfører tjenesten, og når. Samtidig er det
20 nødvendig å sørge for at akuttfunksjoner, utdanning for helsepersonell og forskning får dekket disse
21 utgiftene gjennom forhåndsavtalt finansiering og øremerkede tilskudd.

22

23 Norges geografi og manglende infrastruktur tilsier en desentralisert spesialisthelsetjeneste, og vi kan
24 ikke støtte en omfattende nedbygging av lokalsykehusene. Det er et mål å gi likeverdige
25 helsetjenester uavhengig av bosted enten det er akutt eller kronisk sykdom.

26

27 Utvikling av nye distriktsmedisinske sentra med døgnkontinuerlig legevakt og spesialistpoliklinikk på
28 dagtid kan gi bedre behandling til flere, men må ikke hindre pasienter som trenger
29 sykehusbehandling i å få dette innen forsvarlig reiseavstand. For å gi pasienten et best mulig tilbud,
30 og for å stabilisere og starte behandlingen av alvorlig skadde som trenger behandling ved større
31 sykehus, bør lokalsykehus ha et minimum av innhold som sikrer døgnkontinuerlig akuttberedskap.

32

33 Vi ønsker at offentlige og private helsetjenester skal likebehandles juridisk og økonomisk for å kunne
34 konkurrere på like vilkår. Pasientene skal etter å ha fått innvilget en bestemt helsetjeneste av det
35 offentlige, selv ha rett til å velge hvilken tjenesteleverandør de ønsker å benytte. Pasientene skal
36 også kunne velge godkjente helsetilbud i utlandet. Helsepersonell skal i størst mulig grad brukes til
37 pasientbehandling og støttefunksjoner skal i størst mulig grad ivaretas av andre faggrupper.

38

39 Vi ønsker å investere mer i sykehusutstyr, og sørge for at vi utnytter de mulighetene som teknologien
40 gir oss, til å arbeide mer effektivt. For eksempel kan telemedisin utnyttes i større grad for å få til
41 samarbeid mellom sykehusene og i utførelsen av fjernoperasjoner.

42

43 Det er et nasjonalt ansvar å sørge for at sykehusene har helhetlige og felles IKT systemer som sikrer
44 god, trygg og effektivinformasjonsflyt på tvers av helseforetakene. Derfor må det større styring til for
45 å sikre et nasjonalt IKT system for hele helse- og omsorgssektoren.

46

47 Norge har en unik mulighet til å satse på kunnskap og utvikling, og vil derfor styrke innsatsen hva
48 gjelder medisinsk forskning vesentlig. Stamcelleforskning er spesielt viktig å prioritere.

49

50 **Fremskrittspartiet vil:**

- 51 • likebehandle offentlige og private sykehus

- 1 • styrke brukermedvirkningen og valgfriheten i spesialisthelsetjenesten
- 2 • øke midlene til medisinsk forskning
- 3 • øke innsatsstyrt finansiering (ISF) andelen til minimum 60%
- 4 • ha et investeringsløft på medisinsk utstyr og bygningsmasse
- 5 • innføre en "havarikommisjon" etter modell fra samferdsel, for å kunne gå gjennom uønskede
- 6 hendelser ved norske sykehus
- 7

8 **Dissens 19: Mindretallet vil ha med:**

- 9 • at ambulansefagutdanningen skal endres til 3-årig høgskoleutdanning på bachelornivå, på lik
- 10 linje med grunnutdanningen i sykepleie og etter samme modell med blanding av praksis og
- 11 teori.

12
13

14 **Legemiddelpolitikk**

15 Fremskrittspartiet er kritisk til en utvikling der stadig flere legemidler blir overført fra blåresept-

16 ordningen til individuell refusjon. Vi mener det er nødvendig med en gjennomgang av denne

17 ordningen.

18

19 Norge har gjennom sine forskningsmiljøer og tilgang på kapital gode forutsetninger for å kunne ligge i

20 forkant når det gjelder utprøvende medisin. Norsk regelverk og retningslinjer knyttet til å ta i bruk

21 nye medisiner og behandlingsmetoder bør mykes opp og tilpasses øvrige skandinaviske land. Dagens

22 ordning som i praksis betyr at det er politikere og ikke fagmiljøer som godkjenner om ny medisin bør

23 tas i bruk, må endres

24

25 For å bevare kompetansen i apotekene samt sikre at nye legemidler kommer raskt i bruk vil vi både

26 gjennomgå apotekavansen og øke bagatellgrensen.

27

28 **Fremskrittspartiet vil:**

- 29 • være positiv til utprøvende medisin
- 30 • styrke medisinsk forskning og utvikling
- 31 • at egenandeler skal holdes på et moderat nivå
- 32 • at flere reseptfrie legemiddel kan selges i butikk

33

34

35 **Gen- og bioteknologi**

36 Mange mennesker lever i dag lengre og bedre liv takket være utviklingen innenfor gen- og

37 bioteknologi. Fremskrittspartiet har en positiv holdning til mulighetene som åpner seg ved forskning

38 på og bruk av gen- og bioteknologi. Vi mener derfor at Norge ikke skal ha en strengere regulering her

39 enn andre land det er naturlig å sammenlikne oss med. Så lenge det er medisinsk og etisk forsvarlig,

40 bør Norge være et foregangsland innenfor forskning og utvikling av gen- og bioteknologi.

41

42 Norge har strenge regler med hensyn til behandling av ufrivillig barnløshet. Dette fører til at metoder

43 som tilbys i andre land, og som der er akseptert som medisinsk forsvarlig, ikke er en del av det norske

44 behandlingstilbudet.

45

46 Det må være en lovmessig forutsetning for assistert befruktning at det biologiske opphavet klart kan

47 defineres som én biologisk mor og én biologisk far. Det vil således være en forutsetning for

48 eggtransplantasjon og sæddonasjon at donor er kjent.

49

1 FrP er positive til de muligheter gen- og bioteknologi gir til å forbedre og utvikle menneskers liv så
2 lenge dette skjer innenfor trygge, og vitenskapelig godkjente, former.

3
4 Det bør være mulig å benytte preimplantasjonsdiagnostikk og fosterdiagnostikk og at ultralyd skal
5 kunne brukes også før 12 svangerskapsuke der dette er ønsket og faglig nyttig.
6 Preimplantasjonsdiagnostikk skal kunne brukes ved tilfeller av alvorlig arvelig, kjønnsbundet sykdom
7 eller ved annen livstruende sykdom der vevsforlikelighet er påkrevet.

8 9 **Fremskrittspartiet vil:**

- 10 • arbeide for en positiv og moderne utvikling innenfor gen- og bioteknologien
- 11 • øke forskningsinnsatsen i Norge vesentlig

12
13

14 **Organdonasjon**

15 Fremskrittspartiet ser behov for å øke fokus på organdonasjon. Fremtidens helsekort vil gi bedre
16 muligheter for registrering av donorer. Vi bør satse mer ressurser på informasjonsarbeid om
17 organdonasjon, og ordningen med donoransvarlig på "donorsykehus" bør utvikles og forsterkes.
18 Likeledes må transplantasjonsavdelingen ved Rikshospitalet styrkes, slik at man øker kapasiteten i
19 takt med økning i tilgangen på donororgan.

20 21 **Fremskrittspartiet vil**

- 22 • øke kapasiteten ved Rikshospitalet
- 23 • ha faste donoransvarlige ved "donorsykehusene"

24
25

26 **Xenotransplantasjon**

27 Fremskrittspartiet innser at behovet for materiale til transplantasjoner av organer vil øke og er derfor
28 positive til at det forskes for å kartlegge, og eventuelt forbedre, mulighetene til bruk av materiale fra
29 dyr til transplantasjoner på mennesker i tilfeller der dette blir mulig. Vi har ikke avgjørende etiske
30 motforestillinger mot at forskning og eventuelt utprøving av slik praksis foregår, så lenge dyreetiske
31 prinsipper også ivaretas. Grundig vurdering av offentlig oppnevnt fagpanel må avgjøre om nye
32 metoder og prosedyrer er faglig forsvarlig.

33
34
35

36 **ARBEID OG VELFERD**

37

38 **Et organisert arbeidsliv**

39

40 Et sterkt trepartssamarbeid mellom arbeidsgiversiden, arbeidstakersiden og myndighetene har vist
41 seg å være vellykket for å sikre forutsigbare rammevilkår, nødvendig moderasjon og evne til
42 omstilling. Fremskrittspartiet mener et et godt og velfungerende trepartssamarbeid forutsetter at
43 alle berørte parter blir hørt og behandlet som likeverdige aktører i samarbeidet.

44

45 Fremskrittspartiet går inn for full organisasjons- og avtalefrihet, og forholder seg til inngåtte avtaler i
46 arbeidslivet. Dersom noen ønsker å stå utenfor arbeidstakerorganisasjonene, skal det respekteres, og
47 disse må ha lov til å fremforhandle egne avtaler med arbeidsgiver.

48

1 Vi vil imidlertid arbeide for å justere det kollektive avtalesystemet da det ikke ivaretar nyansene i
2 arbeidslivet, nyanser en lettest kan se og løse ved lokale forhandlinger. Nyanser i denne
3 sammenhengen er blant annet geografi, belastninger, konkurransen i arbeidsmarkedet samt det å
4 ivareta utsatte næringer. Sentrale forhandlinger tar ikke alltid slike hensyn og denne potten må
5 reduseres for å kunne øke andelen til lokale forhandlinger.

6
7 Streikeretten og lockoutretten skal bevares som virkemidler i en konflikt mellom arbeidstakere og
8 arbeidsgivere. Likevel ønsker vi å invitere partene til en diskusjon for å finne andre mekanismer for å
9 komme til enighet. Streik påfører i stor grad uskyldig tredjepart store belastninger.

10
11 Det må vurderes å innføre begrensninger i streikeretten for arbeidskraft som reelt sett ikke løper
12 noen risiko ved en streik, eller som rammer mange uskyldige ved en streik uten at det står i et rimelig
13 forhold til omfanget og betydningen av tvisten. Arbeidsmiljøloven må moderniseres for å tilpasses
14 dagens samfunn.

15
16 Med et arbeidsliv i endring så må også arbeidsmiljøloven tilpasses og fornyes i tråd med endringene i
17 samfunnet og arbeidslivet. Arbeidsinnsatsen i samfunnet både i privat og offentlig sektor må økes for
18 å opprettholde dagens velferdsnivå. Arbeidstidsbestemmelsen i dagens arbeidsmiljølov må tilpasses
19 individet og virksomhetene behov. Endring av arbeidsordning vil bidra til å øke heltidsandel og utløse
20 mer arbeidskraft.

21
22 Midlertidige ansettelse er en nødvendighet av forskjellige årsaker. Dette gjelder både for å sikre et
23 velfungerende arbeidsliv, og ikke minst for at unge og seniorer lettere kan få innpass i arbeidslivet.
24 Dog bør faste ansettelse være utgangspunktet for å skape trygge arbeidsplasser.

25
26 Vi vil innrette fagforeningsfradraget slik at kun medlemskap i politisk nøytrale fagforeninger som ikke
27 gir økonomiske bidrag til politiske partier, er fradragsberettiget.

28 29 **Fremskrittspartiet vil:**

- 30 • myke opp regler for midlertidig ansettelse
- 31 • likestille uorganiserte med organiserte
- 32 • ha større lokal forhandlingsrett
- 33 • ha fleksible arbeidstidsavtaler mellom arbeidstaker og arbeidsgiver

34 35 36 **Arbeidsliv**

37 Norge har behov for å utløse mer arbeidskraft i fremtiden. Arbeidskraften er vår viktigste ressurs,
38 både for den enkelte og for samfunnet. Vår evne til å skape verdier og utvikle velferdssamfunnet vil
39 avgjøres av hvordan den totale arbeidskraften er sammensatt, hvor stor den er og hvilken kvalitet
40 den har. Likevel er det mange som står utenfor.

41
42 Verdiskapingen i Norge påvirkes av at stadig flere lever på trygd. Det må møtes med ordninger som
43 sikrer at arbeid alltid skal lønne seg, og ved at en får utnyttet restarbeidsevnen i befolkningen.
44 Økt tilgang på arbeidskraft kan sikres gjennom lavere sykefravær, flere funksjonshemmede i arbeid
45 og heltid fremfor deltid.

46
47 Vi vil bidra til å skape et trygt, fleksibelt og familievennlig arbeidsliv med plass til alle, og hvor faste
48 ansettelse fortsatt skal være hovedregelen. Arbeidslivets lover og regler må likevel reflektere at
49 arbeidsgivere, medarbeidere og forbrukere ønsker større fleksibilitet i hverdagen. Da må vi ha et
50 arbeidsliv som er basert på åpenhet og ansvarlighet. Arbeidsmiljølov må sikre arbeidslivet fleksible
51 rammer og gi rom for lokal tilpasning.

1
2 Det er svært positivt at det forsøkes med såkalt alternativ turnus eller ønsketurnus, som har gitt gode
3 resultater både for brukere og ansatte flere steder i landet. Forsøk med alternativ turnus har gitt
4 brukerne en mer forutsigbar hverdag, samtidig som de ansatte har fått lengre friperioder. Mye kan
5 også tyde på at slike turnusordninger bidrar til bedre ressursutnyttelse, lavere sykefravær og færre
6 deltidsstillinger.

7
8 **Fremskrittspartiet vil:**

- 9 • åpne for at alternative turnuser kan avgjøres lokalt
- 10 • liberalisere arbeidsmiljøloven slik at den sikrer arbeidslivet fleksible, men trygge rammer, og
- 11 gi rom for lokal tilpasning

12
13
14 **Sykelønnsordning**

15 Fremskrittspartiet mener det er viktig å stimulere til lavest mulig sykefravær, da det motsatte
16 rammer både bedrifter, enkeltpersoner og samfunnet som helhet. Et godt og produktivt helsevesen
17 vil være en viktig faktor i å få ned sykefraværet.

18
19 Forskning viser at det er stor variasjon på legenes sykemeldingspraksis. Derfor må det innføres bedre
20 kontroll og rutiner som sikrer en mer ensartet sykemeldingspraksis. Blant annet bør sykemelding
21 utover den sjettede måned foretas av en spesialist eller en annen lege en pasientens fastlege. I tillegg
22 vil det være avgjørende at man sikrer økt kompetanse for at legene skal kunne foreta en reell
23 arbeidsevnevurdering av den enkelte.

24
25 Vi vil ha en gradert sykemelding, men mener at sykemeldingsgraden i langt større omfang bør
26 baseres på den enkeltes arbeidsevne.

27
28 Psykiske lidelser representerer en stor andel av alt sykefravær. Aktivitet og arbeid er den beste
29 måten å møte mennesker med lettere psykiske lidelser, slik at man forhindrer sosial isolasjon.

30
31 Vi vil ha en god sykelønnsordning hvor den enkelte sikres 100 prosent av sin lønn ved sykdom,
32 begrenset oppad til et øvre tak. I tillegg må Nav gjøres i stand til å innrette arbeidet slik at flere får
33 arbeidsrettet tiltak tidligere.

34
35 **Dissens 20: mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**

36 Vi vil ha en sykelønnsordning som gir trygghet og forutsigbarhet. Vi mener imidlertid at
37 kompensasjon under sykdom må reduseres, slik at det i sterkere grad fremstår som lønnsomt å
38 jobbe.

39
40 For mange pasienter med alvorlige diagnoser, som krever et langvarig behandlingsløp, kan den
41 lovfestede sykepengeperioden bli for kort.

42
43 Derfor bør dagens sykelønnsordning utvides for de med alvorlige sykdommer. Vi vil også ha utredet
44 muligheten for å innføre en tidskontoordning hvor varighet av sykepenger avhenger av
45 sykemeldingsandel, men samtidig innenfor en maksimalperiode på inntil 2 år.

46
47 **Fremskrittspartiet vil:**

- 48 • at man i langt større grad tar utgangspunkt i den enkeltes arbeidsevne
- 49 • at pårørende som er i arbeid får opprettholdt sine rettigheter om tidsbegrenset sykelønn når
- 50 de pleier sin nærmeste som er alvorlig syk
- 51 • åpne for en utvidet sykelønnsordning for alvorlig sykdom

- 1 • utrede en tidskontoordning som kan bidra til at mennesker med alvorlig diagnose har bedre
2 muligheter til å komme tilbake til arbeid
3
4

5 **Dagpenger**

6 Fremskrittspartiet vil opprettholde en ordning med dagpenger for dem som av forskjellige grunner
7 blir arbeidsledige i en periode. Arbeidssøkere må være geografisk mobile og kunne akseptere arbeid i
8 alle deler av landet.

9
10 Det vil være naturlig med fleksible ordninger knyttet til permitteringsordningen,
11 lønnsgarantiordningen, og enkelte andre ordninger knyttet til dagpengeutbetaling, slik at ordningene
12 tilpasses situasjonen i arbeidsmarkedet.

13
14 I dag er ikke adgangen til å permittere lovfestet. Dette innebærer at gjeldende rett gir arbeidstakere i
15 bedrifter uten tariffavtale og med færre enn 50 ansatte, liten eller ingen rett til informasjon og
16 medinnflytelse. Derfor vil vi lovfeste regler som regulerer permitteringsadgangen i virksomheter som
17 ikke er bundet av tariffavtale.

18
19 **Fremskrittspartiet vil:**

- 20 • lovfeste regler som regulerer permitteringsadgang
21 • justere permitteringsordningene i takt med arbeidsmarkedet

22

23

24 **Arbeidsmarkedstiltak**

25 Altfor mange i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidslivet. Arbeidsmarkedstiltakene er blant de
26 viktigste virkemidlene det arbeidsrettede velferdsapparatet har, og attførings- og vekstbedriftene er
27 sentrale aktører for å lykkes med å inkludere flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet.
28 Fremskrittspartiet mener at det må arbeides tettere med den enkelte gjennom karriereveiledning og
29 individuell oppfølging rettet mot vedkommendes arbeidsevne, ferdigheter og motivasjon for å
30 komme seg ut i arbeid, enten gjennom utdanning eller praksisplass. Målet må være å få brukere
31 raskest mulig sysselsatt i ordinært arbeid.

32
33 Samarbeidet mellom attførings- og vekstbedriftene, og det ordinære arbeidslivet må styrkes.

34
35 Funksjonsassistentordningen bidrar til at personer med sterke funksjonsnedsettelse kommer i jobb
36 og blir værende i jobb. FrP vil gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning.

37
38 Arbeids- og utdanningsreiser er en helt avgjørende ordning for at mange funksjonshemmede som
39 trenger transport til og fra arbeid eller utdanning, men som ikke kan nyttiggjøre seg ordinært
40 transporttilbud, skal kunne delta i arbeidslivet. FrP vil gjøre ordningen om til en varig ordning.

41
42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • opprette flere tiltaksplasser, gjennom en opptrappingsplan
44 • bidra til å styrke samarbeidet mellom arbeidsmarkedsbedriftenes utdanningstilbud og de
45 videregående skolene
46 • styrke tilretteleggingstilskuddsordningen på arbeidsplassene, samt åpne for at også bedrifter
47 uten IA-avtale kan nyte godt av tilskuddsordningen
48 • innføre et "fleksibelt lønnstilskudd" for å få flere med nedsatt arbeidsevne inn i arbeidslivet,
49 uavhengig av om bedriften har IA-avtale
50 • gjøre ordningen med funksjonsassistent om til en varig ordning
51 • gjøre ordningen med arbeids- og utdanningsreiser om til en varig ordning

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Midlertidige ansettelser

Det er i dag strenge vilkår for å kunne ansette noen midlertidig. Hvis en virksomhet har ansatt arbeidstaker i midlertidig stilling uten at kravene til midlertidig stilling er oppfylt, vil arbeidstaker i utgangspunktet ha krav på fast ansettelse. Dette gjør at bedrifter som oftest lar være å ansette arbeidstakere, selv om det i en tidsavgrenset periode kan være behov for arbeidskraft.

Det finnes flere grupper som i dag strever med å få innpass i arbeidslivet; blant annet etniske minoriteter, personer med redusert arbeidsevne, unge arbeidstakere og nyutdannede. Økt adgang til å ansette midlertidig vil minske arbeidsgivers opplevelse av risiko ved ansettelsen, som igjen kan gi flere mulighet til å prøve seg i arbeidslivet

Midlertidig ansettelse er en god mulighet til å få jobberfaring. Slik blir det enklere å få jobb senere, eller få en utvidelse til fast stilling.

Fremskrittspartiet vil understreke at hovedregelen i det norske arbeidsliv skal være fast ansettelse. Derfor er det gledelig at undersøkelser bekrefter at om lag 2/3 av de som er midlertidig ansatt ender opp med fast jobb i bedriften, mens det bare er et lite mindretall på 4 pst. av dem som ble ansatt midlertidig som i dag står utenfor arbeidslivet.

Fremskrittspartiet mener at et fortsatt sterkt stillingsvern i norsk arbeidsliv kan kombineres med større fleksibilitet når det gjelder ansettelser til beste for både arbeidsgiver og ansatte».

Fremskrittspartiet vil:

- at flere skal få muligheten til å komme ut i arbeid ved at det åpnes for større bruk av midlertidige ansettelser
- at det skal være tidsavgrenset hvor lenge man kan være midlertidig ansatt

Velferd

Fremskrittspartiet mener en grunnleggende holdning må være at alle skal bidra etter evne for å sikre gode, og bærekraftige velferdsordninger i fremtiden.

Dagens velferdssystem baserer seg, i utgangspunktet, på prinsippet om at alle som kan skal klare seg selv, leve av egen inntekt og ta vare på seg selv og sin egen familie. De som ikke makter dette av blant annet helsemessige grunner skal få hjelp av fellesskapet til å leve et verdig liv. Samtidig må velferdspolitikken innrettes slik at det alltid vil være lønnsomt å arbeide.

FrP ønsker en fremtidsrettet velferdspolitik, basert på dette prinsippet. Dette innebærer en politikk som sikrer trygghet for den enkelte. Vi vil ha et velferdssystem som sikrer den enkelte rett ytelse til rett tid. Det må imidlertid stilles krav ved utbetaling av offentlige midler, slik at oppmerksomheten rettes mot dem som trenger dem mest.

Sosiale ytelser som økonomisk sosialhjelp, ytelser ved arbeidsledighet og til enslige forsørgere skal bevilges over de årlige budsjetter etter politiske prioriteringer.

Utvidelsen av EU i 2004, samt at vi har fri flyt av arbeidskraft innen EØS-området har ført til at norske velferdsordninger er under press. Økt arbeidsinnvandring fra EØS-land og rask opptjening av

1 velferdsgoder har ført til økt eksport av enkelte velferdsordninger. Fordi norske stønader er fastsatt i
2 forhold til norske priser og lønninger, gir det svært god kjøpekraft i andre land.

3

4 Det norske velferdssystemet er sårbart for høy innvandring. Det er derfor behov for å finne nye
5 løsninger som kan sikre fortsatt gode velferdsordninger, samtidig som det reduserer muligheten til å
6 eksportere velferdsordninger ut av landet. Fremskrittspartiet mener derfor det er behov for å
7 reforhandle EØS-avtalens bestemmelser knyttet til arbeids- og velferdsordninger.

8

9 **Fremskrittspartiet vil:**

- 10 • at man har et velferdssystem som sikrer den enkelte rett ytelse til rett tid
- 11 • fremme en rekke tiltak for å forhindre eksport av velferdsordninger, samt gå inn for at EØS
- 12 avtalens bestemmelser knyttet til arbeids- og velferdsordninger reforhandles
- 13 • utrede muligheten for å vri ytelser fra kontantytelser til skattefradrag

14

15

16 **Folketrygden**

17 Folketrygden skal fungere som en forsikringsordning for borgerne og bidra til at sykdom, uførhet og
18 alderdom ikke gjør det unødvendig vanskelig å klare seg økonomisk. Arbeidstakere og -givere skal
19 betale premie til folketrygden og opparbeide seg rettigheter til ytelser ved behov. Ytelser fra
20 folketrygden skal være en lovfestet rettighet, ikke en sosial ytelse som er avhengig av politiske
21 prioriteringer. Fremskrittspartiet aksepterer omfordeling i folketrygdsystemet.

22

23 Premien til folketrygden skal fastsettes av Stortinget i de årlige statsbudsjetter. Den skal være delt i
24 to deler, en helsedel og en pensjonsdel. Personer som mottar pensjonsytelser avslutter sin
25 innbetaling av pensjonsdelen til folketrygden.

26

27 Folketrygden skal også dekke utgifter til helsetjenester, eldreomsorg og sosiale ytelser. Den enkelte
28 bruker skal få dekket sine utgifter til primær- og spesialisthelsetjenester, og omsorgstjenester, etter
29 et på forhånd fastsatt system av satser basert på diagnoser og behov.

30

31 Sosiale ytelser som økonomisk sosialhjelp, ytelser ved arbeidsledighet og til enslige forsørgere skal
32 bevilges over de årlige budsjetter etter politiske prioriteringer.

33

34 Ved å innføre et system med satser for dekning av utgifter i helse- og omsorgstjenestene gir man
35 brukerne mulighet til frie valg. Ytelsene fra folketrygden skal følge brukeren/pasienten til det
36 godkjente tilbud vedkommende selv, eller hans/hennes pårørende, velger.

37

38

39 **NAV**

40 Fremskrittspartiet ønsker en arbeids- og velferdsforvaltning som bidrar til å nå målsetningen om flere
41 i arbeid – færre på trygd. FrP mener det er behov for å gjøre organisatoriske endringer i NAV slik at
42 man oppnår en helhetlig og effektiv forvaltning. Endringene må medføre at det blir enklere for
43 brukerne og at organiseringen tilpasses brukernes behov. Et velfungerende Nav er selve
44 forutsetningen for at fellesskapets velferdsgoder forvaltes på en god og riktig måte.

45

46 Fremskrittspartiet ønsker å styrke brukerperspektivet og brukernes rettsikkerhet, og vil derfor
47 tilbakeføre kompetanse til førstelinjen/Nav-lokalt, slik at man sikrer god nok bistand og oppfølging av
48 brukerne.

49

50 Dagens organisering med en statlig, og en kommunal del kan fremstå som uoversiktlig, samt være et
51 krevende partnerskap. Vi vil derfor foreta en gjennomgang av Navs organisering med sikte på å samle

1 den statlige og kommunale delen i en enhet. En enhetlig organisering må også føre til
2 avbyråkratisering og forenkling av dagens lovverk og ytelser.

3

4 **Fremskrittspartiet vil**

- 5 • slå sammen den statlige og kommunale delen av Nav til en statlig enhet
- 6 • tilbakeføre kompetanse til Nav-lokalt
- 7 • gi brukerne rett til å bytte veiledere/saksbehandlere i Nav og Nav-kontor
- 8 • overføre det økonomiske ansvaret for økonomisk sosialhjelp til Nav/staten

9

10

11 **Sosialt sikkerhetsnett**

12 Fremskrittspartiet mener hjelp til selvhjelp skal være det bærende prinsippet innenfor
13 sosialtjenesten, og vil derfor innføre et lovmessig krav om aktivitetsplikt for den enkelte
14 sosialhjelpsmottaker, dersom mottakeren er fysisk, og mentalt skikket til aktiviteten. Uteblivelse fra
15 slik deltakelse må få konsekvenser for brukeren. Det skal ikke være attraktivt å velge sosialhjelp foran
16 jobb, selv om man har begrensede muligheter på arbeidsmarkedet. FrP vil gjøre sosialhjelpen om til
17 et statlig ansvar under Nav, sammen med ansvaret for arbeid og trygd, og at man innfører normerte
18 satser tilnærmet likt over hele landet.

19

20 Sosialhjelpen skal være en midlertidig ytelse og ikke noe folk skal leve av over tid. Personer som av
21 helsemessige årsaker ikke er i stand til å jobbe, skal vurderes for uføretrygd.

22

23 Der er viktig å finne innovative løsninger på de sosiale utfordringer man står overfor i samfunnet. FrP
24 ønsker økt satsing og stimulering av sosialt entreprenørskap, og prosjekter med arbeidstrening for
25 unge sosialhjelpsmottakere, samt et tettere samarbeid mellom det offentlige og private for å løse de
26 sosiale utfordringene.

27

28 For å motivere barn av sosialhjelpsmottakere til å søke mot arbeidslinjen fremfor stønadslinje vil vi
29 endre dagens avkortingspraksis, slik at man ikke foretar avkortning i foreldrenes sosialhjelp når de har
30 barn under 18 år som bor hjemme og som har egen inntekt under den skattemessige
31 friinntektsgrensen.

32

33 **Fremskrittspartiet vil:**

- 34 • innføre normerte satser for økonomisk sosialhjelp som er tilnærmet like over hele landet
- 35 • innføre aktivitetsplikt for alle sosialhjelpsmottakere
- 36 • innføre et øvre tak på hvor mye man kan få i samlet sosiale ytelser

37

38

39 **Offentlige tjenestepensjon**

40 Fremskrittspartiet mener det burde være en klar intensjon bak innføringen av et nytt pensjonssystem
41 at det var mulig for dem som skal motta ytelsene å sette seg inn i bakgrunnen for ytelsen,
42 beregningsmåten og størrelsen på ytelsen som mottas. Det er liten tvil om at Pensjonsreformen har
43 sørget for et mer komplisert og uoversiktlig pensjonssystem.

44

45 Det er uheldig at vi har fått to forskjellige pensjonssystemer i privat og offentlig sektor. Vi mener det
46 er behov for å endre de offentlige tjenestepensjonene slik at det blir samsvar mellom det
47 pensjonssystemet i privat og offentlig sektor. Offentlig tjenestepensjon må innrettes slik at den kan
48 opptjenes og tillegges folketrygdens ytelser uten samordning. Fremskrittspartiet ønsker å bidra med
49 en politikk som kan gjøre dette mulig. Dette vil sikre samme fleksibilitet, og mulighet for offentlig
50 ansatte til å kombinere pensjon og arbeidsinntekt, samt at det vil forhindre at mange vil få
51 samordnet bort store deler av sin opparbeidede tjenestepensjon.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50

Fremskrittspartiet vil:

- arbeide for en ordning hvor man også i offentlig sektor kan opptjene tjenestepensjon som tillegges folketrygden uten samordning
- sikre de offentlig ansatte samme mulighet til å kombinere pensjon og arbeidsinntekt, slik man kan gjøre i privat sektor

Avtalefestet pensjon (AFP)

Da AFP-ordningen ble etablert skulle den gi sliterne en mulighet for å gå ut av arbeidslivet med verdighet, uten å tape økonomisk. Ny AFP i privat sektor handler ikke lengre om "sliterne". Dette bekreftes ved at de som orker å stå i stillingen i mange år, vil komme betydelig bedre ut med den nye ordningen. Mens arbeidere med slitsomme yrker, som i tillegg har jobbet deltid, trolig ikke vil ha råd til å tenke på en pensjonisttilværelse når de blir 62 år uten å kombinere dette med fortsatt arbeid. Dette fordi verken folketrygden eller AFP-kontoen har blitt stor nok.

Fremskrittspartiet mener den nye fremforhandlede AFP-ordningen bryter med de opprinnelige intensjoner, og mener videre det er dypt urettferdig at de som arbeider i bedrifter uten tariffavtale, ikke får nytte godt av ordningen.

Vi vil arbeide for en ny og fremtidsrettet tidligpensjonsordning (AFP) som er mer rettet mot dem som virkelig trenger den. Dette innebærer at man finner tilbake til utgangspunktet, samt at statens bidrag til ordningen må utvides til også å gjelde de som ikke er omfattet av en tariffavtale.

FrP registrerer at ordningen nå er blitt en tidligpensjonsordning til alle dem som har AFP-avtale, der staten finansierer 1/3 del av kostnadene. Derfor oppfattes den nye ordningen som urettferdig og udemokratisk. Vi vil derfor arbeide for at det statlige bidraget skal omfatte alle pensjonister.

Fremskrittspartiet registrerer at offentlig sektor har en AFP-ordning som fraviker fra prinsippene som AFP i privat sektor bygger på, og at vi dermed har to helt ulike AFP-ordninger. Dette vil naturlig nok bidra til og ytterligere komplisere pensjonssystemet

For å unngå at mange offentlig ansatte i fremtiden kan komme til å stå ovenfor valget om å fortsette i arbeid ut over fylte 67 år, eller tape fremtidige pensjonsinntekter, vil Fremskrittspartiet arbeide for at man får den tilnærmet samme ordningen som i privat sektor.

Pensjon

Pensjon skal etter Fremskrittspartiets mening sikre muligheten til en verdig pensjonisttilværelse og en økonomisk trygghet i alderdommen. Folketrygden skal omfatte pensjonsytelser til alle medlemmer av folketrygden ved oppnådd pensjonsalder. Pensjon fra folketrygden skal bidra til å sikre alle en mulighet til en verdig alderdom.

Pensjonsrettigheter opptjenes gjennom innbetaling av premie til folketrygden. Premien skal deles mellom arbeidstaker og – giver. Den enkelte kan selv velge tidspunktet for å ta ut opparbeidet pensjon, etter fylte 60 år. Pensjonsytelsen skal stå i forhold til innbetalt premie og opparbeidede rettigheter.

Det skal fastsettes en minsteytelse som alle har rett til etter fylte 67 år – også de som ikke har vært i arbeid eller/og innbetalt premie.

1 Pensjonisten kan velge å ta ut den delen av sin oppsparte pensjonsformue, som overstiger
2 garantipensjonsnivået, som en engangsutbetaling - beregnet med utgangspunkt i en på forhånd
3 fastsatt levealder for hvert årskull. Løpende pensjoner ytes livet ut.
4
5 Fremskrittspartiet godtar ikke avkorting av pensjons ytelser på grunnlag av inntekt, sivil status,
6 boforhold eller andre personlige forhold. Fremskrittspartiet vil fjerne avkortingen på 15 % av
7 grunnpensjonen til gifte/samboende pensjonister. Det er uakseptabelt at ny folketrygd gir avkorting
8 av garantipensjonen til pensjonister med lav ytelse, mens de med høyere ytelser ikke får avkorting.
9 Regulering av pensjonene skal skje årlig og være på linje med utviklingen i lønnsoppgjøret for
10 yrkesaktive. Fremskrittspartiet godtar ikke den årlige underreguleringen av løpende pensjoner.
11 Reguleringen skal skje både for pensjoner under opptjening og løpende ytelser. FrP mener
12 reguleringen skal vedtas av Stortinget og være effektiv pr. 1. mai hvert år.
13
14 Beregningen av pensjoner skal baseres på grunnbeløpet som skal behandles og vedtas av Stortinget
15 hvert år.
16
17 Fremskrittspartiet aksepterer ikke levealderjustering for dem som mottar løpende pensjonsytelse.
18
19 Personer som ønsker pensjonsytelser utover det nivået folketrygdens alderspensjon innebærer må
20 selv sørge for dette gjennom private avtaler med for eksempel forsikringselskaper eller spareavtaler
21 i bank. Innskudd i slike ordninger skal være skattefrie, mens ytelsen beskattes som inntekt ved uttak.
22
23 Fremskrittspartiet godtar ikke at det gis bedre ytelser til personer uten opptjening enn til borgere
24 med lang botid og opptjening i folketrygden. Supplerende stønad for de med kort botid avvikles.
25
26 Pensjoner skal beskattes som inntekt, men med et særfradrag for alder. Beskatning av
27 pensjonsytelser med omfordeling innenfor gruppen, eller grupper, av pensjonister aksepteres ikke.
28
29

30 Etterlattepensjon

31 Samfunnsutviklingen har ført til at nesten alle voksne, arbeidsføre mennesker i Norge er i arbeid i
32 kortere eller lengre perioder i livet. Slik tjener de fleste opp egne rettigheter til pensjonsytelser når
33 pensjonsalderen inntreffer. I fremtiden vil sannsynligvis behovet for pensjonsytelser til etterlatte
34 bortfalle.

35
36 Fremdeles finnes det imidlertid familier med én forsørger, der de øvrige familiemedlemmene er
37 avhengig av dennes inntekt. Dersom forsørgeren faller fra kan det føre til vanskelige, økonomiske
38 forhold for etterlatte familiemedlemmer. Derfor bør etterlatteytelsen videreføres inntil videre.
39
40

41 Uførhet

42 Å overføre unge mennesker til en permanent, inaktiv tilværelse med passive ytelser fra folketrygden
43 som livsgrunnlag, er en fallitterklæring. For alle dem som har en mulighet til å utnytte eller
44 opparbeide en arbeidsevne – stor eller liten – må det utvikles bedre rutiner og prosesser for
45 oppfølging, kvalifisering og trening som kan bidra til å styrke deres muligheter til en mer aktiv og
46 givende tilværelse gjennom deltakelse i arbeidslivet.
47

48 De senere års utvikling med et økende antall mennesker som forlater arbeidslivet og går over på
49 varig uføretrygd er bekymringsfull. Fremskrittspartiet vil samtidig understreke at personer som på
50 grunn av sykdom, skade eller lyte ikke er i stand til å delta helt eller delvis i arbeidslivet skal gis en
51 inntektssikring fra samfunnet som gjør det mulig å ha en verdig tilværelse.

1
2 Vi vil fjerne avkortingen i uførestønad for gifte og samboende. Dagens behovsprøvde ordning med
3 barnetillegg beholdes, men vi vil innføre et øvre tak på hva man kan få i uføretrygd, inkludert
4 barnetillegg.

5
6 Det må innføres en langt mer fleksibel gradering for å komme inn i uføreordningen, og nedre grense
7 settes til 20 % uførhet. NAV skal ha plikt og ansvar til å følge opp brukerne og gi den nødvendige
8 bistand og veiledning slik at en eventuell restarbeidsevne kartlegges med jevne mellomrom og
9 utnyttes.

10
11 De som ikke har hatt lønnsinntekt, eller som har hatt for lav inntekt til å gi opptjening over
12 minstenivået, skal sikres en minsteytelse i uførestønad som det går an å leve av.

13
14 De uføre skal ha samme kjøpekraftsutvikling som de yrkesaktive. Vi vil videre arbeide for at fribeløpet
15 i ny uførestønad økes.

16
17 FrPs utgangspunkt er at ingen under 40 år skal ha varig uførestønad, med mindre det er helt
18 åpenbart, at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet. De unge skal i stedet ha en sammenhengende
19 støtte og tålmodig innsats i et utviklingsløp.

20
21 Unge uføre som det derimot er helt åpenbart at ikke kan delta i arbeidslivet, og som er født ufør,
22 eller blitt minst 80 % uføre før fylte 26 år, skal sikres ytelsen ung uføre. Vi vil øke
23 tilleggspensjonsopptjeningen for disse.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • arbeide for at fribeløpet i ny uførestønad økes
- 27 • innføre en mer fleksibel gradering for å komme inn i uføreordningen
- 28 • uføregraden skal med jevne mellomrom kartlegges
- 29 • at det innføres en hovedregel om at ingen under 40 år skal gis varig uførestønad, med
- 30 mindre det er helt åpenbart, at de aldri vil kunne delta i arbeidslivet
- 31 • sikre unge som står i fare for å havne på uføretrygd et eget utviklingsløp
- 32 • arbeide for å øke tilleggspensjonsopptjeningen for de med ytelsen ung ufør

33
34

35 **Pleiepenger**

36 Fremskrittspartiet er opptatt av å skape et omsorgsfullt og medmenneskelig velferdssamfunn, og
37 med et slikt utgangspunkt kan vi ikke tillate en politikk hvor man lar flere barn med "alvorlige
38 sykdommer" oppleve en nærmest vilkårlig behandling av søknader om pleiepenger.

39 Fremskrittspartiet mener det ikke skal være slik at familie må kjempe for å få sine rettigheter, samt
40 leve i en eneste lang "berg og dalbane-situasjon", preget av fortvilelse og usikkerhet.

41 Fremskrittspartiet vil understreke at sykdomsbildet til barn med "alvorlig sykdommer" som oftest er
42 svært varierende, noe som innebærer at det også vil variere om og når barnet kan delta i tilrettelagt
43 opplæringstilbud. Det at foreldre kan risikere å miste inntekten sin i de dagene barnet er friskt nok til
44 å delta, er urimelig.

45
46 For mange vil det å kunne pleie sine egne alvorlig syke familiemedlemmer være et sterkt ønske, og
47 også et supplement til det offentliges tilbud. Dette bør imøtekommes ved å ha gode rettigheter til
48 pleiepenger/sykepenge.

49

1 Når en legespesialist har konkludert med at barnet er "alvorlig sykt, at det trenger oppfølging hele
2 døgnet, og at det er hensiktsmessig å utføre pleie i hjemmet, skal retten til pleiepenger automatisk
3 innvilges.
4

5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • at Nav ikke skal kunne overprøve legespesialisters helseerklæringer
- 7 • at begrepet "varig ustabil tilstand" fjernes. Det må være den faktiske sykdomstilstanden som
8 er avgjørende for om pleiepenger skal innvilges eller ikke
- 9 • at retten til pleiepenger beholdes selv om barnet i perioder kan delta i barnehage, skole og
10 SFO

11
12
13 **Mennesker med nedsatt funksjonsevne**

14 Fremskrittspartiet vil at personer med funksjonshemninger i størst mulig grad skal få like muligheter
15 til å fungere i samfunnet som alle andre. Det må legges til rette for at funksjonshemmede i størst
16 mulig grad skal kunne ta utdanning og jobbe slik at den enkelte får realisert sine evner. Samfunnet
17 må tilrettelegge for funksjonshemmede ved at offentlige bygg og det offentlige rom følger
18 prinsippene for universell utforming.

19
20 Personer som på grunn av sykdom eller skade får nedsatt arbeidsevne, skal sikres rask rehabilitering, og
21 nødvendige hjelpetiltak slik at de fortsatt kan delta i arbeidslivet. Rehabilitering og habilitering skal
22 være rettighetsfestet.

23
24 Fremskrittspartiet vil at det etableres en Nasjonal transportordning (TT) for personer med
25 funksjonsnedsettelse og spesielt transportbehov, og at ordningen styrkes. Målsetningen med
26 ordningen er at personer med funksjonsnedsettelse ikke skal hindres å ha et aktivt og selvstendig liv.

27
28 Fremskrittspartiet vil styrke hjelpemiddelordningen og fjerne 26 - årsreglen på hjelpemidler til
29 stimulering, trening og fritidsaktiviteter.

30
31 Fremskrittspartiet ønsker at også personer funksjonsnedsettelse og stort bistandsbehov skal få
32 bestemme sin egen hverdag og få bedre mulighet til å være aktive. Vi vil derfor lovfeste retten til
33 brukerstyrt personlig assistanse (BPA), en ordning som gir brukeren stor frihet til å velge hvordan
34 bistanden best kan nyttes.

35
36 Psykisk utviklingshemmede skal så langt som mulig gis like store muligheter til å fungere i samfunnet
37 som andre personer. Forholdene må derfor legges til rette for at utviklingshemmede kan leve et så
38 normalt liv som mulig, både ved å delta i arbeid, fritidsaktiviteter og ha samme frihet som andre til å
39 velge boform.

40
41 Det må legges til rette for at utviklingshemmede sikres bedre muligheter for å få realisert sin
42 arbeidsevne. Dette ønsker vi å gjøre ved å iverksette en opptrappingsplan for tilpasset utdanning og
43 arbeid for personer med utviklingshemming.

44
45 Vi imøteser en gjennomgang av livssituasjonen, levekår og tjenester for utviklingshemmede i Norge,
46 med sikte på å forbedre tjenestene for brukerne.

47
48 **Fremskrittspartiet vil:**

- 49 • ha opptrappingsplan for tilpasset utdanning og arbeid for personer med utviklingshemming
- 50 • foreta en gjennomgang av livssituasjonen, levekår og tjenester for utviklingshemmede i
51 Norge

- 1 • at rehabilitering/habilitering fortsatt skal rettighetsfestes i folketrygden
- 2 • etablere en statlig finansiert transportordning for funksjonshemmede med stort
- 3 transportbehov
- 4 • styrke hjelpemiddelordningen og fjerne 26 - årsreglen på hjelpemidler til stimulering, trening og
- 5 fritidsaktiviteter

6

7

8 **Seniorer**

9 Fremskrittspartiet mener seniorene besitter verdifull kompetanse og utgjør en verdifull ressurs i
10 samfunnet. Seniorbefolkningen i Norge er stadig økende. Seniorene er ingen ensartet gruppe. Det
11 eneste som er felles for alle er alderen. Dagens pensjonssystem, som ble innført i 2011, tillater
12 opptjening av pensjon frem til 75 års alder. Imidlertid inneholder Arbeidsmiljøloven adgang for
13 arbeidsgiver til å si opp arbeidstakere ved fylte 70 år kun basert på oppnådd alder. FrP anser dette
14 som ulogisk og lite moderne, vi vil derfor fjerne denne adgangen.

15

16 FrP godtar ikke alder alene som oppsigelsesgrunn. Dersom arbeidstakeren kan utføre jobben i tråd
17 med instruks og forventninger, skal alle ha krav på å bli stående i jobb så lenge helsa tillater det og
18 arbeidstakeren selv ønsker.

19

20 FrP anser opptjent pensjon som pensjonistens eiendom. Opptjente ytelser skal ikke avkortes eller
21 samordnes på grunn av sivilstand eller politiske prioriteringer, som ikke gjelder andre grupper i
22 samfunnet. Pensjonister kan ikke pålegges økonomisk ansvar for andre pensjonister gjennom
23 skattesystemet.

24

25 Avgiften til folketrygden er å betrakte som en forsikringspremie som skal gi rett til ytelser og
26 tjenester i fremtiden når det gjelder helse og pensjon. Vi godtar ikke at seniorer, som ikke lenger
27 opptjener nye rettigheter til pensjon, skal belastes premie til dette formålet. Trygdeavgiften for
28 pensjonister bør derfor kun omfatte den delen som er beregnet til å dekke helsedelen av avgiften.

29

30 FrP vil opprettholde sykepengen for yrkesaktive personer uavhengig av alder. De fleste seniorer er
31 friske og velfungerende mennesker som klarer seg selv og ikke har behov for spesielle tiltak fra
32 samfunnets side. For dem som imidlertid av helsemessige årsaker blir avhengig av
33 velferdssamfunnet, for eksempel kommunale omsorgstjenester og/eller spesialisthelsetjenester, må
34 det sikres valgfrihet og behovsdekkende tiltak i rett tid.

35

36 Vi ønsker å stå for holdningsendringer som fører til et positivt syn på seniorer og en verdig
37 behandling av dem som får behov for samfunnets bistand i eldre år.

38

39 Helse, generell tilstand og egnethet må legges til grunn ved vurdering av evnen til å føre
40 transportmidler, Begrensninger kun basert på alder fjernes. Disse kriteriene skal også legges til grunn
41 ved vurdering av arbeidsevne, autorisasjoner i helsevesenet og lignende.

42

43 **Fremskrittspartiet vil:**

- 44 • arbeide for at seniorene får større deltagelse i samfunnet
- 45 • fjerne §15-13 a i arbeidsmiljøloven
- 46 • arbeide for et aldersnøytralt samfunn

47

48

1 UTDANNING

3 Innledning

4 Fremskrittspartiet vil sette kunnskap i sentrum for den norske utdanningen, der den enkelte elevs
5 evner og muligheter ivaretas. Det offentlige skal ha ansvar for at vi får et utdanningssystem i
6 verdensklasse. Alle skal ha lik rett til grunnutdanning og høyere utdanning uavhengig av foreldrenes
7 ressurser.

9 Det offentlige skal ha ansvar for at kvaliteten er god og for finansiering av utdanningen, FrP vil åpne
10 for større grad av private aktører innen utdanningssystemet. Det må være åpenhet om resultatene i
11 skolen, og det må tilrettelegges for at skoler kan sammenligne resultater og utveksle erfaringer, med
12 sikte på å bli enda bedre.

14 Utdanningssystemet må ta utgangspunkt i at det er foreldrene som primært har ansvaret for at
15 barna får et utdanningsløp. FrP er kritisk til en utvikling der det offentlige - gjennom, barnehage, SFO
16 og skole – tar over en stadig større andel av barneoppdragelsen.

18 Økt kunnskap, ansvarsfølelse, dannelse og økt grad av mestring skal være målsetninger for
19 utdanningssystemet vårt. For å fremme faglig og sosial progresjon hos hver enkelt elev vil vi innføre
20 utvidet skoledag. I tillegg vil vi vektlegge fysisk aktivitet i skolen for å fremme trivsel, helse og sosial
21 tilhørighet for alle.

23 FrP mener at hijab, niqab eller burka er kvinneundertrykkende plagg. Disse skal derfor ikke brukes i
24 grunnskolen.

26 FrP ønsker et sterkt offentlig engasjement innen høyere utdanning. Foreldrenes økonomi skal ikke
27 være avgjørende for hvem som får mulighet til å realisere sine evner gjennom høyere utdanning. Det
28 er likevel viktig å understreke at studenten selv har et ansvar for å ta en utdanning man kan
29 nyttegjøre seg senere, og det er viktig at det blir satt krav til gjennomføring ved fastsettelse av
30 studiestøtte.

32 Vi mener det offentlige må ta større ansvar for forskning. Forsking innen områder der Norge har
33 fortrinn er spesielt viktig for å hevde oss i den globale konkurransen. Det er derfor viktig at
34 basisbevilgningene til forskingsinstitusjonene økes, og at det i tillegg etableres gode offentlige
35 incentivordninger for bedriftsrettet forskning.

37 FrP vil legge ned Utdanningsdirektoratet, og gå tilbake til et eksamenssekretariat. De oppgavene
38 Utdanningsdirektoratet i dag har knyttet til forskning og internasjonale undersøkelser, kan legges til
39 Kunnskapsdepartementet.

41 **Dissens 21: Mindretallet ønsker avsnittet over fjernet**

44 Grunnutdanningen

46 Fremskrittspartiet ser at de viktigste årene i et barns utvikling er de første skoleårene. Det er da
47 grunnlaget for hva og hvem man blir senere i livet legges, og dette må gjenspeiles i hvordan
48 skoleverket legger til rette for den enkelte elevs utvikling.

1 FrP vil gi foreldre mer makt ved å gi dem fritt skolevalg. Alle barn skal ha rett til å gå på nærmeste
2 grunnskole, men foreldre skal også ha mulighet til å søke sine barn inn på en annen skole om de
3 ønsker det.

4
5 En god skole ikke blir skapt av politikere og byråkrater, men av de som utgjør skolen; elever, ansatte,
6 foreldre og skoleledere. Offentlige myndigheter skal ikke legge hindringer i veien for en god utvikling
7 av skolen, men skape gode og forutsigbare rammer for skoleutvikling.

8
9 Skolen er i dag altfor detaljstyrt av sentrale myndigheter. Stadig nye og detaljerte regler, rundskriv og
10 planer skaper mye frustrasjon, og fremmer ikke læring. Skoleeier og ansatte bruker i dag mye tid på
11 rapportering og dokumentasjon, uten at dette gir bedre undervisning. Prøver og målinger må i større
12 grad bidra til bedre læring. Det må vises større respekt for skoleledere og læreres profesjonelle
13 skjønn. Skolen må i større grad målstyres, og i mindre grad detaljstyres.

14
15 FrP mener det er viktig å skille mellom skole og fritid, samtidig erkjenner vi at motivasjon og trivsel
16 skapes av mestringsfølelse. Vi ønsker derfor å satse på flere ulike mestringsarenaer i skolen. Dette vil
17 vi gjøre ved å etablere samarbeid i oasefagene med interesseorganisasjoner som driver med
18 ernæring, kultur og idrett.

19
20

21 **Mål med grunnutdanningen**

22 Fremskrittspartiet støtter opp om Kunnskapsløftet, men mener at dagens læreplanverk er alt for
23 omfattende. Læreplanene må forenkles og gjort tydeligere, men det må selvsagt må være rom for
24 lokal tilpassing for de skoleeierne som ønsker det. Også innsats, flid og gode arbeidsvaner kan være
25 en del av kompetansemålene i fagplanene.

26

27 Vi vil i sterkere grad vektlegge basisfag som er fundamentale for elevens videre utvikling, og for at de
28 i voksen alder skal kunne fungere i det norske og det internasjonale samfunnet. Gode kunnskaper i
29 norsk, engelsk, matematikk, naturfag og IKT, samt forståelse av det norske samfunnet og norske
30 verdier, vil bli stadig viktigere i en internasjonal verden. Kulturell dannelse innebærer at elevene skal
31 ha kjennskap til norsk og vestlig kultur, språk og historie. Den kristne og humanistiske arven skal stå i
32 en særstilling.

33

34 Opplæringsloven bør mykes opp for å gi skoleeier større frihet til å velge hvordan de ønsker å
35 organisere skolehverdagen. Blant annet bør paragrafen i opplæringsloven som hindrer nivåbasert
36 opplæring fjernes. Dette må kunne avgjøres av skoleeier selv, gjennom lokale forskrifter.

37

38 Det er behov for en mer fleksibel fag- og timefordeling. Skoleeier selv må finne sine modeller for
39 organisering av skoledagen. Sentrale myndigheter skal sette visse minimumskrav til hva elevene skal
40 lære, men skoleeier må ha større frihet til å avgjøre hvordan det skal løses.

41

42 Gjennom karaktersetting i orden og oppførsel fra tredjeklasse, og i matematikk, engelsk og norsk fra
43 femteklasse, vil den enkelte elev og dennes foresatte på en enkel og lettfattelig måte kunne følge
44 den sosiale og faglige utviklingen. Ved å ha en slik tilbakemelding vil man på et tidlig tidspunkt kunne
45 se hvor den enkelte har sin styrke og bygge opp under dette, samtidig som man tidlig kan sette inn
46 ekstra ressurser der det er nødvendig.

47

48 FrP ønsker ikke sentrale forskrifter om leksehjelpsordning, men mener at spørsmål om lekser og
49 leksehjelp må avgjøres av skoleeier.

50

51 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1 • utvide skoledagen og innføre fleksibel skolestartalder med skolestart senest ved syv år
- 2 • innføre et skolemåltid i norsk grunnskole for å gi elevene nødvendig påfyll og stimulans til
- 3 god innsats resten av den utvidede skoledagen
- 4 • at karakterer skal settes basert på objektive faglige prestasjoner, slik at alle parter i skolen
- 5 kan få en god måling av læringsresultatene
- 6 • innføre karakterer i matematikk, engelsk og norsk, fra og med femte klassetrinn, som bygger
- 7 på nasjonale prøver i tillegg til prøver utarbeidet av skoleeier
- 8 • gjenintrodusere begrepene høflighet og dannelse, folkeskikk og disiplin i norsk skole,
- 9 gjennom bruk av karakterer i orden og oppførsel fra og med tredje klassetrinn
- 10 • sikre og styrke elevenes fysiske aktivitet gjennom en større satsing på gym for å stimulere til
- 11 bedre helse gjennom hele livet
- 12 • forsterke rådgivningstjenesten i grunnutdanningen
- 13 • gi ungdomsskoleelevene rett til å velge bort sidemål

14

15

16 **Utvalgte områder**

17

18 **Realfagssatsing**

19 Fremskrittspartiet ser et spesielt behov for å styrke realfag og realfagssatsingen i
20 utdanningssystemet. Norge har et stort behov for arbeidskraft med realfagskompetanse, men
21 dessverre har vi sett de siste åra at kompetansen i realfag blant elevene har gått ned. Dette er
22 alvorlig.

23

24 For å få opp kompetansen i, og interessen for realfag, er det viktig med enda bedre realfagslærere.
25 Det må derfor innføres incentiv for å få personer med realfaglig bakgrunn fra andre deler av
26 arbeidslivet inn i skoleverket.

27

28

29 **Rådgivningstjeneste**

30 Det er et stort behov for å øke kompetansen hos rådgiverne i norsk skole. De som jobber som
31 rådgivere er viktige for elevenes utdanningsvalg. Dessverre ser vi i dag at det er manglende
32 kompetanse blant våre rådgivere både om næringsliv og utdanning.

33

34 Fremskrittspartiet vil derfor vurdere å innføre en form for sertifisering for rådgivere som sikrer en
35 minimumskompetanse. Det er også viktig med godt samarbeid med næringsliv og andre
36 utdanningsinstitusjoner. Man kan eksempelvis innføre ordninger slik at rådgivere kan hospitere hos
37 ulike yrkesgrupper. Det må også bli enklere for utdanningsgrupper med erfaring fra annet arbeidsliv
38 å bli ansatt i skolen som rådgiver.

39

40

41 **Kristendom**

42 Kristendommen og kristen kulturarv har mistet plass i både rle-faget og formålsparagrafen de senere
43 årene. Dette har ført til at det har blitt satt spørsmålsteget ved eksempelvis bordbønn og
44 gudstjenester i skoletida skal være lov. Fremskrittspartiet mener at kristendommen skal ha en
45 særstilling i RLE-faget, og at det ikke skal være noen tvil om at skoleeier skal ha frihet til å trekke vår
46 kristne kulturarv inn i skolehverdagen og at skolegudstjenester skal være lov. Det skal selvsagt også
47 være mulig å søke fritak fra utøvende aktiviteter.

48

49

1 **Sidemålsundervisning**

2 Fremskrittspartiet ønsker å gjøre den skriftlige og muntlige sidemålsundervisningen valgfri.

3

4

5 **Skolemiljø**

6 Fremskrittspartiet mener det er svært viktig at elevene har et godt fysisk og psykososialt miljø på skolen. I dag ser vi at mange skoler forfaller, og at det er dårlige fysiske arbeidsforhold for elevene.

8 Fremskrittspartiet mener vi må ha større investeringer i opprusting av skolebygg. Å investere i skolebygg er en investering for framtidig verdiskaping og noe vi må prioritere.

10

11 Trygghet i skolehverdagen er en forutsetning for trivsel, læring og for at elevene gleder seg til å gå på skolen. Systematisk arbeid for et godt skolemiljø og forebygging av krenkende adferd er viktig. Det må slås hardt ned på krenkende adferd og mobbing, og det er viktig at elever og foresatte ikke føler seg maktesløse i slike situasjoner.

15

16

17 **Tilpasset opplæring og spesialundervisning**

18 Utdanningssystemet bør i større grad ta hensyn til at elever er ulike og har ulike evner og behov. Skoleeier skal ha plikt til å sikre elever med spesielle behov nødvendige hjelpemidler.

20

21 Hver elev skal ha rett på tilpasset opplæring, og kontrollorgan må sørge for at denne retten blir ivaretatt av den enkelte skole. Skolene skal oppfylle elevenes rettigheter, men vi mener at det er mye bedre ressursutnytting at skolene selv får sette inn de tiltakene de mener er nødvendige, uten at dette skal gå gjennom tunge byråkratiske kanaler.

25

26 Det er bekymringsfullt at stadig mer av ressursene til grunnopplæring er bundet opp i spesialundervisning, noe som går utover den tilpassede opplæringen. Spesialundervisning i dag er preget av lang saksbehandlingstid, økt byråkratisering og sen innsats.

29

30 Dess mer ressurser som bindes opp i spesialundervisning, dess mindre blir igjen til den tilpassede opplæringen. Dette er blitt en vond sirkel, der normalitetsbegrepet stadig blir mindre og mindre, og der stadig flere får spesialundervisning framfor tilpasset opplæring i det ordinære klasserommet.

33

34 FrP ønsker en gjennomgang av retten til spesialundervisning og PP-tjenesten, samt bruken av spesialskole

35

36

37 **Fremskrittspartiet vil:**

- 38 • at mobberen må bytte skole når skolebytte er eneste utvei ved alvorlig mobbing
- 39 • øke investeringene i skolebygg
- 40 • at sidemålsundervisning og eksamen i sidemål skal være valgfritt
- 41 • ha en skikkelig satsing på realfag
- 42 • sikre kristendom og den kristne kulturarv i grunnopplæringen
- 43 • styrke kompetansen hos rådgiverne

44

45

46 **Finansieringsmodell og likebehandling av offentlige og private skoler**

47 Fremskrittspartiet mener pengene skal følge eleven, uavhengig av om eleven går i offentlig eller privat skole. Vi vil derfor ha differensiert stykkprisfinansiering av skolene. Slik blir det større likebehandling mellom private og offentlige skoler. Kommunen vil likevel ha et overordna ansvar for at alle elever har et opplæringstilbud.

50

51

1 FrP vil ha en omorganisering av de offentlige skolene, slik at de fristilles til å bli selvstendige enheter
2 med egne ansvarlige driftsstyrer, valgt av skoleeier, men med foreldrerepresentasjon.

3
4 Private skoler er en viktig del av et mangfoldig og variert skole-Norge. Private skoler er også viktig for
5 at valgfriheten skal bli reell for foreldre og elever.

6
7 Private skolers rett og mulighet til å utvikle sin egenart, enten det gjelder pedagogiske metoder eller
8 livssyn, må styrkes. Det innebærer frihet til å ansette, frihet til å utforme læreplan, organisering og
9 metode. Vi vil ha fri etableringsrett for private skoler, så sant krav til kvalitet er oppfylt. Det
10 forutsettes imidlertid at slike skoler ikke er til hinder for integrering.

11
12 Foreldre som benytter private skoler har allerede betalt skolepengene over skatteseddelen. Vi vil ha
13 et finansieringssystem som likebehandler offentlige og private skoler. Vi mener kapitalkostnadene
14 (husleie/bygg) til privatskolene må tas inn i tilskuddet. Skolene må få 100 % tilskudd. Først da blir det
15 mulig at alle som ønsker det kan velge privat skole, uavhengig av foreldrenes økonomi.

16
17 **Fremskrittspartiet vil:**

- 18 • innføre fritt skolevalg
- 19 • likebehandle offentlige og private skoler med hensyn til finansiering
- 20 • innføre en finansieringsmodell der pengene følger eleven
- 21 • verne sterkt om foreldreretten
- 22 • at skolenes resultater er offentlig tilgjengelig

23
24
25 **Lærerutdanningen og kvalitet på lærerne**

26 Fremskrittspartiet er opptatt av at læreryrket må bli mer attraktivt

27
28 Det viktigste vi gjør for å bedre utdanningssystemet er å investere både lærerutdanningen og etter-
29 og videreutdanning for de som underviser i skoleverket. Lærerutdanningen må styrkes ved å innføre
30 en femårig mastergradsutdanning med faglig spesialisering.

31
32 Lærerutdanningen må tilpasses den virkeligheten studentene vil møte i skolen, og praksistiden skal
33 økes betraktelig. Klasseledelse skal innføres som et eget fag slik at arbeidsmiljøet for lærere og elever
34 kan bedres.

35
36 Det bør også innføres rett og plikt til etterutdanning og videreutdanning. Det er bekymringsfullt med
37 den mangelfulle rekrutteringen til læreryrket.

38
39 Skolen blir ikke bedre enn lærerne som underviser der. Vi ønsker derfor å innføre en ordning med
40 lærerevaluering.

41
42 **Fremskrittspartiet vil:**

- 43 • innføre en 5-årig lærerutdanning med mastergrad
- 44 • at lærere skal ha rett og plikt til etter- og videreutdanning
- 45 • bruke lokalt fastsatt lønn incitament for å rekruttere gode lærer

1 Videregående utdanning

2 Fremskrittspartiet mener at det kan stilles forskjellige krav for å komme inn på en videregående
3 skole, avhengig av hvilken relevans de forskjellige karakterer har for videre studier. På denne måten
4 vil man få tak i dem som egner seg best for de forskjellige fagretningene.
5

6 Den studieforberedende delen av videregående utdanning må ha et høyt nivå, og man bør se på
7 nivåbasert opplæring for å sikre elevens nytte av undervisningen. Det er også en kritisk suksessfaktor
8 at undervisningen gjøres interessant, og at det stilles krav til den enkelte elev slik at lærelysten blir
9 høy.

10
11 For den yrkesfaglige utdanningen er det avgjørende at samarbeidet mellom skole og bedrift er godt,
12 et samarbeid som er styrket de senere årene. Bedriftene bør sikres mulighet til å komme tidlig inn i
13 skolen for å bidra i undervisningen av de lærlingene som senere får lærlingplasser i bedriftene.
14

15 Norske fagarbeidere har vært og er fremdeles blant de beste i verden. Det er ekstremt viktig både for
16 vår industri og for Norge som samfunn, at vi har en god yrkesopplæring. Mye av kritikken mot fag- og
17 yrkesopplæringa går på at elever kommer for sent i gang med å jobbe innenfor det faget de faktisk
18 ønsker å utdanne seg til, og at mange av fagene er lite relevante. Fremskrittspartiet mener at vi
19 allerede i det første året i yrkesopplæringa bør få en større grad av spissing av utdanningen, inn mot
20 det faget elevene ønsker å utdanne seg til. Dette vil øke motivasjonen hos elevene, og gjøre dem
21 bedre i stand til å gå inn som lærlinger i bedriftene.
22

23 Svært mange elever faller fra i løpet av sin videregående utdanning, noe som medfører uheldige
24 konsekvenser for samfunnet så vel som den enkelte. Vi vil derfor se på mulige tiltak for å redusere
25 frafallsprosenten, slik som økt praktisk undervisning og fleksibel skoledag. Muligheten for å strekke
26 utdanningsløpet ved å kombinere arbeid og utdanning i større grad enn i dag, kan også være et
27 alternativ.
28

29 FrP mener at man må ha oppnådd karakteren to eller bedre i fagene matematikk, engelsk og norsk
30 hovedmål i grunnskolen, før man får starte i videregående opplæring. Elever med lavere karakter skal
31 gis mulighet til å forbedre disse gjennom tilrettelagte kurs i kommunal regi.
32

33 **Fremskrittspartiet vil:**

- 34 • basere opptak til videregående skole på karakterer i fag som er relevante for elevens
35 utdanningsprogram
- 36 • at kostnadene til undervisning, bøker, materiell og utstyr bør dekkes av
37 stykkprisfinansieringen, uansett valg av utdanningsprogram
- 38 • at det skal avlegges eksamen i alle relevante fag innen vedkommendes utdanningsprogram
- 39 • legge til rette for et bedre samarbeid mellom skole og næringsliv, blant annet ved å
40 kombinere et lærlingtilskudd per elev, med fjerning av arbeidsgiveravgift for å dekke utgifter
41 til den praktiske og teoretiske delen av yrkesutdanningen
- 42 • at sidemålsopplæring skal være valgfritt
- 43 • videreutvikle og styrke Ungt Entreprenørskap og lignende næringsrelevant elevarbeid
- 44 • forsterke rådgivningstjenesten
- 45 • gi eleven mulighet til praktiske i stedet for teoretiske fag
46

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49

Høyere utdanning

Fremskrittspartiet vil videreutvikle Norge som kunnskapsnasjon. For å nå dette må Norge ha et tilbud innenfor høyere utdanning som er konkurransedyktig internasjonalt. Det offentlige finansiering av private- og offentlige studiesteder, bør i større grad likestilles.

Undervisningsinstitusjonene må kombinere undervisning med forskning, og ha nær kontakt med internasjonale institusjoner med høyt nivå på undervisning og forskning. Studentene bør aktivt ta del i forskningen ved utdanningsinstitusjonene.

Høyere læreinstusjoner skal selv kunne bestemme sitt studietilbud og sin måte å organisere opplæringen på innenfor nasjonale krav og rammer. Universiteter og høyskoler bør selv kunne fastsette opptakskrav til studentene.

Finansieringsordningene bør i større grad brukes til å styre de høyere utdanningsinstitusjonenes kapasitet, for å styrke de utdanningene hvor arbeidslivet i størst grad etterspør kompetanse.

Norge har stor mangel på ingeniører og kvalifisert arbeidskraft for å jobbe i olje- og gassindustrien og andre kunnskapsintensive industrier. Vi har et sårt behov for høykvalifiserte og dyktige ingeniører, og Norge er nødt til å ha verdensledende stipendordninger og insentiver for ingeniører om vi skal fortsette den store verdiskapningen i fremtiden. FrP ønsker derfor å innføre et prøveprosjekt hvor vi vil fullfinansiere studieplasser på flere av verdens toppuniversiteter, slik som IVY-league universiteter, for noen titalls av våre beste realfagsstudenter hvert år. Dette vil være en nyttig investering hvor vi dyrker våre talenter innenfor realfag.

Fremskrittspartiet vil:

- finansiere studieplasser til noen av Norges beste studenter.
- at gjennomført doktorgrad skal innebære at studielån blir ettergitt
- ha full lokal frihet for enkeltskoler til å organisere skolehverdagen i form av pedagogisk innhold og satsingsområder

Fagskoler

Fremskrittspartiet vil styrke fagskolene ved å gi meir fleksible rammevilkår, hvor finansieringsansvaret legges til staten. For å få flere fagskoler som gir tilbud om markedsstyrte utdannelse av høy kvalitet, vil vi legge bette til rette for bransjestyrte fagskoler. Ulike former for samarbeid mellom skole og næringsliv, også rent private, bransjedrevne fagskoler, vil gi oppdatert kunnskap til elever som ønsker fagutdanning. Dette sikrer også at utdanningen er i samsvar med næringslivets behov.

Studiefinansiering

Fremskrittspartiet er opptatt av at alle skal få en studiestøtte de kan leve av, og som samtidig gir mulighet til å fullføre studiet på normert tid og med gode resultater. Summen av lån og stipend bør gi studentene kjøpekraft til å kunne studere på heiltid. FrP ser det som problematisk at summen av lån og stipend ikke følger den vanlige lønns- og prisveksten, derfor bør lån og stipend knyttes opp mot grunnbeløpet.

Studiefinansieringen bør endres ved å gi høyere stipendandel til de studentene som klarer å gjennomføre studiene på normert tid eller kortere. Studenter med særskilte behov for ekstra tid til å

1 slutføre en påbegynt utdanning, må ha muligheten til å kunne oppnå tilleggslån/tilleggsstipend når
2 dette er dokumentert av utdanningsinstitusjonen/lege.

3
4 FrP vil supplere Statens lånekasse for utdanning med ei statlig garantiordning som den enkelte
5 student kan benytte. Slik vil hver enkelt student være garantert studielån på like vilkår som i dag,
6 men vil kunne velge den banken man selv ønsker.

7
8 **Dissens 22: Mindretallet vil erstatte avsnittet over med:**

9 FrP vil avvikle Statens lånekasse for utdanning og erstatte denne med en statlig garantiordning som
10 den enkelte student kan benytte. Stipender skal fortsatt utbetales av det offentlige. Slik vil hver
11 enkelt student være garantert studielån på like vilkår som i dag, men vil kunne velge den banken man
12 selv ønsker.

13
14 I en globalisert verden er det viktig å legge til rette for at norske studenter har gode muligheter til å
15 ta utdanning i utlandet. Derfor vil vi at 70 % av skolepengestøtten blir gitt som stipend både for
16 bachelor- og mastergradsstudenter.

17
18 Norske studenter skal ha gode muligheter til å ta utdanning i utlandet dersom de selv ønsker det.
19 Dette innebærer lik studiestøtte til både hel- og delgradsstudier, og støtte til det første året av
20 utdanning i USA og ikke-vestlige land.

21
22 Norske Studenter ved godkjente private utdanningsinstitusjoner i Norge bør få gjort om studielån
23 som gjelder skolepenger eller studieavgift, til stipend etter samme modell som gjelder for norske
24 studenter i utlandet.

25
26 **Fremskrittspartiet vil**

- 27 • styrke basisfinansieringen til universiteter og høyskoler
- 28 • at alle som er kvalifisert for det skal ha mulighet til å ta høyere utdanning uavhengig av egen
29 eller foreldrenes økonomi
- 30 • gi studentene kjøpekraft til å kunne studere på heltid om de ønsker det
- 31 • bedre vilkårene for utenlandsstudenter
- 32 • heve grensen for hvor mye man kan tjene og ha i formue før ytelser fra Statens Lånekasse
33 avkortes
- 34 • bygge 2000 studentboliger i året med økt statsbidrag

35
36
37 **Forskning**

38 Norge, som et moderne kunnskapssamfunn, må legge forholdene til rette for at forskningen får best
39 mulige vekstvilkår og blir til fordel for samfunnet som helhet. I en tid der verden blir stadig mindre og
40 der grensene viskes ut, vil norsk forskning i større grad enn tidligere også være internasjonalt rettet.
41 Norge bør ha som målsetting å bli en av verdens mest konkurransedyktige og dynamiske,
42 kunnskapsbaserte økonomier.

43
44 Konkurransen fremmer kvalitet, derfor er det positivt at konkurranse blir en integrert del av
45 rammevilkårene for norske forskere, samtidig som forskerne også må gis bedre og mer langsiktige
46 vilkår. Fremskrittspartiet mener derfor at norsk forskningspolitikk bør prioritere områder der vi har
47 kompetansefortrinn, næringsstrukturelle fortrinn, naturgitte fortrinn eller en kombinasjon av disse.

48

1 Grunnforskningen er et fellesgode av stor betydning for samfunnet og skal derfor sikres tilstrekkelige
2 ressurser og være fri og uavhengig. De offentlige bevilgningene må være langsiktige og forutsigbare
3 for å skape høy kvalitet og konkurransedyktighet i forskningen.

4
5 Anvendt forskning omformer ny kunnskap og innsikt til økonomiske salgbare produkter. Det er en
6 sammenheng mellom satsing på forskning, utvikling og innovasjon, og vekst i økonomien. Et tettere
7 samarbeid mellom næringslivet og forskningsinstitusjonene er derfor meget viktig og noe vi vil
8 stimulere til. Spesielt viktig er det å korte ned tiden det tar fra kunnskapen foreligger, til den finnes i
9 salgbare produkter.

10
11 Det er positivt at privatpersoner og bedrifter donerer penger til allmennyttige formål. Vi ønsker
12 derfor skattefradrag for slike bidrag. SkatteFunn er et godt tiltak som stimulerer til økt
13 forskningsinnsats fra næringslivet ved at det gis skattefradrag på privat kapital som benyttes til
14 forskning. Ordningen bør derfor utvides.

15
16 Et ledd i slik stimulans vil være å fjerne skatteplikt på eiendom og overskudd på
17 forskningsinstitusjoner og stiftelser som ikke tar utbytte fra sin virksomhet. Et slikt unntak bør også
18 gjelde for overskudd fra eventuelle knoppskyttinger, så lenge utbyttet går inn som egenkapital eller
19 driftsmidler i stiftelsen.

20 21 **Fremskrittspartiet vil:**

- 22 • øke bevilgninger til FoU
- 23 • se på mulighetene for skattefradrag ved gaver eller investeringer som gis til FoU- baserte
- 24 bedrifter og grunnforskning etter nærmere fastsatte regler
- 25 • at grunnforskning skal finansieres av det offentlige, og forskning ved universiteter og
- 26 høyskoler bør finansieres gjennom eget opplegg
- 27 • utvide SkatteFunn
- 28 • at bedrifter i hovedsak finansierer næringsrelatert forskning i samarbeid med
- 29 forskningsinstitusjonene
- 30 • forenkle byråkratiet rundt søknad om forskningsmidler
- 31 • at det offentlige må føre en aktiv og målrettet forskningspolitikk slik at Norge kan vokse inn i
- 32 fremtiden
- 33 • at den næringsrettede forskningen rettes mot områder der Norge har spesiell kompetanse
- 34 • at tildeling av forskningsmidler også skal baseres på resultatmåling og prosjektevaluering
- 35 • tilby konkurransedyktige vilkår for rekruttering til forskning

36 37 38 39 40 **TRANSPORT OG KOMMUNIKASJON**

41
42 God infrastruktur er en grunnpilar i et moderne samfunn, og FrP vil gjøre dette til en
43 konkurransefordel for nasjonen. Næringslivet må få sine varer og tjenester raskt og enkelt til
44 markedene. Folk flest ønsker å bevege seg raskt mellom bolig, arbeid, og fritidsaktiviteter.

45
46 God infrastruktur og fleksible løsninger gjør at bolig - og arbeidsmarkedet utvides, og at folk bruker
47 mindre av sin hverdag på transportoppgaver.

48
49 Køddannelser på norske veier og jernbaner reflekterer at samfunnet over tid har nedprioritert
50 infrastrukturen. FrP vil iverksette en ambisiøs satsing på både utbygging av vei og jernbane, samt

1 bedre koordinering av transportløsninger på vei, bane, luft og kjø. Satsingen må innebære både
2 styrket finansieringsløsninger og bedre organisering fra myndighetenes side.

3
4 Det er staten som skal ha ansvaret for en forsvarlig vei- og baneutbygging i landet. I
5 planleggingsprosesser må realistiske trafikkprognoser legges til grunn, slik at infrastrukturen
6 dimensjoneres i tråd med reelt behov. Sentrale og lokale myndigheter må samarbeide om valg av
7 løsninger, men lokale parter skal ikke ha vetomuligheter i slike saker.

8
9 I en konkurransepreget fremtid vil infrastrukturen for transport og kommunikasjon bli stadig
10 viktigere, spesielt med tanke på mulighetene globaliseringen åpner for verdiskaping i Norge. Det er
11 ingen grunn til at Norge med sine naturgitte avstander og de ulemper det medfører både i Norge, til
12 Europa og til andre markeder, skal forsterke disse med dårlig infrastruktur.

13
14 I en periode med store inntekter fra petroleumssektoren har Norge en historisk sjanse til å bygge ut
15 en moderne infrastruktur. Ved å omdisponere en del av oljeinntektene, fra finansplasseringer i
16 utlandet til realinvesteringer i infrastruktur her hjemme, vil vi øke avkastningen på oljeformuen. I
17 motsetning til forbruk er dette investeringer i fremtidig vekst og verdiskapning for hele landet.

18
19

20 **Fornyelse**

21 Det viktigste moderniserings- og fornyelsesverktøyet er å gjennomføre de lov- og
22 forskriftsendringene som er nødvendige for å etablere et markedsstyrt transportmarked.
23 Myndighetenes rolle begrenses til kjøp og salg av transportrettigheter der regulering fortsatt er
24 nødvendig.

25
26 Transport- og kommunikasjonssektoren underlegges en gjennomgripende omorganisering til ett
27 transportdepartement med ansvar for den samlede transportsektoren, ett transportdirektorat med
28 ansvar for den totale infrastrukturen, og ett transporttilsyn med ansvar for kontroll av all transport
29 på infrastrukturen (vei, bane, luft, sjø, IKT og energi) for å påse at alle regler, og da i særdeleshet
30 sikkerhetsbestemmelser, følges.

31
32 På grunn av dagens svært omstendelige prosess tar det i snitt ca 9 år fra man begynner å planlegge
33 prosjektet og frem til man kan sette spaden i jorden. Vi mener derfor at det er viktig at man
34 reduserer tiden man bruker på utarbeidelse av planene, samt høringsrundene. Samtidig må også
35 retten til å gi innsigelser på planer fra alle statens departementer og direktorater begrenses kraftig.
36 Staten må ha beslutningsmyndighet for valg av veitraseer for hovedferdselsårer av nasjonal interesse.

37
38 Veivesen, jernbanelinjer og kystverk omdannes til statlige selskaper som kan oppta lån. Dette sikrer
39 forutsigbar og avklart finansiering for en mer effektiv, sammenhengende og helhetlig utbygging av
40 større prosjekter. Vi vil oppheve postmonopolet, men fortsatt sikre det offentlige ansvaret for at det
41 finnes en riksdekkende posttjeneste.

42
43 Det offentlige bør i hovedsak eie infrastrukturen, men kjøpe anleggs- og vedlikeholdstjenester i
44 markedet.

45

46 **Fremskrittspartiet vil:**

- 47 • at produksjon av transporttjenester og samferdselsrelatert vare- og
- 48 tjenesteproduksjon skilles fra offentlig myndighetsutøvelse
- 49 • at det gjennomføres nødvendige lov- og forskriftsendringer for å etablere et
- 50 markedsstyrt transportmarked

- 1 • at Samferdselsdepartementet omorganiseres til et transportdepartement med
- 2 ansvar for informasjonstransport, energitransport, land-, vann- og lufttransport,
- 3 inkludert havner, flyplasser og transportterminaler
- 4 • at det opprettes et felles transportdirektorat med ansvar for all infrastruktur
- 5 • at havnene organiseres som selvstendige enheter
- 6 • at det innføres konkurranse mellom havnene for å stimulere til kostnadseffektiv
- 7 drift og høy kvalitet på tilbudet
- 8 • at det etableres et statens transporttilsyn som står for kontroll av all transport, og
- 9 påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges
- 10 • åpne for mer konkurranse om posttjenester
- 11 • øke hastigheten på moped til 60 km/t

12
13

14 **Veinettet**

15 Norge er et langstrakt land med lav befolkningstetthet. Når både befolkning og næringsliv er spredt
16 over store avstander, krever det at veinettet er konstruert for at befolkning og varer kan
17 transporteres effektivt, sikkert og miljøvennlig.

18

19 Vi vil øke kapasiteten på dagens veinett, for å oppnå bedre fremkommelighet og sikkerhet. Alle veier
20 i Norge skal utbygges og drives i henhold til fastsatte standarder. Dette skal inkludere et
21 høyhastighetsveinett som binder byer og landsdeler sammen på en effektiv, sikker og miljømessig
22 god måte. En slik utbygging må inneholde løsninger som leder trafikken utenfor byene, noe som
23 reduserer behovet for sterke restriksjoner på veitrafikken i byområder.

24

25 Riksveinettet skal ha som formål å være transportkorridor mellom byer og landsdeler og korteste og
26 mest samfunnsnyttige trasévalg skal i hovedsak legges til grunn. Disse veistrekninger prioriteres som
27 de viktigste i landet, og videre utbygging av havner, flyplasser, jernbanestrekninger og knutepunkter
28 mellom transportformene bør orienteres etter disse. Prosjektering av riksveinettet skal prioritere
29 ferjefrie forbindelser, og det må i større grad satses på firefelts motorveier med fysisk skille mellom
30 kjøreretningene. Fysisk skille mellom kjøreretninger bør også etableres på andre høyt trafikkerte
31 veier.

32

33 Det er viktig at staten i langt større grad har beslutningsmyndighet ved valg av fremtidig trasé for
34 europaveier, samt andre hovedfartsårer av nasjonal interesse. Den enkelte kommune bør så langt
35 det er mulig, bli tatt med på råd når det gjelder plassering, samt bli gitt mulighet til å gi
36 høringsuttalelse.

37

38 Ved igangsetting av bygging av nye veitraseer skal det sikres videre utbyggingsmuligheter.

39

40 De gjenstående veier som ikke er kommunale eller tilhører riksveinettet, er riksveinettet og skal være
41 under statlig ansvar.

42

43 Kommunale veier skal utbygges og prioriteres både ut fra sikkerhetsmessige hensyn og
44 fremkommelighetshensyn. Særlig må sikkerheten langs skoleveier og rundt andre samlingssteder
45 som idrettshaller og lignende være svært høyt prioriterte oppgaver.

46

47 Gang- og sykkelveier gir god trafiksikkerhetsgevinst, og prioriteres utbygget. Utbygging av gang- og
48 sykkelveier langs skoleveier må prioriteres.

49

1 Det er viktig, særlig langs riksveinettet, at det etableres et tilstrekkelig antall raste- og hvileplasser
2 med en standard tilpasset yrkessjåførenes behov. Yrkessjåfører må på en forsvarlig måte kunne
3 overholde kjøre- og hviletidsbestemmelsene.
4
5

6 **Bygging, drift og finansiering**

7 Fremskrittspartiet vil øremerke en del av den årlige avkastningen fra oljefondet til varig og
8 forutsigbar investering i infrastruktur som veier, jernbane/kollektiv- og IKT-infrastruktur. Vi vil også
9 etablere statlige lån til selskaper som gjennomfører bygging av offentlig infrastruktur. For ytterligere
10 å forsere nødvendig infrastruktur bør private selskaper inviteres til deltakelse i å bygge, drive og
11 finansiere prosjekter gjennom offentlig-privat samarbeid (OPS) eller tilsvarende. Dette vil gi en stor
12 samfunnsøkonomisk gevinst. Når det gjelder drift av eksisterende infrastruktur, bør dette legges ut
13 på anbud.
14

15 *Staten skal ha ansvaret for en forsvarlig veiutbygging i landet, og bruk av bompenger, veiprisning eller*
16 *annen direkte trafikanbetaling er en ytterligere beskatning av trafikantene. Bompenger, veiprisning*
17 *eller andre former for direkte brukerbetaling kan derfor ikke kreves for bruk av det offentlige*
18 *veinettet. Dette gjelder uavhengig av om dette bygges og drives i offentlig eller privat regi. Det kan*
19 *gjøres unntak begrenset til følgende forhold:*
20

- 21 ➤ *For ferjeavløsningsprosjekter legges det til grunn i prosjektfinansieringen at innsparte*
22 *kostnader for staten til drift av ferje godskrives for en periode på 50 år.*
- 23
- 24 ➤ *På private veier som bygges og drives i privat regi og er åpne for allmennheten, kan det*
25 *kreves bompenger ved. Det legges til grunn at om det uavhengig av det offentlige veinettet*
26 *ønskes bygget en veiforbindelse privat, skal dette ikke i seg selv være forbudt å finansiere ved*
27 *betaling fra dem som måtte ønske å bruke en slik vei.*
- 28
- 29 ➤ *Lokal fremskynding av veiforbindelse som er lokalt forankret gjennom folkeavstemning, bør*
30 *kunne forskutteres når staten godkjenner dette. Private bør inviteres til å bygge, drive og*
31 *finansiere nye veier (OPS). Dette vil gi stor samfunnsøkonomisk gevinst. Når prosjekter er*
32 *nedbetalt, etter på forhånd fastsatte betingelser, kan staten overta veien og*
33 *vedlikeholdsansvaret. Når det gjelder drift av eksisterende riks,- fylkes- og kommunale veier,*
34 *skal disse legges ut på anbud.*
- 35
- 36 ➤ *Lokal fremskynding av veiforbindelse er ufravikelig betinget av at et flertall av innbyggere i*
37 *berørte kommuner har sagt ja i en lokal folkeavstemning, og av at det finnes relevant og*
38 *realistisk omkjøringsmulighet uten direkte brukerbetaling. Det legges til grunn at om*
39 *befolkningen lokalt vil kjøre ny vei, skal de ikke nektes dette.*
40
41

42 **Dissens 23: Et mindretall vil erstatte tekst i kursiv over med:**

43 FrP er imot finansiering av offentlig vei med bompenger, da veibruk er høyt skattelagt allerede
44 gjennom blant annet veiavgift

45
46
47 Bompenger innkrevd på offentlig vei under disse unntakene skal kun kunne brukes til å finansiere et
48 bestemt veiprojekt og fjernes straks prosjektet er nedbetalt. Veiprisning, rushtidsavgifter, kjøprising
49 eller andre betegnelser på skatter og avgifter som har til hensikt å fordyre transport, aksepteres ikke.
50
51

1 **Dissens 24: Et mindretall vil erstatte hele avsnittet over med:**

2
3 **Bygging, drift og finansiering**

4 Dagens bilrelaterte avgifter bør reduseres og i større grad øremerkes til infrastrukturformål. Med
5 dagens avgiftsnivå er bruk av bompenger er en uønsket ekstrabeskatning. Erfaringer viser også at det
6 er en kostbar måte å finansiere nye veier på. Staten må ta ansvar for hovedveiene i Norge, og FrP
7 mener disse skal bygges uten bompengefinansiering.

8
9 FrP vil arbeide for å fjerne eksisterende bompengeprojekter. Inntil det skjer bør eksisterende
10 bompengeprojekter få rentefrie lån fra staten.

11
12 Lokale veiprojekter som ønskes realisert med bompenger må være gjenstand for folkeavstemming
13 og bompengefri omkjøringsvei må være tilgjengelig.

14
15 **Fremskrittspartiet vil:**

- 16 • opprette et infrastrukturfond for varig og forutsigbar finansiering av målrettet og rasjonell
- 17 utbygging av infrastrukturen
- 18 • nedbetale gjelden til bompengeselskapene og dermed fjerne dagens bomstasjoner på
- 19 offentlige veier
- 20 • innføre prosjektfinansiering av lengre korridorer for en mer effektiv utbygging
- 21 • gi kommuner tilgang til rentefrie statlige lån som øremerkes opprustning, vedlikehold og
- 22 nybygging
- 23 • endre kontantprinsippet innenfor veibygging slik at en kan belåne utbygginger basert på
- 24 levetid og samfunnsnytte
- 25 • at staten har beslutningsmyndighet for valg av veitrasé for europaveier samt andre
- 26 hovedfartsårer av nasjonal interesse
- 27 • redusere registreringsavgiften til selvkost for å dekke faktiske kostnader ved
- 28 omregistrering av kjøretøy
- 29 • at det i langt større grad enn i dag skal satses på rassikring og viltsikring av veinettet
- 30 • at gang- og sykkelveier prioriteres utbygget. Utbygging langs skoleveier må prioriteres
- 31 • at det særlig langs riksveinettet etableres et tilstrekkelig antall raste- og hvileplasser med
- 32 en standard tilpasset yrkessjåførenes behov, for å lette overholdelse av kjøre- og
- 33 hviletidsbestemmelsene
- 34 • at bruk av MC som miljøvennlig og arealeffektiv transport utnyttes bedre og innarbeides i
- 35 planer
- 36 • at det åpnes for modulvogntog med økt lengde, og med økt totalvekt på våre riksveier
- 37 • at vrakpanten på personbiler dobles
- 38 • arbeide for at kjøretøyer som er godkjent i et land med tilnærmedesvis likt
- 39 godkjenningssystem, automatisk skal godkjennes for bruk i Norge
- 40 • overføre forvaltningsansvaret for bruk av snøscooter til lokale myndigheter
- 41 • at brukerfinansiering på offentlig vei skal avklares gjennom lokal folkeavstemning
- 42 • ha et høyhastighetsveinett som binder byer og regioner sammen på en effektiv, sikker og
- 43 miljømessig måte
- 44 • ha større samsvar mellom fartsgrenser og veiens standard og øke fartsgrensen på moderne
- 45 motorvei til 130 km/t

1 **Jernbanetransport**

2 Fremskrittspartiet ønsker at jernbanenettet åpnes for fri konkurranse, slik at skinnegående transport
3 kan bli mer konkurransedyktig. Økt konkurranse vil føre til bedre og billigere tilbud, som igjen vil gi
4 en betydelig miljøgevinst. Trafikken på jernbanenettet må derfor dereguleres ved endringer av
5 forskriftene til jernbaneloven, og åpnes for fri konkurranse. Kontroll med jernbanevirksomheten bør
6 legges til transporttilsynet, som også må ha et særskilt ansvar for sikkerheten.

7

8 Vi mener at det skal legges bedre til rette for persontransport med tog i befolkningstette områder.
9 Dette gjelder blant annet tilstrekkelig antall stasjoner og innfartsparkeringsplasser. Dette innebærer
10 at utbygging av intercitytriangler må gjennomføres raskt med oppgradert standard til dobbeltspor.
11 Det må også legges opp til å bygge ut og ruste opp jernbanen også rundt de andre store byområdene
12 i Norge.

13

14 Vedlikeholdet av jernbanenettet, som er særdeles mangelfullt og fører til mange situasjoner som
15 undergraver tilliten til jernbanen, bør styrkes betydelig. For jernbane er muligheten for gode
16 omlastingspunkter i terminaler en forutsetning for å lykkes. Jernbanen er egnet for godstransport
17 over lengre avstander.

18

19 **Fremskrittspartiet vil:**

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

32 **Luftfart**

33 Over lengre strekninger er fly alle andre transportmidler overlegent. Det må derfor være en
34 hovedoppgave å sikre befolkningen et best mulig tilbud innen flytransporten til rimeligst mulig pris.

35

36 Staten bør legge til rette for friest mulig konkurranse for utvikling, drift og vedlikehold av flyplassene.
37 Dagens løsning med Avinor AS som en statlig monopolist med indirekte beskatning av innbyggerne,
38 og store utfordringer knyttet til omstilling og endring, er ikke tilfredsstillende. Staten bør legge til
39 rette for konkurranse om kontrakter for drift, vedlikehold og utvikling av våre flyplasser, med
40 veldefinerte kvalitets- og sikkerhetskrav. Staten bør vurdere et bredt spekter av modeller og former
41 for avvikling av Avinor som monopolist på området. Den beste modellen som innebærer oppløsning
42 av dagens Avinor, og som ivaretar god sikkerhet og kvalitet, bør velges.

43

44 Det regionale kortbanenettet har spilt en avgjørende rolle for utvikling i Norge, og har bidratt til at
45 innbyggerne over hele landet har hatt ett flytilbud. Stadige endringer og forbedringer av
46 infrastrukturen har likevel ført til at reisetid til/fra og mellom lufthavner har blitt stadig kortere. Det
47 må derfor vurderes om tilbudet i deler av landet kan styrkes ved at lufthavner slås sammen og
48 utvides, og at man derigjennom får økt passasjertrafikk, flere destinasjoner, økte frekvenser, lavere
49 priser, økt konkurranse og lavere offentlig rutekjøp.

1 Fremskrittspartiet vil innføre en ordning der staten sine kostnader til rutekjøp på det regionale nettet
2 over 50 år kan brukes til å finansiere annen infrastruktur, som for eksempel veier, der en lufthavn blir
3 nedlagt, etter modell fra ferjeavløsnings-ordningen.

4

5 **Fremskrittspartiet vil:**

- 6 • åpne for private flyplasser og fremme konkurranse mellom flyplasser der hvor dette er mulig
- 7 • stimulere til lokal deltakelse i eierskap og drift
- 8 • at Avinors monopol på deres tjenester avvikles og virksomheten privatiseres, deles opp eller
- 9 selges og at staten legger til rette for størst mulig grad av konkurranse innenfor området
- 10 • at den norske staten avvikler sitt eierskap i SAS

11

12

13 **Sjøtransport**

14 Det må legges til rette for et en større del av godstransporten over lengre avstander kan gjøres
15 sjøveien. Det må da satses betydelig på ny infrastruktur når det gjelder havner. Vi mener at offentlige
16 og private havner skal likebehandles og at havnene gis gode rammebetingelser. Havneavgifter skal
17 kun kreves inn etter selvkostprinsippet.

18

19 Ny teknologi innenfor sjøkart, farledsmerking og navigasjonshjelpemidler vil øke presisjonen og
20 sikkerheten ved navigering betraktelig. Fremskrittspartiet mener det må satses ytterligere på
21 installasjon av slike viktige hjelpemidler for å øke sikkerheten ved ferdsel til sjøs.

22

23 Det er en selvfølge at man i sjøfartsnasjonen Norge må sikre tilstrekkelig merking av farleden for
24 optimal sikkerhet til sjøs. Dessverre er ennå deler av farleden mangelfullt merket uten lys eller andre
25 virkemidler.

26

27 Fergesamband knytter det offentlige veinettet sammen på en naturlig måte. Fergene på riksveinettet er
28 dermed et offentlig ansvar, mens private fergeselskaper bør stå for selve driften. Det er derfor
29 naturlig at bruk av ferge skal være kostnadsfritt der hvor fergen er en del av riksveinettet. I
30 investeringsammenheng bør kaianlegg for fergeforbindelser i større grad ses i sammenheng med
31 veinettet for øvrig. Drift av fergestrekninger bør konkurranseutsettes, slik at kostnadene blir lavest
32 mulig uten at det går utover sikkerheten. Kvaliteten på utstyret skal være en del av
33 sammenligningsgrunnlaget. Staten bør fastsette standarder for fergetilbud som skal følge alle
34 konkurranseutsettinger.

35

36 Redningsselskapet er en viktig og nødvendig del av redningstjenesten langs kysten vår. Staten bør
37 bidra til at den frivillige redningstjenesten kan opprettholde sin aktivitet.

38 Flere ulykker som har skjedd langs kysten, kunne vært forhindre ved tidligere varsling.

39 Dagens internasjonale system med bergingslønn kan være et hinder for tidlig varsling fra skip i nød.

40 Vi vil derfor vurdere å etablere et eget regelverk innenfor nasjonalt farvann, 12 mils sone, som
41 innebærer en begrensning av bergingslønn.

42

43 Sjøtransport er særdeles viktig for norsk industri. Skiping av gods sjøveien er svært billig og kan bli
44 enda mer effektiv dersom man både nasjonalt og lokalt planlegger en infrastruktur som muliggjør en
45 god utnyttelse av vår unike kyststripe. Det er viktig at havnene får gode rammevilkår, og at avgifter
46 kun kreves inn etter selvkostprinsippet. Grunnet det høye kostnadsnivået i Norge må man ta vare på
47 alle muligheter for billig og effektiv varetransport.

48

49 Offentlige og private havner må likestilles. Konkurranse er viktig for å sikre riktig prising av
50 havnetjenestene. Ansvaret for havner bør flyttes fra Fiskeridepartementet til et

1 transportdepartement for å integrere havner i infrastrukturplanleggingen på en bedre måte enn i
2 dag.

3

4 **Fremskrittspartiet vil:**

- 5 • at staten skal fastsette standarder for fergetilbud som skal følges i alle
- 6 konkurranseutsettinger
- 7 • opprettholde nettolønnsordningen for sjøfolk
- 8 • at arbeidet med elektroniske sjøkart og merking av fartsleder forseres
- 9 • sette sjøtransport av passasjerer ut på anbud etter krav til sikkerhet, kvalitet og regularitet
- 10 • samordne og forbedre kystberedskapen

11

12

13 **Kollektivtransport og bytrafikk**

14 Fremskrittspartiet mener det er helt nødvendig med et godt kollektivtilbud særlig i de større byene.
15 Kollektivtrafikk er den mest sentrale del av transporttilbudet innad i våre større byområder.

16

17 Vi ønsker en overordnet planlegging av kollektivtransporten som ser utover det enkelte fylke. Når
18 fylkeskommunen avvikles er det naturlig at det er staten som planlegger grunnstammen i
19 kollektivtransporten og er ansvarlig for og utvikler infrastrukturen i de største byene. Vi ønsker en
20 fleksibel og brukervennlig modell hvor både sporveier, båt, fly, buss og drosje brukes ut i fra et
21 samlet transportbehov i befolkningen.

22

23 Kvantitative begrensninger og prisnivået må fastsettes av markedet. Omfanget av subsidier og
24 overføringer må reduseres, blant annet gjennom bruk av konkurranse.

25

26 Transportnæringens rammebetingelser må liberaliseres. Vi mener at kvantitative begrensninger skal
27 bort og at prisnivået skal settes av markedet. Overføringsordninger må reduseres og den skadelige
28 kryssubsidieringen av transportsystemer må avvikles.

29

30 Fremskrittspartiet vil åpne for at bedrifter innen drosjenæringen kan organiseres på samme måte
31 som vanlige bedrifter, ved at den enkelte drosjesentral/drosjebedrift får lov til å anskaffe drosjer og
32 selv ansette de sjåførene de selv ønsker.

33

34

35 **Fremskrittspartiet vil:**

- 36 • at omfanget av reguleringer av kollektivtransport reduseres
- 37 • at kollektivtransport skal, så langt det er mulig, tilrettelegges med universell utforming
- 38 • avskaffe alle løyveordninger innen transportsektoren
- 39 • bygge ut og styrke infrastrukturen betydelig for å bedre det kollektive tilbudet for både buss,
40 tog, båt og fly
- 41 • avvise bruk av rushtidsavgifter og tilsvarende for å regulere bilbruk

42

43

44 **Førerkortopplæring**

45 Det har i lengre tid vært lange køer hos Statens vegvesen for å få avviklet praktiske førerprøver,
46 grunnet manglende kapasitet. Vi ønsker å avvikle monopolet som Statens vegvesen har på
47 førerprøver, ved å gi trafikkskoler som er autorisert for det, mulighet til å godkjenne hverandres
48 elever etter obligatorisk opplæring.

49

1 Unge bilkjørere må gis anledning til å få mer praksis. Vi vil derfor innføre graderte førerkort for
2 personer under 18 år. Dette innebærer at personer fra fylte 17 år kan ta et gradert førerkort der man
3 får kjøre alene med noen restriksjoner på bruk av bil.
4

5 **Dissens 25: mindretallet vil ha med følgende tillegg:**

6 FrP vil oppheve karantenetiden på 1 mnd i forbindelse med stryk på praktisk prøve tunge klasser i
7 førerkortopplæringen

8
9 **Fremskrittspartiet vil:**

- 10 • at kjøreopplæringen moderniseres, blant annet ved bruk av kjøresimulatorer
- 11 • at kjøreskolene overtar Statens vegvesens oppgaver ved førerprøver
- 12 • at det innføres bedre oppfølging av både de eldre og yngste bilførerne, herunder gradert
13 førerkort for unge som kan gi mer kjøretrening

14
15
16 **Transportsikkerhet**

17 Fremskrittspartiet mener behovet for styrket sikkerhet i transportsektoren krever større og mer
18 planmessig innsats enn i dag. Vi vil ha en sektorvis behandling av sikkerhets- og sikringstiltak innenfor
19 transportsektorens hovedområder: vei, jernbane, sjøtransport og luftfart. Et uavhengig felles
20 transporttilsyn står helt sentralt.

21
22 **Fremskrittspartiet vil:**

- 23 • at det etableres ett frittstående statens transporttilsyn som står for kontroll av all transport,
24 og påser at regler, særlig sikkerhetsbestemmelser, følges
- 25 • at det innføres en ordning med periodisk godkjenning og klassifisering av veinettet

26
27
28
29 **KULTUR OG IDRETT**

30
31 Fremskrittspartiet ønsker et levende kulturliv, med minst mulig politisk styring, basert på personlig
32 engasjement og frivillighet. Kultur er et vidt begrep som omfatter alt som kjennetegner nasjonen og
33 folket. Den er resultatet av de valg og verdier en har samlet seg om, både åndelige og materielle. Det
34 er en viktig oppgave å verne om vår kulturarv.

35
36 Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Profesjonelle
37 kunstnere, lag, foreninger og enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg
38 arrangementer. Det må oppmuntres til fortsatt frivillig innsats, og vi vil derfor være positive til, samt
39 se på muligheter for en tettere samhandling mellom kulturen, det offentlige og næringslivet.

40
41 Et levende kulturliv i bygd og by har stor betydning med tanke på trivsel og livskvalitet. Kulturelle
42 aktiviteter utvikler individuelle, kunstneriske og sosiale ferdigheter. Dette beriker fellesskapet, gir
43 samhold, trivsel og tilhørighet.

44
45 Vi mener kulturlivet i større grad både kan og bør finansiere seg selv. Kulturlivet bør i større grad
46 utvikles som egen næring, hvor publikums begeistring i stor grad vil være avgjørende for hvilke
47 kunstformer som overlever. Det er ingen politisk oppgave å avgjøre hva som er gode kulturuttrykk for
48 eksempel gjennom offentlig støtte, men der det offentlige bruker penger på kulturtiltak, er det viktig at
49 pengene kommer folk flest til gode. Barn og unge bør prioriteres når offentlige kultur- og
50 idrettsmidler skal fordeles.

1
2 Frivillighet innenfor kulturområdet bør få lik tilgang på tippemidler som idretten. Grasrotkulturen og
3 frivillighet innenfor dette området har vært gjenstand for en systematisk økonomisk
4 forskjellsbehandling og -diskriminering i forhold til idretten.
5
6

7 **Vår felles kulturarv**

8 Den norske kulturarven representerer store verdier, og er med på å gi nasjonen og innbyggerne
9 identitet og fellesskapsfølelse. Vår felles kulturarv er representert gjennom kulturminner,
10 eiendommer, bygninger, musikk, kunst, litteratur og språk. Hoveddelen av vår felles kulturarv
11 forvaltes av private eiere. Deres positive innsats er av største betydning for fremtidig vern. Når
12 staten krever undersøkelser for å lete etter kulturminner må staten også bære kostnaden. I tilfeller
13 der staten freder private eller offentlige kulturminner skal staten også bære kostnaden ved dette.
14 Det settes av egne bevilgninger til riksantikvaren budsjettposter for å ivareta vedlikehold av
15 kulturminner.
16

17 Vi trenger også ordninger som sikrer finansiering av de bygg og steder det offentlige betrakter som
18 kulturminner. Et eksempel kan være skatte- og avgiftsincentiver til eiere av kulturminner, slik at
19 fredede og fredningsverdige kulturminner og kulturmiljøer blir sikret et ordinært vedlikeholdsnivå.
20 Eiere av fredede hus og anlegg får høyere forsikringskostnader som bør kompenseres av staten, da
21 det er de som pålegger eiere å gjenreise bygget ved brann eller skade.
22

23 Det offentlige må også i større grad sikre gjenstander og private samlinger som en del av vår viktige
24 kulturarv.
25

26 Fremskrittspartiet ønsker å ivareta norsk kultur og kulturarv. Integrasjon av uttrykk fra andre kulturer
27 bør foregå i et naturlig tempo og bør ikke være en offentlig oppgave. Norsk kultur lever i naturlig
28 samvær med andre kulturer og trenger derfor ikke egne stimuli for å ta til seg nye impulser – de blir
29 best tatt imot når de ikke blir forsert inn.
30

31 **Fremskrittspartiet vil:**

- 32 • at der hvor staten freder privat eiendom, skal det kompenseres
- 33 • at kulturminnesaker underlegges politisk behandling
- 34 • at det må lages en pakke med skatte- og avgiftslette overfor private eiere av fredede og
35 bevaringsregulerte eiendommer, som sikrer vedlikehold og restaurering
- 36 • at det økonomiske ansvaret for håndtering av fornminner pålegges staten
37
38

39 **Frivillighet**

40 Kulturaktiviteter for barn og ungdom blir stadig viktigere. I en tid hvor barn i langt større grad enn
41 tidligere passiviseres, er alle våre frivillige lag og foreninger spesielt viktige. Kultur- og
42 fritidsaktiviteter for barn og unge er også viktig for utvikling av sosiale ferdigheter og tilhørighet.
43 Barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i frivillige lag og foreninger, er uvurderlig som forebyggende
44 arbeid, også når det gjelder rusproblematikk.
45

46 De aller fleste innbyggere er medlem i en eller flere frivillige lag og organisasjoner. Sektoren må få
47 mulighet til å vokse og gro, uavhengig av politisk styring. Frivilligheten skal ikke brukes av det
48 offentlige som et instrument, men må få velge sine oppgaver, organisasjon og arbeidsform selv.
49 Dette frivillige lagarbeidet er den viktigste målbæreren av denne delen av vår kulturarv. Dette er et
50 stort og viktig arbeid for at barn og unge skal få identitet til sitt nærmiljø og kjennskap til norske
51 kulturtradisjoner.

1
2 Mye av trivselen for folk flest er knyttet til opplevelser på det kulturelle området. Lag, foreninger og
3 enkeltpersoner gjør en fremragende innsats for å tilby et variert utvalg arrangementer.
4
5

6 **Korps**

7 Korps bidrar til at mange barn og unge får tilgang og mulighet til å utøve kunst gjennom et
8 instrument. For Fremskrittspartiet er det derfor viktig å bidra til at korpsene får en bedre hverdag.
9 Dagens korps bidrar med musikkopplæring av barn og unge, og gir barn som ønsker det, tilgang til
10 instrumenter.
11

12 For å bedre hverdagen for korpsene ønsker FrP å innføre fullt momsfritak for kjøp av instrumenter,
13 samt finne incentiver for å bedre tilgangen på dirigenter.
14
15

16 **Idrett**

17 Idrett skal i størst mulig grad være uavhengig av politisk styring. Idrett må ikke ses som en forlenget
18 arm av det offentlige, men må få vokse og gro på egne premisser til glede for deltakere og utøvere.
19

20 Offentlige midler som brukes på idrett, bør primært brukes på barne- og ungdomsidrett. En bred
21 satsing på idretten vil også være et viktig element i arbeidet for å oppnå en bredere integrering
22 mellom landets forskjellige etniske befolkningsgrupper. Toppidretten skal være egenfinansiert, slik at
23 den ikke trekker offentlige midler vekk fra breddeidrett.
24

25 Vi har over mange år registrert et stort behov for rehabilitering og nyetableringer av idrettsanlegg.
26 Det er et stort gap mellom tilgjengelige ressurser og behov for arenaer, noe som virker negativt på
27 folkehelsesatsingen, og som begrenser rekrutteringen til idrettsaktiviteter. Idrett er ikke et isolert
28 tema, men har store ringvirkninger på mange områder. Folkehelse generelt, rusarbeid, forebygging,
29 rehabilitering, integrering og skolearbeid kan nevnes. Dette innebærer at man må se
30 sektorovergripende og landet under ett. Vi må derfor i mye større grad ta ansvaret for bredden i
31 tilbudet i hele landet.
32

33 Vi vil legge frem en idrettsmelding for Stortinget. Meldingen bør inneholde status på tilbud og
34 utfordringer i Idretts-Norge, samt en mal for å søke på internasjonale mesterskap.
35

36 Fremskrittspartiet er opptatt av at idretter som ikke er veletablerte må slippes til og at alle idretter
37 skal behandles etter samme prinsipper av det offentlige. Økonomiske støtteordninger og
38 rammebetingelser må ha som utgangspunkt at alle idretter gis det samme grunnlaget for vekst og
39 utvikling. Med økt mangfold vil idretten samlet sett stå sterkere i samfunnet og sikre deltakelse fra
40 bredere lag av befolkningen. Vi ønsker å oppheve forbudet mot profesjonell boksing i Norge.
41

42 Vi ønsker at ordningen med spillemidler til kultur og idrett blir endret slik at ventetiden blir fjernet,
43 og at staten forskutterer restbeløp for Norsk Tipping slik at lag og foreninger som bygger
44 idrettsanlegg og kulturbygg, får tilskuddet når anlegget blir tatt i bruk.
45

46 Golfanlegg og andre anlegg til idretter som i dag ikke får tilgang på offentlige midler må likestilles
47 med andre idrettsanlegg, selv der det ikke blir gitt kommunale garantier. Det offentlige bør legge til
48 rette og tilføre ressurser gjennom gjensidige avtaler hvor lag og foreninger stiller seg til disposisjon
49 når organisasjonen og det offentlige har gjensidig nytte av dette.
50
51

1 **Fremskrittspartiet vil:**

- 2 • stimulere til fortsatt frivillig innsats
3 • prioritere barne- og ungdomsaktivitet
4 • fjerne skattlegging av dugnadsarbeid
5 • innføre momsfristak for ideelle lag og organisasjoner
6 • øke skattefradragbeløpet for gaver til frivillige
7 • legge bedre til rette for at funksjonshemmede får anledning til å delta
8 • utvide ordningen med skattefradrag for gaver til ideelle formål, frivillige lag og
9 organisasjoner
10 • legge frem en egen stortingsmelding om idrett

11
12
13 **Kulturelle opplevelser**

14 Kulturelle opplevelser, enten de utføres som dans, teater, stand-up, levende musikk eller tar andre
15 former, er viktig. Både for å vise samtidig, men også for å opprettholde og bringe videre kulturarven.

16
17 Det er ikke et offentlig ansvar å produsere kulturelle opplevelser, men et offentlig ansvar å
18 tilrettelegge for dem som leverer slike opplevelser. Derfor bør det stimuleres til frivillig innsats, men
19 ikke finansiering over offentlige budsjett.

20
21 Enkelte nasjonale og regionale institusjoner er viktige for landets identitet og bør som sådan holdes i
22 hevd, uavhengig av hvilken aktivitet som til enhver tid foregår i bygningene. Disse institusjonene bør
23 derfor gjøres mer uavhengig av svingningene i kulturtilbudet.

24
25 **Fremskrittspartiet vil:**

- 26 • at kulturinstitusjoner i størst mulig grad vekker engasjement og bidrar til større
27 egenfinansiering
28 • at offentlig støtte bør komme folk flest til gode og gi et størst mulig publikum
29 • opprettholde støtte til vedlikehold og investeringer for enkelte nasjonale og regionale
30 kulturinstitusjoner
31 • forenkle regler for selvstendig næringsdrivende kunstnere

32
33
34 **Åndsverk og rettigheter**

35 Skapere og utøvere bør sikres muligheten til å livnære seg gjennom sin virksomhet gjennom
36 eiendomsrett til egne skaperverk og prestasjoner. Disse gruppene vil i større grad basere
37 seg på reell verdi i form av faktisk utnyttelse, fremfor offentlige etaters og politikeres synsing.

38
39 Enhver som skaper åndsverk, må sikres rettighetene på en tilstrekkelig måte. Samtidig må
40 forbrukeres rettigheter til lovlig bruk av åndsverk ikke bli utilbørlig innskrenket. Den teknologiske
41 utviklingen gir både muligheter og utfordringer.

42
43 Åndsverksloven bør liberaliseres i tråd med våre naboland, slik at man utarbeider en generell
44 avtalelisens. Dette vil bidra til at blant annet NRK kan utvide tilbudet av arkivprogrammer, samt at
45 det norske mediemarkedet vil enklere klarere andre typer rettigheter gjennom en generell
46 overordnet avtale.

47
48 **Fremskrittspartiet vil:**

- 49 • at åndsverksloven og forbrukerrettigheter moderniseres slik at dagens digitale
50 forbrukerkultur er et gode både for dem som skaper, og dem som bruker åndsverk

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

Arkiv, bibliotek og museer

Arkiv, bibliotek og museer er viktige kilder til kunnskap. I et kunnskapssamfunn som vårt er tilgang på informasjon av avgjørende betydning, og offentlige samlinger har gjennom mange år vært viktige bidragsyttere. I dagens samfunn hvor Internett er i ferd med å bli den dominerende kunnskapsbase, er det viktig at samlingene evner å omstille seg.

Fremskrittspartiet er opptatt av at bibliotekjenester skal være gratis. Alle skal ha anledning til å benytte bibliotekets tjenester. Skolebibliotekene er en viktig kunnskapsarena, derfor mener FrP at gode skolebibliotek er en viktig faktor for å oppnå elevenes læringsmål.

Vi mener bibliotekenes kjernevirksomhet må styrkes, men at aktivitet med hensyn til rene underholdningstilbud, som konkurrerer med privat næringsliv, med fordel kan reduseres. Dette gjelder blant annet utlån av dataspill, cd, dvd osv.

Museene er viktige lokale institusjoner – der frivillige entusiaster, fagfolk og myndigheter i fellesskap tar vare på kulturarven. Det offentlige skal legge til rette for det lokale arbeidet med bevilgninger til drift og investeringer i anlegg. Museene ligger i dag organisert under forskjellige departementer. Det er viktig å samordne, forbedre og styrke koordineringen mellom museene. Vi vil derfor organisere alle museene samme departement. Kulturminnevernet ligger i dag organisert under Miljøvern-departementet. Kulturminnevernet bør styrkes og organiseres under samme departement som museene. Samspeillet mellom kultur og næring er viktig i det lokale og det regionale utviklingsarbeidet.

Offentlige samlinger bør i større grad rette seg mot publikum, slik at samlingene blir tatt mer i bruk. Økt bruk vil inspirere enkeltmennesker, styrke norsk kultur og gi glede til mange.

Vi bør stimulere til et utstrakt og åpent samarbeid mellom våre museale institusjoner og private samlere med tanke på utstillinger og bruk av frivillige, spesialister og samlere. Museenes kapasitet for anskaffelse og oppbevaring av samtidsobjekter bør styrkes med tanke på et større fremtidig utvalg av historiske objekter.

Fremskrittspartiet vil:

- at samlingene digitaliseres, for å sikre innholdet for ettertiden og for å øke publikumstilgjengeligheten
- at samlingene bør kommunisere med folk og låne ut innhold over Internett og ta i bruk flere distribusjonsmåter
- organisere museer og kulturminnevernet under ett og samme departement

Språk og litteratur

Språket er kanskje den viktigste delen av vår felles kulturarv og bør bevares som en levende ressurs. Språkkampen er i stor grad historie, og i dag er det en voksende enighet om at enkeltmennesker selv skal få velge sin språkform. Sentrale kulturinstitusjoner som riksdekkende medier og bibliotek er til for folk, ikke omvendt, og bør derfor velge språk som treffer flest.

Den beste strategi for et sterkt og levende norsk språk er den daglige, frivillige bruken av språket. Ekte språkglede og -kunnskap kan ikke skapes ved kvotering og offentlige pålegg.

De offentlige litteraturpolitiske mål om styrket, variert og kvalitetspreget norsk skriftkultur, samt stimulans til barn og unges språkforståelse, er viktige. Målene nås best gjennom et fritt marked for bøker, samt mer målrettede tiltak for spesielt svake grupper.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51

Film, audiovisuell sektor og andre medier

Fremskrittspartiet ser film som en mulig vekstnæring og ønsker at dette kan bli ett av flere eksempler på kreative næringer som på sikt kan gi landet et styrket kulturliv. Så lenge det finnes støtteordninger til produksjon av film, skal disse ha som formål å nå et størst mulig publikum og utløse mest mulig privat kapital. Norske filmproduksjoner som når det internasjonale marked vil kunne gi en markedsføringseffekt for landet, samtidig som det styrker de norske kulturnæringene.

En fri og uavhengig presse er en forutsetning for demokratiet, ytringsfriheten og rettsstaten. For å sikre konkurranse og mangfold i mediene vil vi arbeide for størst mulig grad av etableringsfrihet i medienæringen. Ordinære konkurranseregler skal også gjelde for mediebedrifter.

FrP har registrert at i de senere år har ressurstilgangen til NRK blitt brukt til å kommersialisere sine tilbud i et langt større omfang enn det samfunnsoppdraget NRK har fått. Resultatet av dette har ført til en ubalanse i markedet. Vi ønsker å fjerne lisensavgiften NRK innkrever. For å ivareta den totale balansen i det norske markedet bør andre modeller for finansieringen vurderes.

Dissens 26: mindretallet vil erstatte avsnittet over med:

Fremskrittspartiet vil fjerne lisensavgiften, omgjøre NRK til ett aksjeselskap og selge statens aksjer. Finansiering av NRK må skje på samme vilkår som for andre kringkastere.

Det er viktig at myndighetene legger til rette for god konkurranse mellom leverandørene av kringkastingstjenester til forbrukerne. Allmennkringkastere bør stilles ansvarlig for dekning i henhold til sine konsesjoner.

Landsdekkende etermedier må underlegges spesielle bestemmelser for å kunne formidle nødvendig informasjon i en krisesituasjon. Dette skal gjøres ved inngåelse av kontrakter hvor de styrende myndigheter gis råderett over etermediet ved en krisesituasjon.

TV, radio og nye interaktive medier vil i stadig større grad være med å drive utviklingen og utbredelsen av digital infrastruktur. Samtidig er det en demokratisk rettighet å ha en rimelig god tilgang til massemedier. Derfor bør det legges til rette for at norske forbrukere nyter godt av de nye mulighetene.

Et lands presse er ikke uavhengig dersom den er avhengig av støtte fra staten. Etter hvert som pressen blir mer og mer avhengig av statsstøtte, vil uavhengig journalistikk svekkes. Det er en fare i at pressens kritiske holdning til statsstyret blir dempet på grunn av statlige subsidier.

Fremskrittspartiet vil:

- at det skal gis incitament slik at det lønner seg å investere i eller støtte filmproduksjon
- at offentlig støtte skal stimulere til å treffe et større og mer variert publikum og til at produksjonen blir mindre avhengig av offentlige midler
- avvikle unødvendig/motarbeide enhver form for sensur
- fjerne lisensavgiften
- redusere og endre innretningen på pressestøtten
- likebehandle dagsaviser og ukepresse med hensyn til momsregler
- sikre plattformnøytralt redaktøransvar
- sikre plattformnøytrale momsregler

1 **Kultur som næring**

2 Kultur skaper ofte relasjoner mellom mennesker og utvikler sterke individer. Kultur kan være en
3 faktor til vekst. Folk blir stadig mer bevisste sitt kulturelle forbruk, og omsetningen i kulturnæringene
4 vokser mer enn andre næringer. Reiseliv er en av mange næringer som kan relateres til kultur, og
5 som bidrar til stedsutvikling. Det er viktig at det satses slik at kultur kan bli en faktor til vekst.
6 Kulturlivet bør derfor betraktes som en selvstendig næring der man kan involvere frivillig arbeid så
7 vel som profesjonelt engasjement. Det er en forutsetning for vekst innenfor kultursektoren at det
8 satses på samhandling mellom frivillig sektor og profesjonelle aktører. Dette vil på sikt gi de mest
9 varige ringvirkningene både for kulturen og for samfunnet for øvrig. Det er også viktig av
10 kulturnæringer får samme rammevilkår og regelverk som små og mellomstore bedrifter.

11
12 Kreative næringer er i vekst. Det er viktig at det offentlige legger til rette for et tettere samarbeid
13 mellom industri, næring og kunstnerne. Kreativ kapital er viktig i utvinning og vekst i tradisjonell
14 industri gjennom utvinning og utvikling av produkter, ved markedsføring osv.

15
16
17

18 **SAMEPOLITISK PROGRAM**

19 Sametinget er et politisk organ som ikke er i tråd med Fremskrittspartiets demokratiske prinsipper.
20 Dette er et organ der stemmerett og valgbarhet utelukkende er basert på etnisk tilhørighet. Vi ønsker
21 å nedlegge Sametinget. Samiske, og andre gruppers interesser ivaretas i de ordinære demokratisk
22 folkevalgte organer i landet, kommunestyre, fylkesting og Storting. Inntil dette målet er oppnådd vil
23 vi gjennom valg til sametinget bruke vår posisjon der til å sikre likebehandling av alle etniske grupper.

24
25 Vårt samepolitiske program er et supplement til gjeldende prinsipp- og handlingsprogram
26 (stortingsvalgprogram), med enkelte programformuleringer hentet fra dette, samt presiseringer
27 rundt problemstillinger som i særlig utstrekning gjelder den samiske befolkning.

28

29 **Fremskrittspartiet vil:**

- 30 • nedlegge Sametinget og avvikle samemantallet

31

32

33 **ILO-konvensjonen**

34 ILO-konvensjon nr. 169 hjemler grunnlag for at enkelte etniske grupperinger skal kunne gis
35 særrettigheter på bekostning av andre innenfor et felles bosetningsområde. Konvensjonen åpner for
36 at Sametinget får råderett over 40 prosent av norsk landområde fra Røros og nordover. Dette er et
37 overgrep mot borgere i landet for øvrig, og i strid med grunnlovens § 1: om at "Norge er et fritt,
38 selvstendig, udelelig og uavhengelig rike". Fremskrittspartiet mener at denne konvensjonen er
39 irrelevant som instrument for å regulere forholdet mellom samisk og norsk etnisitet i vårt land.
40 Innenfor både samisk og norsk tenkning står rimelighetsbetraktninger og rettferdighetssans høyt i
41 kurs. Ingen av grupperingene skal særbehandles på bakgrunn av språk og etnisitet. De politiske
42 avveiningene må følge de samme prinsipper som overfor andre sammenlignbare næringer i Norge.
43 Det må være sårbarhetsbetraktninger i forhold til næringen som avgjør, ikke utøvernes etnisitet.

44

45 **Fremskrittspartiet vil:**

- 46 • at Norge skal tre ut av ILO-konvensjon 169

47

48

1 **Samisk kultur**

2 Fremskrittspartiet ser det som viktig og berikende for Norge å opprettholde samisk språk, kultur og
3 tradisjoner i de områder hvor samene tradisjonelt har vært bosatt, og hvor de har hatt sitt virke.
4 Arbeidet med å sikre dette bør imidlertid gjøres gjennom ordinære folkevalgte organer eller organer
5 med utspring fra disse, samt på frivillig basis.

6
7 Det offentlige har et ansvar for å bidra til å holde samisk språk og kultur samt samiske tradisjoner i
8 hevd.

11 **Retten til land og vann**

12 Fremskrittspartiet ønsker lik rett til bruk av land og vann for alle i Norge. Det skal ikke være noen
13 forskjellsbehandling basert på etnisk tilhørighet.

14
15 FrP vil nedlegge Finnmarkseiendommen (FEFO), og eiendommene overføres til de respektive
16 kommuner.

17
18 Naturotterressurser i samiske områder bør behandles på lik linje med hvordan slike ressurser behandles i
19 landet for øvrig. Sametingets innsigelsesrett er et hinder for vekst og utvikling i nordområdene. FrP
20 vil fjerne Sametingets mulighet til å komme med innsigelser i plan- og arealsaker.

22 **Fremskrittspartiet vil:**

- 23 • nedlegge FEFO
- 24 • fjerne Sametingets innsigelsesrett

27 **Språk og utdanning**

28 Fremskrittspartiet anser norsk og samisk som likeverdige språk. Likevel er det en forutsetning for en
29 nasjon at folket har en felles språklig plattform. Norsk må derfor være hovedspråket i den norske
30 skole. Fremskrittspartiet vil utvikle forvaltningsområdet for samiske språk. Dagens modell for
31 språkforvaltning virker ikke. Andelen som bruker samisk er på vei ned, og forvaltningsområdene for
32 språk er feil virkemiddel. Andelen med samisk som morsmål finnes det i dag ingen oversikt over.

33
34 FrP vil ha etablert en e-læringsplattform for samisk språk, slik at også personer som ikke bor i
35 tospråklig kommuner kan lære samisk. Enten det er som sidemål i skolen eller privat. FrP vil
36 opprettholde og utvikle den samiske høyskolen i Kautokeino som et ressurscenter for samisk språk.

39 **Næringsvirksomhet**

40 Samene har, etter Fremskrittspartiets vurdering, spennende forutsetninger som minoritetsgruppe
41 når det gjelder reiseliv, med sin kultur og sitt tradisjonelle levesett. Det er viktig at det også legges til
42 rette for utvikling av reiselivsnæring som eksempelvis scootersafari.

43 Fremskrittspartiet har en liberal holdning til helårs motorferdsel i utmark. Veier som ikke brøytes
44 vinterstid, og gamle ferdselsårer bør kunne benyttes som scooterløyper, i tillegg til at det også bør
45 kunne opprettes andre leder hvor kjøring kan foregå.

46 Arktisk landbruk har store forutsetninger for nisjeproduksjon, som alle aktører i næringen bør kunne
47 utvikle.

49 **Fremskrittspartiet vil:**

- 1 • styrke merkevarebyggingen av Norge som reisemål både nasjonalt og internasjonalt,
2 deriblant den samiske kultur
3 • behandle reiselivsnæringen på lik linje med andre konkurranseutsatte næringer
4 • ha en mer liberal holdning til helårs motorferdsel i utmark
5
6

7 **Reindrift**

8 Fremskrittspartiet mener at reindrift må behandles som annen næringsvirksomhet, også når deg
9 gjelder regler for investerings- og driftsmidler. Næringen bør utøves så fritt som mulig, og det
10 offentlige ansvar bør begrenses til en fornuftig ressursforvaltning av offentlige beitemarker.
11 Tap av reinsdyr på beite ved rovdyrangrep har etter hvert blitt et stort problem for reindriftnæringen.
12 Forvaltning av rovviltbestanden må sikres på lokal basis. Det gis ikke erstatning til
13 reineiere som driver ulovlig eller med flere enn 600 rein på merket.

14
15 Vi vil liberalisere regelverket for mobile slakterier, for å sikre en bærekraftig forvaltning av
16 reinstammen.

17
18 Fremskrittspartiet vil ikke at Sametinget skal overta forvaltningen av reindriftsavtalen.
19

20 **Fremskrittspartiet vil: (Tall etter punkter er sametingsgruppens ønskede rekkefølge)**

- 21 • redusere byråkratiet overfor reindriftnæringen
22 • behandle reindriftnæringen som andre næringer
23 • arbeide for en fornuftig og forutsigbar ressursforvaltning av offentlige beitemarker
24 • gradvis redusere subsidier til reindrift
25
26

27 **Duodji**

28 Duodji er et samlebegrep på ulike samiske virksomheter innen husflid, kunsthåndverk, sløyd og
29 småindustri, og er med på å bidra til å opprettholde samisk kultur og tradisjon. Likeledes er duodji
30 viktig for satsingen på turisme i samiske områder. Fremskrittspartiet ønsker å opprettholde
31 fagopplæring innen duodji i skoleverket.
32

33 **Dissens 27: mindretallet ønsker hele kapittelet om samepolitikk fjernet**